

EVALUAREA

implementării Strategiei Naționale Anticorupție pe anii 2011-2015

[2016]

[Guvernul RM investit în ianuarie 2016 și-a declarat determinarea prin Programul său de Guvernare de a adopta o nouă Strategie anticorupție pentru următorii 5 ani, solicitând, în acest sens, o evaluare a implementării actualei Strategii Naționale Anticorupție (SNA 2011-2015) și a planurilor de acțiuni ai acesteia (PA). Scopul prezentei evaluări este de a oferi o analiză nivelului de implementare a actualei SNA, în vederea facilitării elaborării proiectului noii strategii.]

CONȚINUT:

REZUMAT EXECUTIV.....	2
1. INTRODUCERE.....	5
2. METODOLOGIA DE EVALUARE	8
3. REALIZAREA PREMISELOR IMPLEMENTĂRII EFICIENTE A SNA 2011-2015	10
3.1 Manifestarea voinței politice.....	10
3.2 Implementarea eficientă din partea APC și APL	12
3.3 Monitorizarea implementării din partea GM	14
3.4 Flexibilitate în abordare	16
3.5 Acoperirea financiară a SNA 2011-2015.....	19
4. REALIZAREA PRIORITĂȚILOR DE ACȚIUNE PRIN IMPLEMENTAREA PLANURILOR. INDICATORI	21
4.1 Suficiența acțiunilor planificate pentru realizarea priorităților de acțiune.....	22
4.2 Progresul implementării acțiunilor planificate.....	23
4.3 Eficiența implementării acțiunilor planificate	27
5. NIVELUL DE ATINGERE A REZULTATELOR SCONTATE ALE SNA 2011-2015. INDICATORI	32
6. PROGRESE ÎN VEDEREA ATINGERII OBIECTIVELOR SPECIFICE ALE SNA 2011-2015. INDICATORI	39
7. PROGRESE ÎN VEDEREA ATINGERII OBIECTIVELOR GENERALE ȘI A SCOPULUI SNA 2011-2015. INDICATORI	44
8. ANALIZA VULNERABILITĂȚILOR DE IMPLEMENTARE A SNA 2011-2015	48
9. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI PENTRU O NOUĂ STRATEGIE.....	50
ANEXE:.....	54
a. Analiza suficienței acoperirii priorităților de acțiune ale SNA 2011-2015 cu acțiuni planificate în PA 2012-2013 și PA 2014-2015	
b. Progresele raportate de autorități de implementare a PA 2012-2013 și PA 2014-2015	
c. Eficiența și impactul întârziat al acțiunilor din PA 2012-2013 și PA 2014-2015	
d. Progresul cantitativ și calitativ, coeficienții de eficiență raportați de APC și APL	

Abrevieri:

APC	Autorități ale administrației publice centrale de specialitate
APL	Autorități ale administrației publice locale
CCCEC	Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției
CNA	Centrul Național Anticorupție
GM	Grupul de monitorizare a implementării Strategiei Naționale Anticorupție pe anii 2011-2015
PA 2012-2013	Planul de acțiuni pe anii 2012-2013 pentru implementarea Strategiei Naționale Anticorupție pe anii 2011-2015, adoptată prin Hotărârea Parlamentului nr.12 din 17.02.2012
PA 2014-2015	Planul de acțiuni pe anii 2014-2015 privind implementarea Strategiei Naționale Anticorupție pe anii 2011-2015, adoptată prin Hotărârea Parlamentului nr.76 din 16.05.2014
RM	Republica Moldova
SNA 2011-2015	Strategia Națională Anticorupție pe anii 2011-2015, adoptată prin Hotărârea Parlamentului nr.154 din 21.07.2011

REZUMAT EXECUTIV

Evaluarea de față prezintă progresele și insuccesele în implementarea SNA, programată pentru un termen de 5 ani: 2011-2015. Scopul de bază al SNA a urmărit **reducerea nivelului corupției în sectorul public și în cel privat**, prin urmărirea atingerii a două **obiective generale**: *I. Transformarea corupției din activitate avantajoasă și puțin riscantă în activitate dezavantajoasă și foarte riscantă; II. Contribuirea la crearea climatului “zero toleranță” față de corupție.* SNA a stabilit încă 4 obiective specifice, 9 rezultate scontate, 12 priorități de acțiune și 4 componente. Implementarea SNA a fost asigurată prin două PA: PA 2012-2013 și 2014-2015.

Evaluarea stabilește nivelul de realizare a scopului, obiectivelor și rezultatelor scontate ale SNA prin analiza procesului de executare a PA și a evoluției indicatorilor de progres și performanță. Pentru aprecierea gradului de îndeplinire a acțiunilor programate în ambele PA, autoritățile implementatoare: APC și APL au completat un chestionar care a reflectat aceste procese. Evaluarea este construită în baza rezultatelor acestor aprecieri și prezintă tabloul statistic al realizării SNA la începutul anului 2016.

Analiza **premiselor implementării eficiente** a SNA a arătat că nici una din premisele stabilite nu a fost asigurată. **Voința politică** nu s-a materializat în acțiuni concrete de suport în implementarea SNA, un spectru larg de acte normative nu au fost aprobate/adoptate, controlul parlamentar nu a fost exercitat. Calculată din perspectiva eficienței regulatorii, voința politică înregistrează pe o scară de la 0 la 1, un scor de **0,80** pentru ambele PA. Pentru perioada de acțiune a PA 2012-2013, autoritățile au demonstrat o mai mare voință de a asigura reglementările necesare, scorul constituind 0,82, pe când pentru 2014-2015 acest scor a fost în descreștere de 0,79. Premisa **implementării eficiente**, calculată prin aplicarea scorului de eficiență administrativă arată că la finele implementării SNA a fost înregistrat un scor de **0,81**. Astfel atât APC, cât și APL au depus eforturi pentru realizarea acțiunilor necesare de ordin administrativ și pentru a asigura implementarea eficientă a SNA. Totuși o parte din autoritățile implementatoare încă nu au renunțat la abordarea formalistă. APL au demonstrat o mai mare implicare în realizarea acțiunilor SNA din 2014, prestație care este salutară și necesită a fi menținută în continuare. Premisa **monitorizării implementării** SNA din partea GM a fost asigurată de o manieră, relativ coerentă. GM a fost funcțional și cu suportul secretariatului asigurat de CNA, a realizat obligațiile sale derivate din SNA. **Flexibilitatea în abordare**, care este interconectată cu componenta de cercetare a SNA nu a fost plener asigurată, fiind atestate cazuri izolate de transpunere a acesteia în activitatea autorităților implementatoare. **Acoperirea financiară** a fost una din hibeles implementării SNA, care a afectat, inclusiv procesul de planificare, prognozarea acțiunilor din ambele PA. Cele mai proeminente repercusiuni a lipsei resurselor adecvate au fost resimțite la componentele cercetare și instituțională ale SNA.

În total, în ambele PA au fost incluse **156 de acțiuni** repartizate pe **prioritățile de acțiune** și componentele de bază ale SNA. Acțiunile au acoperit prioritățile SNA doar parțial, scorul final acordat pentru suficiența acoperirii priorităților pe o scară de la 0 la 10 fiind de **7,8**.

Analiza rapoartelor instituțiilor demonstrează un grad de **realizare cantitativă** a SNA pentru întreaga perioadă de implementare **de circa 79%**. De notat că PA pentru 2012-2013 a avut un grad de realizare mai înalt (cca 82%), comparativ cu PA pentru 2014-2015 (78%). Progresul calitativ măsurat în baza unei formule care a luat în calcul progresul cantitativ și scorurile de eficiență (*regulatorie, administrativă și financiară*) arată că acesta este, practic, înjumătățit – ceea ce înseamnă că **progresul calitativ** estimat al tuturor acțiunilor este **42,9%**. Impactul calitativ al acțiunilor SNA a fost afectat într-un mod consistent de 3 factori: *financiar, regulator și administrativ*. Analiza scorurilor totale a acestor factori, arată că cel mai proeminent s-a manifestat factorul regulator (*ne-adoptarea unor noi acte normative, a ajustărilor necesare la normele subordonate legilor*), fiind urmat de factorul administrativ (*ne-luarea măsurilor administrative la*

nivel de instituții) și ultimul factor este cel financiar (*lipsa unor surse financiare adecvate alocate pentru realizarea acțiunilor*).

Sinteza acțiunilor din ambele PA, estimate cu un grad de realizare și o eficiență mare, arată că există domenii în care au fost înregistrate **progrese cantitative și calitative**, după cum urmează:

- activitățile de cercetare desfășurate pe parcursul implementării SNA, concluziile și recomandările studiilor au condus la modificarea practicii judiciare și, respectiv, s-a schimbat tabloul statistic al condamnărilor pentru infracțiunile de corupție (*pentru detalii a se vedea capitolele 3 și 6 ale Evaluării*);
- s-au consolidat și au fost intensificate activitățile de evaluare a riscurilor de corupție în cadrul instituțiilor publice;
- sistemul liniilor telefonice anticorupție a început a fi aplicat plenar de majoritatea APC și APL, inclusiv au fost create registrele speciale;
- a fost constituită și s-a declanșat activitatea *de facto* a CNI, fiind înregistrate în termen scurt și unele evoluții pozitive în funcționarea acesteia (elaborarea instrucțiunilor de completare a declarațiilor, crearea portalului declarațiilor, inițierea și desfășurarea mai multor controale a declarațiilor, constatarea unui șir de conflicte de interese etc.);
- au sporit garanțiile materiale pentru reprezentanții autorităților-cheie în combaterea corupției (CNA, judecători);
- în domeniul achizițiilor publice a fost consolidat cadrul normativ;
- au fost modificate regulile de finanțare a partidelor politice, în vederea transparentizării acestora;
- se implementează pe larg instrumente și sisteme electronice în cadrul proceselor operaționale ale unui șir de instituții (PIGD – în cadrul sistemului judecătoresc, sistemul de vămire electronică – în cadrul Serviciului vamal, sistemul automatizat de supraveghere video a circulației rutiere – în cadrul Inspectoratului național de patrulare);
- are loc monitorizarea mai strictă a proceselor din cadrul sistemului educațional (supravegherea video a examenelor de bacalaureat, monitorizarea procesului de admitere în instituțiile de învățământ);
- a sporit transparența activității APC și APL, precum și a organelor de drept și sistemului judecătoresc (prin modernizarea și ordonarea paginilor web ale acestora);
- s-au intensificat activitățile de educație și comunicare publică (multiple instruirii pentru exponenții sectorului public, campanii de sensibilizare privind fenomenul corupției) etc.

Sintetizarea datelor privind **impactul imediat (2015) și întârziat (2018)** al acțiunilor denotă că în anul 2015, **subiecții** cărora le sînt adresate acțiunile PA au resimțit **impactul** acestora în proporție de **56,1%** și acesta urmează să crească **în 2018 pînă la 65,5%**. **Impactul imediat și întârziat** al SNA a fost și va fi resimțit de către **societate** după cum urmează: în 2015 în proporție de **51,8%**, iar în 2018 în proporție de **63,3%**. **Rezultatele scontate** ale SNA au fost atinse, majoritatea indicatorilor de progres fiind acoperiți.

Indicatorii de progres pentru **obiectivele specifice ale SNA** arată evoluții modeste, dar constante. Unicul obiectiv specific, indicatorii de progres a căruia sînt în descreștere este **obiectivul specific 3** care a urmărit sporirea probității și credibilității autorităților administrației publice centrale și locale, a organelor de drept și a justiției antrenate în contracararea corupției, în special: CCCEC, procuratura, instanțele de judecată; precum și existența unui climat favorabil pentru desfășurarea onestă a afacerilor. Indicatorii de progres stabiliți de SNA: datele BOP și statistica înființării și lichidării societăților comerciale cunosc o degradare continuă în perioada ultimilor 3 ani.

Atingerea **obiectivelor generale și a scopului SNA** din perspectiva indicatorilor de performanță pentru acestea (*disponibili la etapa scrierii evaluării*) arată unele îmbunătățiri, dar care nu sînt congruente așteptărilor și valorilor prognozate în textul SNA la etapa promovării. Astfel, **IMG "Controlul asupra corupției"**, în pofida așteptărilor de creștere a acestuia pentru perioada de implementare a SNA, la moment este în declin. Anumite ameliorări au fost atestate în anii 2011 și 2012, însă în următorii ani - 2013-2014, scorul scade, atingând cote chiar mai mici decît cele existente la momentul lansării SNA: de la **- 0,69 la - 0,85**. Un alt indicator - **IGM "Calitatea regulatorie"** arată un scor mai bun, fiind atestată o creștere a

scorului cu **0,12**, aproape de scorul prognozat de SNA pentru anul 2015 (+0,15). Indicatorul de performanță privind **ponderea persoanelor dispuse să recurgă la mită**, care este calculat în baza unei cercetări sociologice, realizate periodic de TI-Moldova, demonstrează evoluții fluctuante pentru perioada de acțiune a SNA. Astfel, poate fi observat, că așteptările legate de scăderea predispoziției la mită în privința **reprezentanților gospodăriilor casnice** nu s-au împlinit. Dimpotrivă, pe parcursul implementării SNA, ponderea celor predispuși să recurgă la soluții neoficiale **a crescut cu 3,3%**. În contrast, se atestă o **scădere**, destul de consistentă, cu circa **12,2%** a **ponderii reprezentanților mediului de afaceri** dispuși să ofere mită. **Indicele Global al Libertății Economice** arată că RM a înregistrat îmbunătățiri în trei din cele zece criterii în funcție de care este calculat indicele libertății economice. Față de anul precedent punctajul este mai mare pentru libertatea muncii, libertatea monetară și corupția. **Volumul estimat al mitei plătite** de gospodăriile casnice și de oamenii de afaceri (TI-Moldova), analizat în dinamică, arată că și volumul mitei plătite a fost unul fluctuant, însă pentru anul 2015 se observă un trend descendent. Mai mult, potrivit, autorilor cercetării, comparativ cu 2014, ținând cont de rata inflației de circa 13% în această perioadă de timp, suma mitelor a scăzut și mai semnificativ, ceea ce ar putea fi explicat atât prin acțiunile anti-corupție întreprinse, cât și prin sărăcirea populației, aceasta nefiind în stare să achite mai multă mită în această perioadă.

Printre **vulnerabilitățile** identificate în procesul de evaluare a SNA au fost enunțate următoarele: trenarea procesului de adoptare a SNA și a PA; lipsa suportului financiar adecvat; instabilitatea politică, arhitectura complexă a SNA; dispersarea acțiunilor anticorupție în două documente de politici: SRSJ și SNA; schimbările instituționale și procedurale frecvente și contradictorii; planificarea defectuoasă.

1. INTRODUCERE

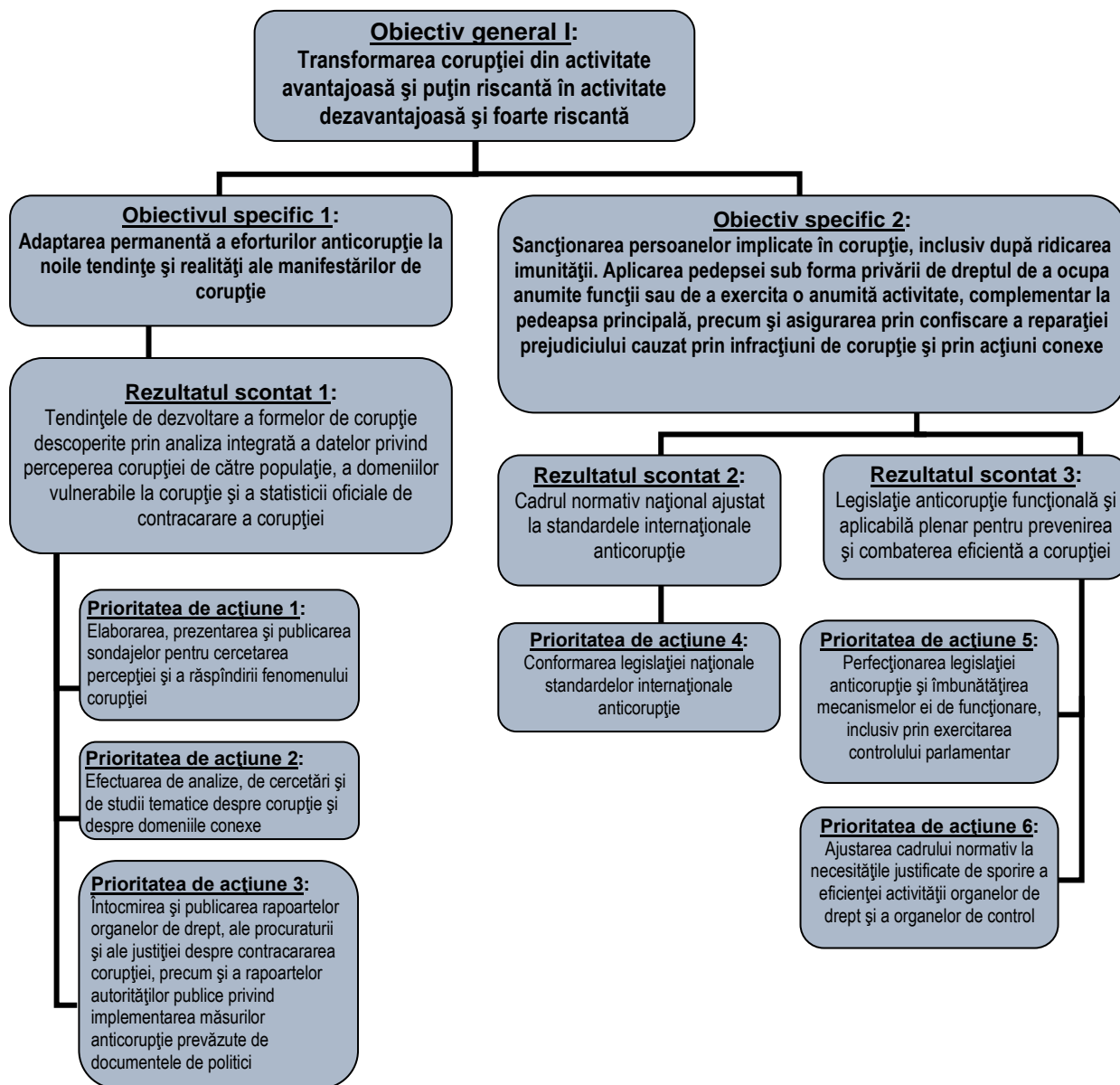
La 21 iulie 2011, prin Hotărîrea nr.154, Parlamentul a adoptat Strategia Națională Anticorupție pe anii 2011-2015 (în continuare, SNA 2011-2015), implementarea căreia a fost asigurată prin realizarea a două planuri de acțiune: pe anii 2012-2013 și 2014-2015 (în continuare, PA 2012-2013 și PA 2014-2015), adoptate prin Hotărîrile Parlamentului nr.12 din 17 februarie 2012 și nr.76 din 16.05.2014, respectiv. Astfel, datorită tergiversărilor de adoptare atât a SNA 2011-2015, cât și a PA 2012-2013 și a PA 2014-2015, perioada de 5 ani preconizată de SNA 2011-2015, a fost efectiv acoperită calendaristic cu planuri de acțiuni pentru o perioadă de doar 3,5 ani.

SNA 2011-2015 a urmărit realizarea **scopului de reducere a nivelului corupției în sectorul public și în cel privat**. Pentru aceasta, în SNA 2011-2015 au fost fixate următoarele **obiective generale**:

- I. Transformarea corupției din activitate avantajoasă și puțin riscantă în activitate dezavantajoasă și foarte riscantă;
- II. Contribuirea la crearea climatului “zero toleranță” față de corupție.

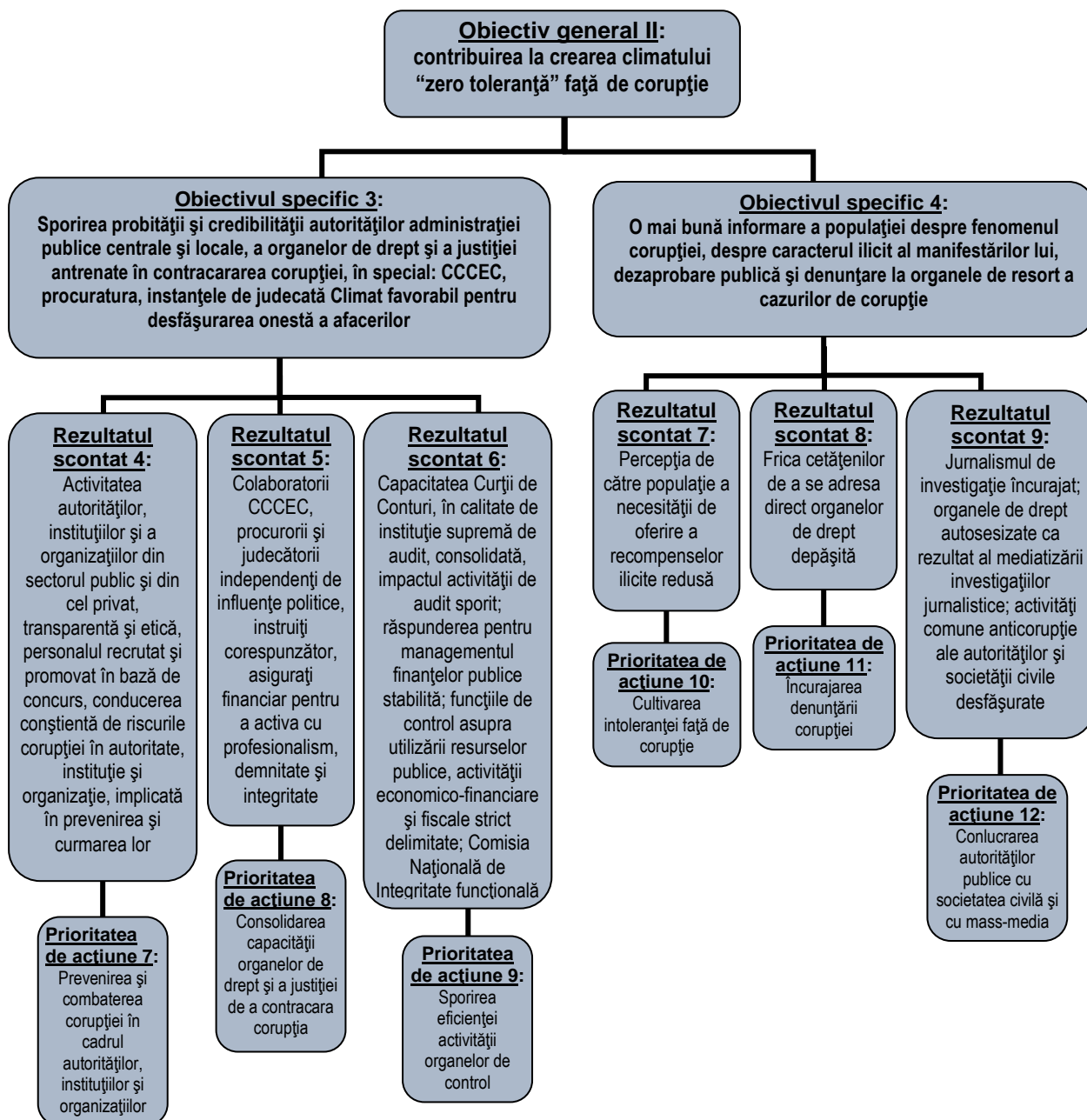
Atingerea primului obiectiv general, la rîndul său, a fost preconizată prin realizarea a două obiective specifice (1-2), realizabile la rîndul lor, prin obținerea a trei **rezultate scontate** (1-3) de pe urma implementării a șase **priorități de acțiune** (1-6), după cum este prezentat schematic în figura de mai jos:

Figura 1. Obiectivele specifice, rezultatele scontate și prioritățile de acțiune ale SNA pentru realizarea Obiectivului general I

Atingerea celui de-al doilea obiectiv general, la rîndul său, a fost preconizată prin realizarea altor două **obiective specifice** (3-4), realizabile la rîndul lor, prin obținerea a încă șase **rezultate scontate** de pe urma implementării altor șase **priorități de acțiune** (7-12), după cum este prezentat schematic în figura de mai jos:

Figura 1. Obiectivele specifice, rezultatele scontate și prioritățile de acțiune ale SNA pentru realizarea Obiectivului general II

Avînd în vedere determinarea autorităților din Republica Moldova de a adopta o nouă Strategie pentru următorii 5 ani, scopul prezentei evaluări este de a oferi o analiză a gradului de implementare a PA 2014-2015, în vederea facilitării elaborării proiectului noii strategii.

Prezenta evaluare este desfășurată de către Secretariatul Grupului de Monitorizare (în continuare GM) a implementării SNA 2011-2015, activitatea căruia este asigurată de către Centrul Național Anticorupție (în

continuare, CNA), împreună cu un expert independent, activitatea căruia este susținută de Fundația Germană Hans Seidel.

Evaluarea conține o descriere a metodologiei de evaluare aplicată (*secțiunea 2*), analiză realizării premiselor unei implementări eficiente a SNA 2011-2015 (*secțiunea 3*), evaluarea suficienței, eficienței și impactului acțiunilor incluse în PA 2012-2013 și PA 2014-2015 (*secțiunea 4*), precum și a modului în care implementarea acțiunilor din aceste planuri au contribuit la realizarea rezultatelor scontate (*secțiunea 5*), atingerea obiectivelor specifice (*secțiunea 6*), a obiectivelor generale și ale scopului SNA 2011-2015 (*secțiunea 7*). Această evaluare culminează cu o analiză a vulnerabilităților SNA 2011-2015 (*secțiunea 8*), concluzii și recomandări pentru o nouă Strategie (*secțiunea 9*).

Pentru a înțelege modul în care au fost calculați indicatorii prezentați în secțiunile 4-7, la prezenta evaluare sunt anexate tabele cu estimări cantitative și calitative a progreselor raportate de autoritățile de implementare a fiecărei acțiuni din PA 2012-2013 și PA 2014-2015 (**Anexa b**) și tabele de calculare a eficienței și impactului imediat și întârziat al fiecărei acțiuni în parte incluse în PA 2012-2013 și PA 2014-2015 în vederea atingerii rezultatelor scontate, obiectivelor specifice, obiectivelor generale și a scopului SNA 2011-2015 (**Anexa c**).

2. METODOLOGIA DE EVALUARE

Prezenta evaluare pornește de la logica inclusă în SNA 2011-2015, analizând în ce măsură au fost îndeplinite premisele implementării eficiente a Strategiei, incluse în Capitolul V, secțiunea 5.1, și realizarea elementelor-cheie ale ei, fixate în Capitolul IV. Astfel, evaluarea măsoară progresele în vederea realizării celor douăsprezece priorități de acțiune și a felului în care acestea au condus la atingerea rezultatelor scontate, a obiectivelor specifice, obiectivelor generale și a scopului SNA 2011-2015.

SNA 2011-2015 a stabilit cinci *premise ale unei implementări eficiente*: voință politică, implementare eficientă, monitorizarea implementării, flexibilitate în abordare și asigurare financiară. Evaluarea premiselor implementării eficiente a SNA 2011-2015 prezintă importanță prin prisma clarificărilor de ordin general pe care le oferă cu privire la eventualele atitudini și curențe ale realizării Strategiei. Măsura în care aceste premise au fost realizate sunt analizate în formă narativă, completate, după caz, cu anumiți indicatori calitativi, în secțiunea 3.

Evaluarea *elementelor-cheie ale SNA 2011-2015* se face pornind de la analiza progresului în implementarea fiecărei acțiuni în parte din PA 2012-2013 și PA 2014-2015 prin aprecierea unui set de indicatori cantitativi, calcularea unor coeficienți de eficiență, în baza cărora indicatorii cantitativi sînt transformați în indicatori calitativi, precum și estimarea indicatorilor de impact imediat și întîrziat a acțiunilor date asupra rezultatelor scontate și asupra obiectivelor specifice ale SNA 2011-2015.

Indicatorii cantitativi, coeficienții de eficiență și indicatorii de impact au fost estimați prin aplicarea unui chestionar pentru fiecare din acțiunile incluse în PA 2012-2013 și PA 2014-2015, fiind corelate la rezultatul scontat și obiectivul specific al SNA la care urma să contribuie fiecare din ele. Chestionarele au fost completate de către instituțiile responsabile de implementarea planurilor, iar răspunsurile oferite au fost cuantificate valoric, după cum este prezentat mai jos.

i) Calcularea indicatorilor cantitativi ($I_{cantitativ}$)

Solicitarea chestionarului pentru aprecierea progresului:	răspunsuri	valoare răspunsuri
1. Apreciați gradul de realizare a acțiunii de către instituție:	deloc	0%
	puțin	25%
	satisfăcător	50%
	considerabil	75%
	cu succes	100%

ii) Calcularea coeficienților de eficiență ($C_{eficiență\ financiară}$ / $C_{eficiență\ regulatorie}$ / $C_{eficiență\ administrativă}$)

Solicitările chestionarului pentru aprecierea factorilor de influență a eficienței progresului:	răspunsuri	valoare răspunsuri
2. Dacă realizarea cu succes acțiunii a presupus alocarea resurselor financiare , apreciați gradul în care aceste resurse au fost disponibile:	deloc	0,00
	puțin	0,25
3. Dacă realizarea cu succes acțiunii a presupus ajustări ulterioare a reglementărilor , apreciați gradul în care aceste ajustări au fost efectuate:	satisfăcător	0,50
	aproape suficient	0,75
4. Dacă realizarea acțiunii a presupus luarea unor măsuri administrative în cadrul instituției , apreciați gradul în care aceste măsuri au fost luate:	suficient	1,00
	inaplicabil	1,00

iii) Calcularea indicatorilor calitativi de (eficiența progresului) pentru fiecare acțiune conform formulei:

$$I_{calitativ} = I_{cantitativ} \times C_{eficiență\ financiară} \times C_{eficiență\ regulatorie} \times C_{eficiență\ administrativă}$$

iv) Calcularea indicatorilor de impact ($I_{\text{impact rezultat scontat 2015}} / I_{\text{impact rezultat scontat 2018}} / I_{\text{impact obiectiv specific 2015}} / I_{\text{impact obiectiv specific 2018}}$)

Solicitările chestionarului pentru aprecierea impactului:	răspunsuri	valoare răspunsuri
5. Apreciați în ce măsură realizarea acțiunii de către instituție va produce o schimbare de comportament a subiecților vizați de acțiune pînă la sfîrșitul anului 2015, în sensul atingerii rezultatului scontat:	deloc	0%
6. Apreciați în ce măsură realizarea acțiunii de către instituție va produce o schimbare de comportament a subiecților vizați de acțiune pînă la sfîrșitul anului 2018, în sensul atingerii rezultatului scontat:	mică	25%
7. Apreciați în ce măsură realizarea acțiunii de către instituție va produce o schimbare socială / ameliorare a percepției sociale pînă la sfîrșitul anului 2015, în sensul atingerii obiectivului specific:	medie	50%
8. Apreciați în ce măsură realizarea acțiunii de către instituție va produce o schimbare socială / ameliorare a percepției sociale pînă la sfîrșitul anului 2018, în sensul atingerii obiectivului specific:	simțitoare	75%
	puternică	100%

Pentru a răspunde la întrebarea în ce măsură SNA 2011-2015 a fost realizată, metodologia de evaluare a fost aplicată în următoarele etape:

- **Etapa 1.** Analiza realizării premiselor unei implementări eficiente a SNA 2011-2015¹ (secțiunea 3);
- **Etapa 2.** Estimarea măsurii în care acțiunile incluse în PA 2012-2013 și PA 2014-2015 au reușit să acopere volumul de măsuri prevăzute la prioritățile de acțiune ale SNA 2011-2015² (secțiunea 4-4.1);
- **Etapa 3.** Calcularea și descrierea progresului cantitativ ($I_{\text{cantitativ}}$) de realizare a SNA 2011-2015, prin realizarea acțiunilor incluse în PA 2012-2013 și PA 2014-2015 (secțiunea 4-4.2);
- **Etapa 4.** Calcularea și descrierea progresului calitativ ($I_{\text{eficiență}}$) de realizare a SNA 2011-2015, prin realizarea acțiunilor incluse în PA 2012-2013 și PA 2014-2015 (secțiunea 4-4.3);
- **Etapa 5.** Calcularea și descrierea impactului imediat și întârziat al implementării acțiunilor planificate asupra subiecților vizați de acțiune, în vederea realizării rezultatelor scontate ale SNA 2011-2015³ ($I_{\text{impact rezultat scontat 2015}} / I_{\text{impact rezultat scontat 2018}}$) (secțiunea 4-4.4);
- **Etapa 6.** Calcularea și descrierea impactului imediat și întârziat al implementării acțiunilor planificate asupra societății și a atitudinilor sociale, în vederea realizării obiectivelor specifice ale SNA 2011-2015⁴ ($I_{\text{impact obiectiv specific 2015}} / I_{\text{impact obiectiv specific 2018}}$) (secțiunea 4-4.5);
- **Etapa 7.** Calcularea și descrierea nivelului de atingere a rezultatelor scontate ale SNA 2011-2015, prin agregarea indicatorilor calculați la etapele 2 și 5 (secțiunea 5);
- **Etapa 8.** Calcularea și descrierea nivelului de atingere a obiectivelor specifice ale SNA 2011-2015, prin agregarea indicatorilor calculați la etapele 2 și 6 (secțiunea 6);
- **Etapa 9.** Analiza nivelului de atingere a obiectivelor generale și a scopului SNA 2011-2015, conform indicatorilor planificați ai SNA 2011-2015⁵ (secțiunea 7).

¹ Capitolul V „Implementarea Strategiei”, 5.1. „Premisele unei implementări eficiente” din SNA 2011-2015, adoptată prin HP 154/21.07.2011.

² Capitolul VI „Elementele-cheie ale Strategiei”, 4.4. „Prioritățile de acțiune” *ibidem*.

³ Capitolul VI „Elementele-cheie ale Strategiei”, 4.3. „Rezultatele scontate” *ibidem*.

⁴ Capitolul VI „Elementele-cheie ale Strategiei”, 4.2. „Obiectivele specifice” *ibidem*.

⁵ Capitolul VI „Elementele-cheie ale Strategiei”, 4.1. „Scopul. Obiectivele generale” *ibidem*.

3. REALIZAREA PREMISELOR IMPLEMENTĂRII EFICIENTE A SNA 2011-2015

Potrivit Capitolului V al SNA 2011-2015: „Strategia se va încunună cu succes numai dacă sunt îndeplinite anumite condiții (premise)...”

Această parte a Evaluării oferă o analiză a respectării premisei implementării eficiente ale SNA 2011-2015, care, conform pct.5.1. din Strategie sunt:

- Voința politică (sub-secțiunea 3.1 din Evaluare);
- Implementarea eficientă (sub-secțiunea 3.2 din Evaluare);
- Monitorizarea implementării (sub-secțiunea 3.3 din Evaluare);
- Flexibilitate în abordare (sub-secțiunea 3.4 din Evaluare);
- Acoperirea financiară (sub-secțiunea 3.5 din Evaluare).

3.1 Manifestarea voinței politice

În textul SNA a fost menționat că *“Anvergura pericolului generat de fenomenul corupției urmează a fi clar conștientizată, prevenirea, relevarea și reprimarea cu succes a corupției depinzând de o voință politică clară, manifestată în practică”*.

Modul în care a fost manifestată voința politică urmează a fi analizat din câteva perspective:

- adoptarea/aprobarea de către decidenții din zona politicului a actelor normative necesare pentru implementarea eficientă a SNA (eficiența regulatorie),
- asigurarea controlului parlamentar din partea comisiilor parlamentare responsabile;
- evitarea ingerințelor în activitatea instituțiilor anticorupție.

Pentru a verifica primul din aspectele manifestării voinței politice, instituțiile implementatoare au fost solicitate să atribuie un scor de apreciere a eficienței regulatorii a acțiunilor de la 0 până la 1. Acest scor urma să demonstreze **angajamentul real al autorităților de a asigura ajustarea, a elabora și aproba actele normative necesare prevenirii și combaterii corupției**, acțiuni care au fost vizate în ambele PA pentru implementarea SNA.

Generalizarea răspunsurilor autorităților la întrebarea respectivă a reliefat că, aparent, a existat voința politică pentru a asigura realizarea măsurilor de ordin regulator. Așa cum poate fi observat din tabelul de mai jos, scorul general al eficienței regulatorii pentru ambele PA a fost de **0,80**. Totuși, se pare că perturbațiile la nivel politic au afectat acest scor. Or, pentru perioada de acțiune a PA 2012-2013, autoritățile au demonstrat o mai mare voință de a asigura reglementările necesare, scorul constituind 0,82, pe când pentru 2014-2015 acest scor a fost în descreștere de 0,79, fiind influențat, probabil, de instabilitatea politică (în special, este vorba de perioada electorală din 2014 și schimbările în cascadă a Guvernului pe parcursul anului 2015).

Tabel nr. 1. Scorul eficienței regulatorii a acțiunilor

Planul de acțiuni	Scor eficiență regulatorie
PA 2012-2013	0,82
PA 2014-2015	0,79
Total (pentru ambele PA)	0,80

În pofida faptului că scorul eficienței regulatorii raportat de autoritățile responsabile este destul de înalt pentru ambele PA, totuși, se pare că eficiența respectivă a fost calculată ținând cont de simpla existență a proiectelor de acte normative, dar care încă nu au fost aprobate sau adoptate.

Respectiv, actele de rigoare nici nu puteau să producă un impact de substanță și să modifice de o anumită manieră indicatorii de performanță a SNA.

Analiza rapoartelor autorităților implementatoare ale SNA arată că există un șir întreg de acțiuni restante, care, implicit, au afectat parțial eficiența SNA. În special este vorba de următoarele acțiuni:

- revizuirea mecanismului de evidență comună a infracțiunilor, inclusiv a infracțiunilor de corupție și a celor conexe corupției, de la înregistrarea sesizării și pînă la adoptarea hotărîrii definitive de către procuror sau instanța de judecată (acțiunea nr. 7 PA 2014-2015);
- definitivarea și transmiterea spre aprobare în Parlament a proiectului de lege privind modificarea și completarea art. 55 din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002 în vederea limitării aplicabilității acestui articol cazurilor de cercetare judiciară a infracțiunilor de corupție și a celor conexe corupției (acțiunea nr. 31 PA 2014-2015);
- modificarea legislației în vederea tragerii la răspundere juridică a membrilor organelor colegiale de decizie pentru admiterea încălcărilor de lege în activitatea proprie (acțiunea nr. 32 PA 2014-2015);
- crearea ghișeelor unice-pilot pentru autorizarea activității din comerț (acțiunea nr. 61 PA 2014-2015);
- elaborarea și aprobarea codului de etică a cadrului didactic (acțiunea nr. 28 PA 2014-2015);
- revizuirea Codului de conduită a colaboratorului vamal, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.456 din 27 iulie 2009, în vederea ajustării lui la cadrul legal privind serviciul în organele vamale și la standardele internaționale (acțiunea nr. 57 PA 2014-2015);
- revizuirea Codului cadru de etică (deontologic) al lucrătorului medical și farmaceutic (acțiunea nr. 58 PA 2014-2015) etc.

În temeiul celor reliefate, trebuie să se țină cont de faptul că simpla prezență a unui proiect nu semnifică fermitatea voinței politice, care oricum va fi demonstrată doar dacă actul de rigoare va fi adoptat/aprobat și pus efectiv în aplicare.

Asigurarea **controlului parlamentar** a fost prevăzută ca o acțiune separată în ambele PA. Evaluarea gradului de implementare a acestei acțiuni, arată o realizare în proporție de **37,5%** (a se vedea acțiunea nr. 19 PA 2012-2013 și acțiunea nr. 26 din PA 2014-2015 din **Anexa a) la prezentul raport**). Deși exercitarea controlului parlamentar și conectarea acestuia cu activitatea Grupului de monitorizare, urma să devină un instrument important pentru impunerea unui ritm mai alert al procesului de implementare eficientă a SNA, se pare că exercitarea controlului parlamentar nu a constituit o preocupare majoră pentru legiuitorii din R. Moldova. Pe parcursul a 4 ani de implementare a SNA au existat cazuri izolate, cînd Comisia securitate națională, apărare și ordine publică⁶ a recurs la acest instrument. Abia la finele anului 2015 (practic pe final de acțiune a SNA), Comisia securitate națională a organizat audieri publice privind implementarea SNA, adoptînd în rezultatul lor un spectru de recomandări pentru autoritățile implementatoare, care evident nu erau în măsură să le îndeplinească în regim de urgență, inclusiv în condițiile unei instabilități politice accentuate. Așa fiind, constatăm cu regret că în linii mari parlamentarii au eșuat în asigurarea unui control parlamentar oportun și adecvat al implementării SNA.

Cea de-a treia perspectivă a analizei voinței politice se referă la lipsa oricăror **imixțiuni din partea politicului** în activitatea instituțiilor anticorupție și garantarea independenței lor. Dezideratul în cauză derivă și din prevederile Acordului de asociere al Republicii Moldova cu Uniunea Europeană. De menționat că în sistemul agențiilor anticorupție un rol central îi revine autorității specializate – CNA. Pe parcursul implementării SNA 2011-2015 se pare că CNA a devenit una din piesele importante pe tabla de șah a politicului din R. Moldova, fiind atestate cîteva rocade impresionante: în anul lansării SNA – 2011, CNA era plasat în executiv, în anul 2012 urmare a unor reforme cardinale CNA este plasat sub control parlamentar,

⁶ Potrivit secțiunii 6.1 din SNA "Comisia parlamentară permanentă, responsabilă de domeniul securității naționale, al apărării și al ordinii publice, inclusiv de domeniul anticorupție, va efectua coordonarea generală a procesului de implementare a Strategiei și altor documente de politici în domeniu și va asigura controlul parlamentar asupra activității autorităților și instituțiilor de realizare a acțiunilor ce țin de competența lor".

În 2013, urmare a unor evenimente/lupte politice de anvergură, revine iarăși în executiv, iar în toamna anului 2015 a fost replasat sub control parlamentar⁷. Poate fi observat, astfel, că instituția-cheie, responsabilă de asigurarea implementării și monitorizării SNA, a fost permanent în vizorul și în lista de preferințe a politicianului din Republica Moldova, fiind într-un proces continuu de reforme și restructurări, fapt care indirect a afectat coerența, consecvența și consistența implementării SNA.

Lipsa oricăror progrese și **trenarea reformei procuraturii** – un alt actor-cheie în combaterea corupției, de asemenea afectează implementarea și atingerea performanțelor urmărite de SNA. Mai mult, unul din restanțierii în implementarea SNA este anume Procuratura Generală (pentru detalii a se vedea secțiunea 3.2 și 4.2 din prezenta evaluare).

După punerea în aplicare a SNA, în anul 2013 și-a început activitatea *de facto* încă un actor important al sistemului național anticorupție – CNI. După doi ani de activitate s-a constatat că mandatul acestei instituții și instrumentele de care dispune nu sînt adecvate și, respectiv, eficiența instituției într-un asemenea cadru era îndoielnică. În anul 2014 Ministerul Justiției a elaborat un pachet de legi orientat spre **reforma CNI** prin transformarea acesteia în Centru Național de Integritate, în formulă organizatorică nouă și noi competențe, precum și revizuirea procedurii declarării și controlului veniturilor și proprietății și a conflictelor de interese. Promovarea pachetului respectiv a trenat practic doi ani de zile, fiind aprobat de Guvern și remis Parlamentului spre examinare abia în luna februarie 2016.

Voința politică a autorităților a îmbrăcat o formă inedită în toamna anului 2015, odată cu lansarea pe platformă parlamentară, la inițiativa Președintelui Parlamentului Andrian Candu, a **Grupului de lucru pentru reformarea și resetarea sistemului anticorupție**.⁸ Grupul de lucru a fost format din deputați, reprezentând 4 fracțiuni parlamentare, inclusiv din opoziție, miniștri, membri ai cabinetului Președintelui Republicii Moldova și Prim-ministrului, reprezentanți ai instituțiilor specializate anticorupție, precum și ai societății civile, Oficiului Consiliului Europei și Delegației UE în Republica Moldova. Obiectivele Grupului de lucru au fost: examinarea cadrului legal existent și depistarea lacunelor juridice, instituționale și procedurale, în prevenirea și combaterea fenomenului corupției; examinarea a varii viziuni și înaintarea unor soluții urgente și radicale, care urmează a fi întreprinse de Legislativ și Executiv, pentru obținerea unor rezultate concrete în lupta corupția. Pînă în data scrierii prezentei evaluări (februarie 2016), grupul de lucru nu a generat nici un produs concret.

Rezumând cele enunțate trebuie să constatăm faptul că decidenții politici au eșuat în asigurarea uneia din premisele importante pentru implementarea cu succes a SNA – a voinței politice. Deși a fost public și ferm declarată, voința politică se pare că a fost manifestată doar în anumite conjuncturi și circumstanțe, favorabile la o anumită etapă, și a avut mai degrabă un caracter oportunist. O altă provocare din perspectiva manifestării voinței politice a fost instabilitatea politică, uneori extrem de pronunțată, fapt care a afectat, indubitabil, eficiența SNA. Prin urmare, în eventualitatea elaborării unui document nou de politici anticorupție o premisă importantă care trebuie luată în calcul de către autori este existența nu doar a voinței politice, dar și a unei stabilități politice.

3.2 Implementarea eficientă din partea APC și APL

Implementarea eficientă din partea APC și APL presupunea că *toate autoritățile și instituțiile publice implicate trebuie să întreprindă acțiunile de care sînt responsabile conform documentului de politici și să evite o atitudine formală, neglijentă*.⁹

⁷ A se vedea Legea nr. 120 din 25 mai 2012 <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=343359>, Legea 106 din 3 mai 2013 <http://lex.justice.md/md/347858/> și Legea 180 din 22.10.2015 <http://lex.justice.md/md/361663/>

⁸ Comunicatul de presă "Parlamentul, Guvernul și societatea civilă pledează pentru măsuri radicale și urgente în lupta cu corupția" disponibil pe <http://parlament.md/Actualitate/Comunicatedepresa/tabid/90/ContentId/2285/Page/11/language/ro-RO/Default.aspx>

⁹ Secțiunea 5.1 din SNA

Toate APC și APL, afară de acțiunile specifice care vizau exclusiv domeniul de administrare al autorității (care vor fi analizate în cadrul secțiunii 4.2 din prezenta evaluare), urmau să întreprindă la nivel de autoritate un pachet de acțiuni standard, universale aplicabile tuturor autorităților și anume:

- implementarea planurilor de integritate instituțională, elaborate în conformitate cu Metodologia de evaluare a riscurilor de corupție în instituțiile publice, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 906 din 28 iulie 2008 (acțiunea 31 din PA 2012-2013 și acțiunea 41 din PA 2014-2015);
- asigurarea respectării transparenței în procesul decizional în cadrul autorităților publice centrale și locale (acțiunea 38 din PA 2012-2013 și acțiunea 53 din PA 2014-2015);
- implementarea acțiunilor de prevenire a corupției în procesul de recrutare, selectare, angajare și promovare a funcționarilor publici (acțiunea 39 din PA 2012-2013 și acțiunea 55 din PA 2014-2015)
- instituirea unui sistem eficient de management al riscurilor în autoritățile publice centrale (acțiunea 47 din PA 2012-2013 și acțiunea 44 din PA 2014-2015);
- asigurarea funcționării liniilor fierbinți anticorupție guvernamentale și neguvernamentale (acțiunea 61 din PA 2012-2013 și acțiunea 90 din PA 2014-2015)
- promovarea dreptului de acces la informație prin stabilirea și consolidarea parteneriatelor cu mass-media și cu societatea civilă (acțiunea 63 din PA 2012-2013 și acțiunea 91 din PA 2014-2015);
- elaborarea și aprobarea de către autoritățile publice a regulamentelor interne privind avertizorii de integritate (acțiunea 63 din PA 2014-2015).

Pentru a verifica în baza chestionarelor gradul de dedicație la transpunerea în practică a acțiunilor derivate din SNA, instituțiile implementatoare au fost solicitate să atribuie un **coeficient de eficiență administrativă (un scor de la 0 la 1)**. Coeficientul a calculat nivelul de implicare a instituțiilor în luarea unor măsuri administrative, în cazul în care realizarea acțiunii din PA presupunea aceasta. Analiza rezultatelor agregate ale chestionarelor conform tabelului de mai jos arată că, în linii mari, acțiunile administrative la nivel de autorități au fost transpuse în practică.

Tabel nr. 2. Scorul eficienței administrative

Planul de acțiuni	Scor eficiență administrativă
Planul de acțiuni 2012-2013	0,87
Planul de acțiuni 2014-2015	0,78
Total (pentru ambele PA)	0,81

Totuși, nu toate instituțiile au reușit să asigure îndeplinirea măsurilor programate de ambele planuri de acțiuni. În tabelul din **Anexa d)** la prezenta evaluare este oferită analiza sintetică a progresului cantitativ și calitativ, precum și scorul de eficiență raportate de APC și APL.

Astfel poate fi observat că 7 din cele 34 APC raportoare au avut un scor mic de eficiență administrativă, fiind vorba în special de:

Tabel nr.3. Lista autorităților care au raportat un scor administrativ minim

Denumirea APC	Scor eficiență administrativă	Progres calitativ
Ministerul Mediului	0,17	0,05%
Ministerul Sănătății	0,21	0,9%
Biroul Național de Statistică	0,50	13,4%
Comisia parlamentară securitate națională, apărare și ordine publică	0,50	2,3%
Curtea de Conturi	0,58	15,4%
Procuratura Generală	0,62	16,6%
Comisia Electorală Centrală	0,69	22,8%

Neluarea măsurilor de ordin administrativ, așa cum poate fi văzut și din tabelul de mai sus, a afectat progresul cantitativ și calitativ al acțiunilor anticorupție și respectiv, eficiența SNA, per ansamblu. Adicional trebuie remarcat faptul că o parte din instituțiile listate nu au respectat nici rigorile de raportare stabilite de GM, fiind dificil de a estima progresul acestora.

Privitor la implicarea factorului administrativ la nivel de APL (a se vedea **Anexa d**) la prezenta evaluare), de asemenea s-a atestat un șir de autorități restanțiere, și anume: Consiliile raionale Glodeni, Dubăsari, Rîșcani, Criuleni, Basarabeasca, Ocnița, Edineț și Consiliul municipal Bălți, care au înregistrat scoruri de eficiență administrativă de **la 0,25 pînă la 0,54**. E necesar, însă, de a evidenția o tendință pozitivă privitor la implicarea mai mare a APL în implementarea SNA, această evoluție fiind atestată începînd cu anul 2014, după alegerile locale și implicarea plenară a noilor aleși locali în procesul de implementare a SNA.

Printre cauzele care au generat lipsa unor acțiuni mai hotărîte din partea APC și APL, potrivit rapoartelor narative ale acestora, precum și a constatărilor GM pot fi invocate:

- instabilitatea și fluctuațiile de ordin politic: pe perioada implementării SNA au avut loc alegeri parlamentare (2014) și alegeri locale generale (2015); s-au schimbat mai multe Guverne (5), corpul decidenților politici (deputați, miniștri, șefi de autorități autonome) a suportat metamorfoze consistente, respectiv, de fiecare dată au fost necesare acțiuni adiționale de inițiere a noilor decidenți privind SNA și obiectivele acesteia;
- lipsa sau trenarea unor reforme importante la nivelul unor instituții sau domenii importante (inclusiv reforma procuraturii, reformele în sectorul educațional, vamal și cel al sănătății etc.);
- rezistența manifestată de către unii factori de decizie din cadrul instituțiilor implementatoare;
- indolența persoanelor din cadrul APC și APL responsabile de transpunerea în practică a măsurilor SNA și a PA pentru implementarea acesteia.

În concluzia celor relatate mai sus atestăm că atât APC, cît și APL au depus eforturi pentru realizarea acțiunilor necesare de ordin administrativ și pentru a asigura implementarea SNA, doar că acestea au fost influențate de un șir de factori. Afară de factorii eterogeni, dar și interni, arătați mai sus, se pare că o parte din APC și APL au ignorat sarcinile impuse de SNA și nu au manifestat suficientă diligență. Formalismul autorităților, de asemenea nu a fost eradicat și persistă impresia că acestea încep să se îngrijească de domeniul anticorupție doar la etapa pre-raportare, încercînd să acopere golurile și omisiunile pe ultima sută de metri. O asemenea abordare, la fel, a afectat nivelul de realizare al acțiunilor și atingerea obiectivelor stabilite de SNA. Merită a fi apreciată în mod separat implicarea mai activă a APL, prestația cărora este una salutară și care urmează a fi menținută și consolidată, pentru a asigura o acțiune concertată la nivel local și central pentru valorificarea și extinderea eforturilor anticorupție pe mai multe dimensiuni. Mai mult, în eventualitatea elaborării unui nou document de politici anticorupție este important ca acesta să ia în calcul și să se concentreze pe problemele și sectoarele vulnerabile caracteristice autorităților locale, inclusiv prin stabilirea unui domeniu distinct de intervenție special consacrat APL.

3.3 Monitorizarea implementării din partea GM

O altă premisă importantă pentru implementarea cu succes a SNA a fost existența unui *sistem coerent de măsuri și de acțiuni concrete, o distribuire clară a responsabilităților în implementarea acestor acțiuni*.

Capitolul VI al SNA a reglementat cadrul instituțional pentru realizarea SNA, responsabili de supravegherea implementării Strategiei fiind desemnați:

- conducătorii autorităților și instituțiilor responsabile de realizarea planurilor de acțiuni;
- comisia parlamentară (*privitor la prestația comisiei a se vedea secțiunea 3.1 a evaluării*);
- Grupul de monitorizare (GM);
- Secretariatul Grupului de monitorizare.

Obligația de bază a **autorităților și instituțiilor responsabile** de realizarea PA a fost de a asigura îndeplinirea în termen și efectiv a măsurilor prevăzute în PA și prezentarea rapoartelor de executare

conform modelului stabilit.¹⁰ Analiza acestui aspect arată că unele din autorități¹¹ fie au ignorat complet această obligație și nu au prezentat rapoartele, fie au prezentat rapoartele de activitate într-un format arbitrar, fără a ține cont de necesitatea respectării condițiilor de formă standardizate impuse de SNA.

GM a fost constituit din reprezentanții autorităților publice, ai societății civile și ai sectorului privat¹². Componenta nominală a GM s-a modificat de mai multe ori în perioada de acțiune a SNA, dar membrii acestuia de fiecare dată au reprezentat: Comisia parlamentară securitate națională, apărare și ordine publică; Președintele Republicii Moldova; Guvernul; Curtea de Conturi; Serviciul de Informații și Securitate; Procuratura Anticorupție; șeful delegației Republicii Moldova la GRECO; Consiliul Superior al Magistraturii; Banca Națională; CCCEC (CNA); Ministerul Justiției; Ministerul Finanțelor; asociațiile autorităților locale; Alianța Anticorupție; Camera de Comerț și Industrie, Asociația Oamenilor de Afaceri din Moldova.

GM s-a preocupat de examinarea și verificarea informațiilor prezentate de autoritățile și instituțiile publice, aprobarea raportului trimestrial și a raportului anual de monitorizare, elaborarea raportului anual de evaluare a implementării Strategiei.

Secretariatul GM a fost asigurat de CNA. Obiectivul de bază al secretariatului a fost să urmărească și să coordoneze realizarea cotidiană a planurilor de acțiuni. Afară de asigurarea logistică a activității GM, secretariatul a contribuit la pregătirea rapoartelor trimestriale și anuale de evaluare a implementării SNA, a acordat consultații și asistență metodologică la raportarea implementării planurilor de acțiuni și a organizat succesiv conferințele naționale anticorupție anuale. De asemenea, o sarcină distinctă a secretariatului a fost elaborarea/compilarea planurilor de acțiuni pentru realizarea SNA.

Regulamentul GM¹³ a fost aprobat la 26 decembrie 2011 și conține prevederi despre constituirea GM (modalitate și componență prevăzute de SNA în capitolul 6), atribuțiile GM, drepturile membrilor GM, organizarea activității.

Pe parcursul implementării SNA membrii Grupului de monitorizare s-au convocat în ședințe pentru a examina progresele autorităților și instituțiilor responsabile de implementarea Strategiei și a planurilor de acțiuni și pentru a formula propuneri și recomandări de depășire a dificultăților. Toate ședințele Grupului de monitorizare au fost publice.

Pentru garantarea caracterului transparent al activității GM și a procesului de implementare a SNA pe pagina web a CNA a fost creat un modul special: <http://cna.md/ro/strategia-nationala-anticoruptie>. Secțiunea respectivă conține informații privind procesul de implementare a SNA: rapoartele de evaluare a SNA, rapoartele de monitorizare a realizării ambelor PA, planurile de activitate ale GM și graficul de raportare pentru instituțiile implementatoare, comunicate de presă și materiale privind activitatea GM etc.

Informațiile privind activitățile dezvoltate de GM nu sînt plasate de o manieră ordonată, iar unele nu sînt accesibile. Trebuie remarcat faptul că ordinea de zi, subiectele discutate și deciziile adoptate sînt inserate în corpul comunicatelor de presă. O situație regretabilă este faptul că multe din materialele incluse în anexa comunicatelor sînt indisponibile și nu pot fi accesate efectiv¹⁴, ceea ce nu corespunde unuia din principiile fundamentale declarate a SNA – principiul transparenței: *”Strategia se implementează în interesul și spre beneficiul tuturor cetățenilor și instituțiilor, astfel încît realizarea ei va fi transparentă la toate etapele”*.¹⁵

Din informațiile plasate pe pagina web a CNA se poate deduce că din cele **14 ședințe ale GM** cîte 4 ședințe au avut loc în 2013 și 2014 (reuniuni trimestriale, așa cum este stabilit de SNA și Regulamentul de

¹⁰ Modelul tabelar al raportului a fost inclus în Metodologia de monitorizare a SNA

¹¹ Este vorba de Ministerul Mediului, Ministerul Sănătății și Ministerul Educației

¹² Ultima componență nominală a GM poate fi vizualizată la următorul link: <http://cna.md/ro/membrii>

¹³ http://cna.md/sites/default/files/sna_cadrulnormativ/regulament.pdf

¹⁴ Spre exemplu: http://cna.md/sites/default/files/sna_activitati/prezentare_raport_national.pdf;

http://cna.md/sites/default/files/sna_activitati/raport_agentia_achizitii_publice.pdf; http://cna.md/sites/default/files/sna_activitati/raport_cipi_2013_pt_cna.pdf

¹⁵ Capitolul III al SNA

activitate al GM) și câte 3 ședințe în anul 2012 și 2015. Adicional, pentru perioada de referință - 2011 – 2015 secretariatul GM:

- a asigurat organizarea și buna desfășurare a 5 conferințe naționale anticorupție;
- a elaborat 12 rapoarte de monitorizare a implementării SNA
- a elaborat 2 rapoarte de evaluare a gradului de realizare a SNA.

În condițiile Metodologiei de monitorizare și de evaluare a implementării SNA¹⁶ a fost prevăzut că mecanismul de monitorizare include monitorizarea de birou și monitorizarea pe teren, precum și întocmirea rapoartelor de monitorizare. Analiza activității GM și a secretariatului acestuia denotă că acestea s-au rezumat doar la monitorizarea de birou și întocmirea rapoartelor de monitorizare. Nu există informații care să arate că au fost desfășurate monitorizări și pe teren. Aplicarea acestei metode de monitorizare ar fi fost benefică pentru activitățile incluse în PA care au avut caracter operațional: spre exemplu crearea ghișeelor unice, funcționarea liniilor fierbinți, existența fizică a unor registre, funcționarea unor sisteme electronice etc. Monitorizarea pe teren și desfășurarea unor ședințe ale GM (în deplasare) la sediul autorităților responsabile de tergiversarea unor măsuri importante din PA ar fi constituit un imbold suplimentar pentru acestea și ar fi contribuit, atunci când nu au existat motive obiective insurmontabile, la îndeplinirea în termen și eficient a acțiunilor programate de SNA.

Sintetizând cele enunțate mai sus poate fi dedus că procesul coerent de monitorizare a implementării SNA a fost asigurat, GM a fost funcțional și a realizat cu suportul secretariatului obligațiile care i-au revenit. Persistă însă unele carențe care necesită a fi remediate și anume: informațiile privind activitatea GM trebuiau să fie plasate de o manieră mai ordonată și mai prietenoasă pentru utilizatorii paginii web a CNA; toate informațiile plasate trebuiau să fie accesibile. De asemenea, în eventualitatea elaborării unui nou document de politici trebuie examinată posibilitatea optimizării procesului de monitorizare, inclusiv prin crearea unei rețele de coordonatori/persoane de contact (*focal point*) în cadrul APC și APL responsabili de componenta anticorupție în autoritate și plasarea acestei informații pe pagina web a autorității coordonatoare și autorității implementatoare. Este necesar ca instrumentul monitorizării pe teren să fie aplicat plener, deoarece ar putea impulsiona procesul de îndeplinire a măsurilor programate și ar contribui la o mai bună disciplină executorie. O altă perspectivă pentru ameliorarea procesului de monitorizare ar fi interconectarea mai mare a GM cu comisia parlamentară, stabilirea posibilității organizării unor ședințe comune și crearea unei platforme de comunicare permanentă, astfel încât monitorizarea și evaluarea documentului de politici în domeniu anticorupție să fie interconectată și cu controlul parlamentar.

3.4 Flexibilitate în abordare

Pentru a face față noilor forme de manifestare a corupției, SNA a menționat ca o premisă necesară *"aplicarea unor metodologii de cercetare și de observare a condițiilor în care aceste forme apar și se dezvoltă. Metodologia de cercetare și de observare se va baza pe precepte științifice și va asigura ajustarea măsurilor și acțiunilor concrete prevăzute de Strategie și de planurile de acțiuni la tendințele evolutive ale manifestării corupției. Întreprinderea măsurilor de corectare necesare va eficientiza măsurile implementate"*.¹⁷ În același timp, în secțiunea 4.4 pentru prioritatea de acțiune 1) din componenta de cercetare a SNA a fost menționat că *"Organizațiile internaționale și cele naționale efectuează periodic diverse cercetări sociologice pentru a cuantifica, sub diverse aspecte, percepțiile și experiențele populației, ale mediului de afaceri legate de corupție. [...] Autoritățile publice trebuie să se antreneze în cercetări similare, contribuind cu propria experiență, valoroasă, de abordare a fenomenului corupției la elaborarea unor noi metodologii de cercetare"*.

¹⁶ Anexa nr. 2 la SNA http://cna.md/sites/default/files/sna_cadrulnormativ/metodologia.pdf

¹⁷ Secțiunea 5.1 din SNA

Analiza rapoartelor de monitorizare pe marginea SNA relevă că autoritățile publice naționale nu au reușit să exceleze în elaborarea unor noi metodologii de cercetare a fenomenului corupției, deoarece de fiecare dată s-a făcut referință la cercetările anterioare, elaborate în baza unor metodologii deja consacrate – studiile Transparency International Moldova (Indicele de percepere a corupției, Barometrul global a corupției etc.), Barometrul Opiniei Publice și alte sondaje, cercetări ocazionale efectuate de către organizațiile naționale și internaționale. Totuși, chiar dacă nu au fost dezvoltate metodologii noi pentru cercetarea în ansamblu a fenomenului corupției în perioada de acțiune a SNA, autoritățile implementatoare au realizat mai multe măsuri de cercetare și analiză a fenomenului.

CNA a elaborat cu suportul Curții Supreme de Justiție și împreună cu experții Proiectului MIAPAC¹⁸ și Misiunii EUHLPAM¹⁹ **Studiul privind dosarele de corupție** (arhivate în instanțele de judecată în perioada 01.01.2010-30.06.2012)²⁰, în baza unei cercetări ample a dosarelor de corupție transmise în judecată și examinate de instanțele naționale. Studiul conține o analiză a dosarelor penale referitoare la art.191 (1) lit. d) și alin.(4), 256, 324, 325, 326, 327, 330, 333 și 334 din Codul penal al Republicii Moldova și relevă tendințele în instrumentarea dosarelor de corupție de către organele de urmărire penală, procuratură și instanțele de judecată, precum și formulează recomandări de îmbunătățire a practicii și a cadrului legal pertinent. Concluziile și recomandările Studiului au fost prezentate Consiliului Superior al Magistraturii și Curții Supreme de Justiție (CSJ). În baza concluziilor și recomandărilor formulate în textul Studiului, Colegiul penal al CSJ a emis Recomandarea nr. 61 **”Cu privire la unele chestiuni ce vizează individualizarea pedepsei penale în cauzele de corupție”** [...]în scopul aplicării corecte și uniforme de către instanțele judecătorești a principiului individualizării pedepsei în cauzele de corupție, ținând cont de faptul că “[...]studiul practicii judiciare demonstrează că, pe cauzele de corupție, uneori instanțele interpretează în mod greșit și neuniform normele de drept penal ce țin de individualizarea pedepsei, ca consecință fiind stabilite pedepse nejustificate în raport cu efectele corupției”²¹. Adicional, la 22 decembrie 2014, Plenul CSJ a aprobat și Hotărârea explicativă **”Cu privire la aplicarea legislației referitoare la răspunderea penală pentru infracțiunile de corupție”**.²² Aprobarea acestor două documente a contribuit la schimbarea abordării judecătorilor la examinarea cauzelor de corupție și individualizarea pedepselor (date statistice privind condamnările pe dosarele de corupție în dinamică sînt oferite la capitolul 6 al prezentei evaluări).

În același timp, trebuie notat faptul că pe parcursul implementării SNA a cunoscut evoluții importante activitatea analitică a CNA. Potrivit rapoartelor narrative ale CNA se menționează că pe perioada de implementare a SNA, CNA a elaborat:

Tabel nr. 4. Studii analitice și operaționale elaborate de CNA

Anul	Numărul de studii și tematica acestora
2013	1 Studiu privind dosarele de corupție și 1 Ghid metodologic privind investigarea infracțiunilor de corupție
2014	133 de studii analitice operaționale la solicitarea subdiviziunilor Centrului și Procuraturii Anticorupție. Materialele analizelor operaționale au servit ca suport în instrumentarea cauzelor penale și efectuarea investigațiilor speciale de către subdiviziunile Centrului. 25 analize strategice și note analitice privind: „Particularitățile fenomenului corupției în autoritățile publice centrale”, „Corectitudinea gestionării Fondul Ecologic Național”, „Achitarea titlurilor executorii din contul bugetului de stat în perioada 01.01.2009-14.03.2014”, „Evaluarea activității factorilor implicați în procesul de sancționare a cazurilor de conducere a mijloacelor de transport în stare de ebrietate”, „Activitatea Agenției de Intervenții și Plăți în Agricultură”, „Privind activitatea Agenției Naționale pentru Reglementare Energetică la formarea prețurilor produselor petroliere”, „Privind sentințele pe corupție adoptate de instanțele judecătorești în perioada 11 luni 2014”.

¹⁸ Proiect finanțat de Uniunea Europeană “Susținerea Guvernului Moldovei în domeniul anticorupției, reformei Ministerului Afacerilor Interne, inclusiv a poliției și protecției datelor cu caracter personal” (octombrie 2011-octombrie 2013)

¹⁹ Misiunea Uniunii Europene de Consiliere în Politici Publice la Nivel Înalt pentru Republica Moldova

²⁰ Studiul poate fi accesat la http://cna.md/sites/default/files/statdata/studiu_privind_dosarele_de_corupție_final_decembrie_2013.pdf

²¹ Recomandarea nr. 61 din 14 decembrie 2013 http://jurisprudenta.csj.md/search_rec_csj.php?id=92

²² Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 11 din 22 decembrie 2014 http://jurisprudenta.csj.md/search_hot_expl.php?id=195

2015	92 de studii, inclusiv: 11 analize strategice și 81 analize operaționale la solicitarea subdiviziunilor Centrului și Procuraturii Anticorupție. În procedură se mai află 13 studii, inclusiv: 12 analize strategice și 5 analize operaționale. Studiile au fost efectuate în următoarele domenii: „Analiza privind importul și comerțul zahărului”; „Analiza privind concesionarea I.S. Aeroportului Internațional Chișinău”; „Analiza sondajelor de opinie privind fenomenul corupției pentru anul 2014”; „Analiza activității Direcției educație, tineret și sport din mun. Chișinău”; „Analiza activității Agenției de Dezvoltare Regională”; „Analiza privind domeniul jocurilor de noroc”; „Analiza privind importul/exportul alcoolului etilic”; „Domeniul parcurilor industriale”, „Domeniul parteneriatului public-privat” etc.
------	---

Materialele analizelor operaționale au servit ca suport în instrumentarea cauzelor penale și efectuarea investigațiilor speciale de către subdiviziunile Centrului. Cît privește analizele strategice și studiile desfășurate de CNA s-a menționat că recomandările și constatările deduse urmare a elaborării lor au fost remise spre informare Guvernului, APC și au fost sesizate subdiviziunile Centrului.

Afară de studiul privind dosarele de corupție care a generat modificarea practicilor instanțelor judecătorești, nu este clară finalitatea analizelor strategice efectuate de CNA, în ce măsură acestea au contribuit la modificarea practicilor și situației din domeniile analizate. În plus, analizele strategice, care nu sînt legate de o investigație concretă, așa cum sînt analizele operaționale, nu sînt făcute publice, activitatea analitică a CNA fiind într-un con de umbră.

În perioada 2011-2015 au fost realizate și alte cercetări/studii/analize sectoriale în calitate de autori figurînd atît APC, cît și reprezentanții mediului neguvernamental. O mare parte din constatările și recomandările studiilor au fost puse la baza elaborării modificărilor la legislația anticorupție²³, precum și au oferit autorităților o nouă perspectivă asupra domeniilor administrate, inclusiv, au fost operate anumite restructurări de personal.²⁴

În concluzia prezentei secțiuni trebuie atestat faptul că premisa *flexibilității în abordare* nu a fost asigurată. Analiza rapoartelor narrative nu arată ca ar fi existat acțiuni consistente de *follow-up*, urmare a activităților de cercetare, cu unele excepții. Mai mult, nu este clar dacă instituțiile ar fi inițiat din oficiu cercetări, analize a unor domenii vulnerabile care le administrează. Sînt doar cîteva excepții de la această constatare, și anume, studiile privind analiza dosarelor de corupție și privind funcționalitatea CNI, care au produs rezultatele palpabile arătate mai sus. Instituțiile responsabile de implementarea SNA au mizat mai mult pe suportul sectorului asociativ și a partenerilor de dezvoltare, atunci cînd au fost necesare acțiuni de cercetare mai comprehensivă. O altă problemă pare să fie lipsa de transparență în activitatea analitică a CNA. Chiar dacă se invocă efectuarea unor analize strategice a sectoarelor vulnerabile la corupție, aceste cercetări/analize nu sînt disponibile public. Pentru asigurarea vizibilității activității analitice a CNA, este necesar ca aceste analize să fie date publicității, eventual, după o perioadă de grație oferită autorităților pentru a remedia problemele identificate în analizele CNA și/sau după întreprinderea acțiunilor de urmărire a figuranților unor atare analize. Or, anume aceste analize ar putea oferi autorităților, precum și CNA posibilitatea de a fi flexibili în abordarea fenomenului și de a reacționa la orice transformări, mutații.

²³ Spre exemplu Raportul „Analiza privind cadrul legislativ în materia controlului averilor în Republica Moldova”, redactat pentru Reprezentanța Barourilor Americane/Inițiativa pentru Supremăția Legii din Republica Moldova și Raportul „Cadrul normativ legal privind integritatea existent în Republica Moldova”, întocmit în cadrul Proiectului derulat de Ambasada SUA la Chișinău „Asistență la elaborarea legislației anticorupție”. Raportul „Monitorizarea conflictelor de interese în autoritățile publice centrale” a fost elaborat în cadrul proiectului „Angajarea societății civile în monitorizarea conflictelor de interese” desfășurat de TI-Moldova și finanțat de Comisia Europeană. În cadrul proiectului au fost desfășurate activități de expertizare a cadrului legal care reglementează conflictele de interese și cerințele principale privind mecanismul de implementare a acestuia. Au fost efectuate sondaje de opinie a funcționarilor publici din autoritățile publice centrale cu formularea principalelor concluzii. S-au organizat focus grupuri cu reprezentanții serviciilor resurse umane și subdiviziunilor de control intern privind principalele dificultăți în aplicarea politicii de tratare a conflictelor de interese, precum și au fost expediate cereri oficiale de informații la adresa autorităților publice centrale monitorizate, răspunsurile cărora au fost analizate, iar la final au fost elaborate recomandările de îmbunătățire a politicii de tratare a conflictelor de interese.

²⁴ Potrivit CNA, în rezultatul uneia din analizele strategice, conducerea APC vizată a sancționat, inclusiv cu eliberarea din funcție, un șir de angajați ai autorității

3.5 Acoperirea financiară a SNA 2011-2015

O premisă importantă pentru implementarea cu succes a SNA și a realizării planurilor de acțiuni a fost "asigurarea cu mijloace financiare suficiente, identificate și aprobate ca parte componentă a bugetului propriu al fiecărei instituții, precum și de finanțările externe"²⁵.

Una dintre primele vulnerabilități ale SNA 2011-2015 manifestate chiar la etapa de întocmire a planurilor de acțiuni a fost neacoperirea financiară a Strategiei, Ministerul Finanțelor sugerînd că planificarea acțiunilor urmează a fi efectuată **în limita disponibilă a bugetelor APC și APL**. Această constrîngere a condus la includerea în planurile de acțiuni nu neapărat a acțiunilor necesare pentru a asigura eficiența și impactul în vederea acoperirii integrale a priorităților de acțiuni fixate în SNA 2011-2015, care, la rîndul lor ar fi condus, în mod logic, la realizarea rezultatelor scontate, atingerea obiectivelor specifice și generale, iar în final – la atingerea scopului SNA 2011-2015, ci doar a acțiunilor sugerate de către APC sau acceptate de acestea pentru a fi incluse în planurile de acțiuni.

În procesul de completare a chestionarelor pentru evaluarea gradului de realizare a SNA, autoritățile implementatoare au fost solicitate să aprecieze în ce măsură au fost alocate mijloace financiare pentru realizare acțiunilor programate, atunci cînd acestea au fost necesare. Potrivit tabelului de mai jos, poate fi observat că scorul respectiv a fost practic constant pentru ambele PA, doar în 2015 fiind atestată o scădere nesemnificativă.

Tabel nr. 5. Scorul eficienței financiare raportat de autorități

Planul de acțiuni	Scor eficiență financiară
Planul de acțiuni 2012-2013	0,87
Planul de acțiuni 2014-2015	0,85
Total (pentru ambele PA)	0,84

Din perspectiva autorităților implementatoare cel mai mic scor de eficiență financiară a fost raportat de Ministerul Mediului și Ministerul Sănătății – 0,25, fiind urmate de Comisia parlamentară securitate națională, apărare și ordine publică (0,50), Procuratura Generală (0,54) și Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei (0,65). La nivelul APL au fost atestate probleme privind acoperirea financiară a acțiunilor derivate din SNA în consiliile locale: Basarabeasca, Dubăsari, Glodeni, Ocnița, Taraclia.

Lipsa surselor financiare a afectat într-un mod considerabil realizarea **componentei de cercetare** a SNA. Astfel, atît pentru PA 2012-2013, cît și pentru PA 2014-2015, acțiunile programate pentru această componentă nu au avut acoperire financiară suficientă (*scorul financiar fiind de la 0,25 pînă la 0,50, adică de la "puțin" pînă la "satisfăcător"*). În special, este vorba de următoarele acțiuni:

- efectuarea și publicarea unor sondaje privind cercetarea percepției și răspîndirii fenomenului corupției (acțiunea 2 din PA 2012-2013 și acțiunea 1 din PA 2014-2015);
- elaborarea Metodologiei de determinare a gradului de percepere a fenomenului corupției în domeniile vulnerabile (acțiunea 1 din PA 2012-2013);
- efectuarea de analize, de cercetări și de studii tematice despre corupție (acțiunea 4 din PA 2012-2013 și acțiunea 3 din PA 2014-2015);
- elaborarea și publicarea studiului analitic privind fenomenul corupției în cadrul sistemului judecătoresc (acțiunea 15 din PA 2014-2015);
- elaborarea studiului cu privire la practicile internaționale și a jurisprudenței CEDO de admitere în calitate de probe a înregistrărilor efectuate de către persoanele care denunță actele de corupție și cele conexe corupției (acțiunea 10 din PA 2014-2015) etc.

²⁵ Secțiunea 5.1 din SNA

Nealocarea surselor financiare a avut repercusiuni și asupra acțiunilor incluse în alte componente ale SNA, în special fiind vorba de componenta legislativă (a se vedea de exemplu acțiunile 22, 25-27²⁶ din PA 2012-2013, acțiunile 36 și 39²⁷ din PA 2014-2015) și componenta instituțională (acțiunile 43-45²⁸ din PA 2012-2013 și acțiunile 62 și 72 din PA 2014-2015²⁹).

Așa cum poate fi observat și **din Anexa b)** la prezenta evaluare, lipsa mijloacelor financiare a afectat atât progresul cantitativ, cât și progresul calitativ al acțiunilor care urmau a fi realizate.

Din perspectiva celor enunțate mai sus, constatăm faptul că implementarea SNA nu a avut un suport financiar adecvat, autoritățile implementatoare fiind impuse să manevreze în limita surselor bugetare alocate. În asemenea condiții, o bună parte din acțiuni nu au atins progresul cantitativ și calitativ programat, unele acțiuni rămânând nerealizate la momentul scrierii prezentei evaluări. Este important ca odată cu elaborarea unui nou document de politici în domeniul anticorupție să fie asigurat și un suport financiar pentru implementarea acțiunilor. Componentele care trebuie acoperite cu precădere, în baza unei finanțări special alocate, sînt componenta de cercetare și componenta instituțională.

²⁶ Elaborarea unui proiect de hotărîre a Guvernului de modificare a Hotărîrii Guvernului nr. 615 din 28 iunie 2005 privind unele măsuri de prevenire a corupției și protecționismului în cadrul instituțiilor publice (acț. 23); modificarea legislației în vederea tragerii la răspundere juridică a membrilor organelor colegiale de decizie pentru admiterea încălcărilor de lege în activitatea proprie; (acț. 25); elaborarea unui proiect de lege de modificare și completare a art. 55 din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002 în vederea limitării aplicabilității acestui articol cazurilor de cercetare judiciară a infracțiunilor de corupție și a celor conexe (acț. 26); elaborarea unui proiect de lege de modificare și completare a Codului penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002 în vederea stabilirii obligatorii a pedepsei de privare de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita anumite activități ca pedeapsă complementară pentru toate infracțiunile de corupție și pentru cele conexe (acț.27)

²⁷ Elaborarea unui ghid de individualizare a pedepselor pe infracțiuni de corupție (acț. 36); elaborarea unui ghid al auditorului cu privire la rolul acestuia în cazul fraudei și corupției (acț.39).

²⁸ Implementarea sistemului automatizat de supraveghere a circulației rutiere, înregistrarea automobilelor speciale de patrulare rutieră cu camere de filmare digitale și cu dispozitive de măsurare a vitezei vehiculelor (acț.43); organizarea și desfășurarea seminarelor de instruire pentru auditorii interni din sectorul public în vederea consolidării capacităților acestora (acț.44); organizarea și desfășurarea seminarelor de instruire în domeniul managementului financiar și controlului pentru manageri din entitățile publice (acț.45).

²⁹ Implementarea procedurilor de vămire electronică (acț. 62); consolidarea capacităților tehnice ale Centrului de monitorizare video a Serviciului Vamal în vederea asigurării supravegherii integrale a posturilor vamale (acț. 72)

4. REALIZAREA PRIORITĂȚILOR DE ACȚIUNE PRIN IMPLEMENTAREA PLANURILOR. INDICATORI

În această parte a Evaluării se caută răspuns la următoarele întrebări:

- 1) În ce măsură acțiunile planificate în PA 2012-2013 și PA 2014-2015 au fost suficiente pentru a acoperi așteptările SNA 2011-2015, fixate în prioritățile ei de acțiune? (*sub-secțiunea 4.1*);
- 2) În ce măsură acțiunile planificate în PA 2012-2013 și PA 2014-2015 au fost realizate (*sub-secțiunea 4.2*), au fost eficiente (*sub-secțiunea 4.3*), au produs impact asupra subiecților vizați (*sub-secțiunea 4.4*) și asupra societății (*sub-secțiunea 4.5*).

Răspunsul la prima întrebare este important pentru a verifica dacă prioritățile de acțiune au fost acoperite pe deplin de PA 2012-2013 și 2014-2015 sau nu, iar dacă nu – urmează a fi identificate „zonele gri” în care SNA 2011-2015 nu a putut produce impact, din motive de planificare insuficientă.

Răspunsul la a doua întrebare este important pentru că de progresul, eficiența și impactul acțiunilor incluse în PA 2012-2013 și 2014-2015 a depins și atingerea rezultatelor scontate, obiectivelor specifice și generale, iar în final – a scopului SNA 2011-2015.

Acțiunile din PA 2012-2013 și 2014-2015 care au rămas nerealizate de APC și APL la fel se vor atribui „zonelor gri” în care SNA 2011-2015 nu a putut fi nici eficientă, nici să producă impact, iar prin urmare a condus la nerealizarea elementelor-cheie ale Strategiei (rezultate scontate, obiective și scop).

Cît privește acțiunile din PA 2012-2013 și 2014-2015 care au fost implementate în diferită măsură de către APC și APL, în această parte a Evaluării va fi calculată și descrisă conform metodologiei aplicate și eficiența lor, precum și impactul imediat și întârziat (pînă în 2018) asupra subiecților pe care îi vizează și asupra societății în genere.

Astfel, în finalul acestei secțiuni din Evaluare, se va putea estima atît volumul priorităților de acțiuni care nu a fost realizat din motive de neplanificare sau nerealizare de către APC și APL conform planurilor („zonele gri” ale SNA 2011-2015), cît și progresele APC și APL de realizare a acțiunilor planificate, eficiența și impactul lor.

Conținutul acestei secțiuni din Evaluare este prezentat schematic în tabelul de mai jos.

SNA 2011-2015		
„zone gri”	eficiență	impact
<ul style="list-style-type: none">• Acțiunilor neplanificate• Acțiuni planificate nerealizate	<ul style="list-style-type: none">• Acțiuni planificate și realizate eficient, adică în condiții de acoperire financiară, regulatorie și administrativă	<ul style="list-style-type: none">• Acțiuni planificate și realizate eficient, impactul cărora pînă la sfîrșitul lui 2015 va fi resimțit de către subiecții vizați de acțiuni și/sau de societate (impact imediat)• Acțiuni planificate și realizate eficient, impactul cărora pînă la sfîrșitul lui 2018 va fi resimțit de către subiecții vizați de acțiuni și/sau de societate (impact întârziat)

4.1 Suficiența acțiunilor planificate pentru realizarea priorităților de acțiune

Pentru a analiza suficiența acțiunilor planificate pentru realizarea priorităților de acțiune ale SNA 2011-2015, în continuare sunt prezentate:

- fiecare din cele 12 priorități de acțiune și descrierea lor, conform SNA 2011-2015,
- acțiunile incluse în PA 2012-2013 și PA 2014-2015 în vederea realizării lor,
- concluzii despre suficiența acestora,
- atribuirea unui scor de la 0 la 10 al suficienței acțiunilor planificate conform priorităților de acțiune.

Conform analizei efectuate a suficienței acțiunilor planificate în ambele PA (a se vedea **Anexa a**) la prezenta evaluare, scorul (de la 1 la 0) atribuit suficienței acțiunilor pentru fiecare prioritate este următorul:

Tabel nr. 7. Scorul suficienței acțiunilor planificate conform priorităților de acțiune

Prioritatea de acțiune	Scor
1) Elaborarea, prezentarea și publicarea sondajelor pentru cercetarea percepției și a răspîndirii fenomenului corupției	8
2) Efectuarea de analize, de cercetări și de studii tematice despre corupție și despre domeniile conexe	8
3) Întocmirea și publicarea rapoartelor organelor de drept, ale procuraturii și ale justiției despre contracararea corupției, precum și a rapoartelor autorităților publice privind implementarea măsurilor anticorupție prevăzute de documentele de politici	8
4) Conformarea legislației naționale standardelor internaționale anticorupție	9
5) Perfecționarea legislației anticorupție și îmbunătățirea mecanismelor ei de funcționare, inclusiv prin exercitarea controlului parlamentar	8
6) Ajustarea cadrului normativ la necesitățile justificate de sporire a eficienței activității organelor de drept și a organelor de control	8
7) Prevenirea și combaterea corupției în cadrul autorităților, instituțiilor și organizațiilor	8
8) Consolidarea capacității organelor de drept și a justiției de a contracara corupția	8
9) Sporirea eficienței activității organelor de control	7
10) Cultivarea intoleranței față de corupție	7
11) Încurajarea denunțării corupției	7
12) Conlucrarea autorităților publice cu societatea civilă și cu mass-media	8
Media	7,8

În **Anexa a**) a evaluării sînt arătate mai detaliat carențele planificării acțiunilor în raport cu fiecare prioritate a SNA, dar aici este necesar de a accentua vulnerabilitățile următoarelor priorități de acțiune care trec în "zona gri" a SNA:

Prioritatea 2): Niciunul din PA nu a prevăzut organizarea dezbaterilor și reuniunilor comune și schimbul de opinii cu autorii cercetărilor și cu persoanele antrenate nemijlocit în activitățile de prevenire sau de combatere a proceselor negative cercetate. Nu este clar dacă recomandările studiilor au fost ulterior valorificate și au fost ele în măsură să contribuie la consolidarea cadrului legislativ, instituțional și a practicilor organelor respective și dacă acțiunile prevăzute pentru această prioritate de acțiune sînt conectate cu acțiunile programate pentru prioritățile de acțiune din componentele de cercetare legislativă și instituțională.

Prioritatea 5): O omisiune este faptul că acțiunea privitor la controlul parlamentar a fost formulată de o manieră extrem de generală și nu a făcut referințe exacte la legile care urmau să treacă prin filtrul controlului parlamentar. Urma să fie stabilită, eventual, o listă a legilor-cadru anticorupție prioritare, implementarea cărora să fie analizată/verificată de către comisiile parlamentare de profil, cu indicarea exactă a perioadei.

Prioritatea 6): Unele componente ale priorității SNA au rămas în afara ambelor PA și anume: instituirea răspunderii penale pentru declararea necorespunzătoare a veniturilor și a proprietăților; extinderea posibilităților de aplicare a măsurilor operative de investigații la cercetarea cazurilor de corupție; aplicarea pedepsei sub forma privării de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate complementar la pedeapsa principală, precum și asigurarea prin confiscare a reparației prejudiciului cauzat prin infracțiuni de corupție și acțiuni conexe; examinarea posibilității de excludere a obligației de a demonstra interesul material la săvârșirea anumitor infracțiuni conexe corupției.

Prioritatea 8): Lipsesc orice măsuri privitor la organele procuraturii, iar unele acțiuni par să depășească prioritatea de acțiune, ceea ce nu este un fapt reprobabil, însă ar fi fost rațional ca PA să urmeze logica și domeniile de intervenție stabilite de SNA.

Prioritatea 9): Acțiunile din ambele PA au omis intervențiile pentru optimizarea activității organelor de control prin delimitarea strictă a funcțiilor acestora în efectuarea controalelor asupra utilizării resurselor publice, asupra activității economico-financiare și fiscale și privitor la consolidarea capacităților subdiviziunilor de securitate internă din cadrul organelor de control în scopul transformării lor în structuri pro-active cu un personal calificat și stabil.

Prioritatea 11): Măsurile din PA au fost concentrate doar pe funcționarea liniilor fierbinți. Chiar dacă prioritatea de acțiune a prevăzut necesitatea creării mecanismului de asigurare a confidențialității persoanelor care denunță acte de corupție, nici o măsură din ambele PA nu a vizat construirea unui asemenea mecanism. Niciunul din PA nu a prevăzut obligația examinării petițiilor anonime, chiar dacă aceasta a fost privită ca prioritate de acțiune.

Analiza corespunderii acțiunilor din ambele PA priorităților de acțiune ale SNA a permis degajarea următoarelor concluzii:

- acțiunile prevăzute de ambele PA, în linii mari, au răspuns priorităților de acțiune ale SNA;
- o bună parte din elementele constituente importante ale priorităților de acțiune din SNA, așa cum sînt descrise mai sus, au rămas în afara ambelor PA;
- chiar dacă SNA a delimitat expres prioritățile de acțiune și măsurile prin care ar urma să se intervină, analiza ambelor PA arată că logica SNA nu a fost respectată întocmai, unele acțiuni fiind inserate incoerent în compartimentele PA, fără a fi conectate cu prioritatea de acțiune.

Aceste deficiențe de planificare, indubitabil, au condus la diminuarea eficienței și impactului preconizate ale SNA și au afectat de o manieră considerabilă atingerea obiectivelor și scopului SNA.

4.2 Progresul implementării acțiunilor planificate

Afară de rapoartele narative prezentate trimestrial și anual, în adresa GM, APC și APL au fost solicitate la finele anului 2015 să aprecieze, conform chestionarului amintit mai sus, progresul cantitativ al acțiunilor întreprinse. Astfel, instituțiile urmau să acorde unul din calificativele arătate mai jos, care ulterior a fost transformat în valoare procentuală.

Tabel nr. 8. Calificativele pentru aprecierea progresului și valoarea acestora

Solicitarea chestionarului pentru aprecierea progresului:	răspunsuri	valoare răspunsuri
1. Apreciați gradul de realizare a acțiunii de către instituție:	deloc	0%
	puțin	25%

	satisfăcător	50%
	considerabil	75%
	cu succes	100%

Tabel nr. 9. Progresul implementării acțiunilor planificate

Planul de acțiuni	Progres cantitativ raportat	
PA 2012-2013	81,8%	Analiza per ansamblu a rapoartelor instituțiilor demonstrează un grad de realizare a SNA pentru întreaga perioadă de implementare de circa 79% . De notat că PA pentru 2012-2013 a avut un grad de realizare mai înalt (cca 82%), comparativ cu PA pentru 2014-2015 (78%), o explicație probabilă fiind evoluțiile/involuțiile descrise la secțiunea 3.1 a acestei evaluări.
PA 2014-2015	78,3%	
Total (ambele PA)	78,9%	

Progresul implementării acțiunilor planificate necesită a fi examinat din câteva perspective și anume:

- perspectiva celor 4 componente ale SNA: *cercetare, legislativă, instituțională, educațională și de comunicare publică*;
- perspectiva autorităților implementatoare;
- perspectiva nivelului de executare a PA.

În tabelul de mai jos este oferită analiza progresului atins pentru ambele PA din **perspectiva componentelor** de bază ale SNA, dezvoltată în baza rapoartelor narative ale autorităților implementatoare și **care a fost evaluată manual de Secretariatul GM**. Respectiv, gradul de realizare al acțiunilor apreciat de GM are un nivel mai mare de executare, care, totuși, este aproape de cel calculat automat, în baza formulelor indicate în metodologia de evaluare a realizării SNA. Trebuie doar reținut că în procesul de calculare aplicat pentru componentele SNA s-a operat cu valori absolute (*realizat, nerealizat, parțial realizat cu acordarea punctajului de 0% și respectiv 100%*), fără a lua în calcul factorii care ar fi influențat nivelul de realizare (*administrativ, regulator și financiar*).

Tabel nr.10. Nivelul de realizare a componentelor PA, potrivit evaluării Secretariatului GM*

Componentele SNA	PA 2012-2013	Realizate	În derulare/ parțial realizate	Desuete
Componenta de cercetare	21%	92%	8%	X
Componenta legislativă	27%	94%	6%	X
Componenta instituțională	40%	100%	X	X
Componenta educațională și de comunicare publică	13%	100%	X	X
Total	100 %	97%	3%	X
Componentele SNA	PA 2014-2015	Realizate	În derulare/ parțial realizate	Desuete
Componenta de cercetare	21%	95%	5%	X
Componenta legislativă	21%	79%	21%	X
Componenta instituțională	47%	84%	12%	4%
Componenta educațională și de comunicare publică	11%	90%	10%	X
Total	100%	84%	14%	2%
Total, ambele PA	100% (156 acțiuni)	89% (139 acțiuni)	10% (15 acțiuni)	1% (2 acțiuni)

*Notă: analiza progresului cantitativ, prezentat mai sus diferențiază de rezultatele tabelului sintetic din **Anexa b)**, care a fost completat și calculat automat în baza răspunsurilor autorităților implementatoare.

Din această optică, nivelul de realizare a PA denotă pentru perioada **2012-2013** cel mai înalt nivel pentru acțiunile din componenta instituțională și componenta educațională (100%), în timp ce componenta de cercetare și componenta legislativă atestă un nivel mai jos de realizare (94% și 92%, respectiv).

Cît privește PA pentru **2014-2015** ponderea mai mare de acțiuni realizate revine componentei de cercetare și educațională, comunicare publică (95% și 90%), pe cînd componentele legislativă și instituțională au un nivel de îndeplinire mai redus, în special fiind vorba de componenta legislativă (realizată în proporție de 79%) stare de lucruri explicabilă, inclusiv, prin evenimentele descrise la *capitolul 3 al Evaluării*.

Din **perspectiva autorităților implementatoare** (a se vedea **Anexa d**) am putea construi un top al instituțiilor implementatoare ale SNA. Cel mai înalt grad de realizare a acțiunilor – 100% pentru ambele PA este raportat de Academia de Administrare Publică, Cancelaria de Stat și Institutul Național al Justiției. Nivelul înalt de executare se explică și prin faptul că acestor instituții le-au revenit acțiuni de instruire, parte din componenta IV a SNA, care a cunoscut și un nivel mai înalt de executare. O pondere mai mare de 90% privind executarea ambelor PA a fost raportată de Serviciul de Informații și Securitate, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, Ministerul Apărării, Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor, Ministerul Tehnologiei Informaționale și Comunicațiilor, Agenția Moldsilva și Comisia Națională de Integritate.

În lista instituțiilor restanțiere care au raportat un progres cantitativ mai mic de 50% sunt Ministerul Mediului, Comisia parlamentară securitate, apărare națională și ordine publică, Agenția Relații Funciare și Cadastru și Ministerul Culturii. Unele din motivele acestor nerealizări au fost reflectate la capitolul 3 al evaluării.

La nivel de APL doar două autorități au raportat un progres cantitativ mai mare, fiind vorba de Consiliul municipal Chișinău cu o realizare raportată de 100% și Consiliul raional Ștefan Vodă cu o pondere de executare în valoare de 83,3%. În rest, majoritatea APL au înregistrat scoruri cuprinse între 50%-70%. Totodată, 7 APL au comunicat un nivel de realizare a acțiunilor mai mic de 50% (pentru detalii a se vedea **Anexa d**) a evaluării).

Rapoartele narative și cuantificarea acestora arată că 30 acțiuni (48%) din **PA 2012-2013** și 40 acțiuni (43%) **ale PA 2014-2015** (a se vedea **Anexa a**) la evaluare) au fost raportate ca realizate în proporție de 100%. În special, este vorba de lista exemplificativă, dar nu exhaustivă a acțiunilor:

Tabel nr. Lista exemplificativă a acțiunilor raportate ca realizate în volum de 100%

PA 2012-2013	PA 2014-2015
Elaborarea și publicarea unui studiu tematic privind analiza sentințelor judecătorești definitive pronunțate în cazul infracțiunilor de corupție și al celor conexe	Efectuarea unei cercetări sociologice în vederea analizei sectoarelor vulnerabile la corupție, inclusiv a cazurilor de conflicte de interese, de incompatibilități, venituri și proprietăți nejustificate
Publicarea rapoartelor autorităților publice privind măsurile întreprinse în vederea implementării Strategiei naționale anticorupție	Elaborarea unui studiu de expertiză a cadrului legislativ privind conflictul de interese
Elaborarea și publicarea pe pagina web oficială a Ministerului Justiției a rapoartelor privind numărul de hotărâri de condamnare sau de achitare pe cauze de corupție sau conexe acestora, numărul de persoane condamnate sau achitate și pedepsele aplicate	Elaborarea unui studiu de expertiză a cadrului legislativ în domeniul declarării veniturilor și proprietății
Elaborarea unui proiect de hotărâre a Guvernului pentru aprobarea Regulamentului cu privire la realizarea achizițiilor publice prin proceduri negociate	Elaborarea studiului cu privire la nivelul de coroborare a Legii nr. 59 din 29 martie 2012 privind activitatea specială de investigații cu prevederile Codului de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122-XV din 14 martie 2003
Elaborarea unui proiect de hotărâre a Guvernului pentru aprobarea Regulamentului cu privire la realizarea achizițiilor publice prin dialog competitiv	Elaborarea studiului cu privire la aplicarea măsurilor de protecție în privința avertizorilor de integritate și a martorilor în cauzele de corupție și în cele conexe corupției
Elaborarea unui proiect de hotărâre a Guvernului pentru aprobarea Regulamentului cu privire la realizarea achizițiilor publice prin licitație electronică	Elaborarea și publicarea studiului analitic privind fenomenul corupției în administrația publică locală
Elaborarea unui proiect de lege privind stabilirea sancțiunilor contravenționale și penale pentru iresponsabilitatea	Elaborarea și publicarea raportului de monitorizare a implementării Legii nr. 131 din 8 iunie 2012 privind controlul

managerială în procesul de acumulare și utilizare a mijloacelor publice la exercitarea atribuțiilor funcționale de către persoanele cu funcții de răspundere, precum și pentru neexecutarea hotărârilor Curții de Conturi	de stat asupra activității de întreprinzător
Instituirea Comisiei Naționale de Integritate conform prevederilor Legii nr. 180 din 19 decembrie 2011 cu privire la Comisia Națională de Integritate	Elaborarea și publicarea unui raport de evaluare complexă a modului de distribuire a dosarelor în instanțele judecătorești.
Elaborarea și aprobarea modelului declarației cu privire la venituri și proprietate și modelului declarației de interese personale, precum și a instrucțiunii privind regulile de completare a acestora	Evaluarea riscurilor de corupție în cadrul sistemului penitenciar; evaluarea riscurilor de corupție în cadrul Poliției de Frontieră; evaluarea riscurilor de corupție în cadrul Armatei Naționale; evaluarea riscurilor de corupție în cadrul Serviciului Vamal
Realizarea controlului integral al veridicității datelor expuse în declarațiile cu privire la venituri și proprietate ale actorilor din sectorul justiției	Elaborarea strategiei de dezvoltare instituțională a Comisiei Naționale de Integritate pentru anii 2015–2020 și a planului de acțiuni privind implementarea acesteia
Revizuirea Hotărârii Guvernului nr. 906 din 28 iulie 2008 cu privire la aprobarea Metodologiei de evaluare a riscurilor de corupție în instituțiile publice, în vederea extinderii termenului și ariei de aplicare a acesteia	Elaborarea proiectului de modificare și completare a Hotărârii Guvernului nr. 188 din 3 aprilie 2012 privind paginile oficiale ale autorităților administrației publice în rețeaua Internet
Implementarea sistemului automatizat de supraveghere a circulației rutiere, înzestrarea automobilelor speciale de patrulare rutieră cu camere de filmare digitale și cu dispozitive de măsurare a vitezei vehiculelor	Implementarea procedurilor de vămuire electronică
Realizarea activității-pilot privind identificarea riscurilor de corupție în trei comunități locale și elaborarea planurilor strategice de tratare și prevenire a acestor riscuri	Eficientizarea mecanismului de repartizare aleatorie a dosarelor în instanțele de judecată prin implementarea versiunii a IV-a a Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor (PIGD)
Instruirea angajaților din autoritățile și instituțiile publice pe teme anticorupție	Prezentarea de rapoarte Guvernului privind măsurile întreprinse de către executorii de buget în vederea înlăturării neregulilor constatate de Curtea de Conturi în urma auditului efectuat asupra executării bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale de stat și a fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală din exercițiul bugetar expirat
Includerea unui modul cu subiecte de prevenire și combatere a corupției în programele de instruire inițială a angajaților debutanți	Desfășurarea campaniilor de sensibilizare a populației asupra fenomenului corupției; instruirea angajaților din autoritățile și instituțiile publice pe teme anticorupție; elaborarea și implementarea cursului pentru formarea de formatori anticorupție în administrația publică centrală; Instruirea persoanelor responsabile de colectarea declarațiilor cu privire la venituri și proprietate și de interese personale; Instruirea continuă a subiecților declarării de venituri, proprietate și de interese personale (acțiunile 85-89)

În pofida rapoartelor optimiste privind realizarea cu succes a acțiunilor programate de ambele PA, verificarea suplimentară a gradului lor de realizare, pare să nu demonstreze același tablou. Cu titlu de exemplu pot fi invocate acțiunile legate de publicarea rapoartelor APC despre realizarea PA (**acțiunea 10 din PA 2012-2013**). În rapoartele narrative se afirmă că această activitate a fost realizată în proporție de 100%, însă accesarea aleatorie a mai multor pagini web ale autorităților arată că aceste rapoarte nu sunt publicate pe paginile lor web, fie ultimele rapoarte publicate reflectă situația pentru anul 2013-2014. Prin urmare, acordarea calificativului realizării acestor acțiuni în volum de 100% este discutabilă. Un alt exemplu de acțiune care, la fel, a fost raportată 100% realizată ar fi **acțiunea 35 din PA 2012-2013** "Realizarea controlului integral al veridicității datelor expuse în declarațiile cu privire la venituri și proprietate ale actorilor din sectorul justiției", esența căreia presupune că CNJ urma să verifice, din oficiu, declarațiile de venituri și proprietate ale tuturor actorilor din sectorul justiției. În raportul pentru anul 2013, la indicatorul de progres pentru această acțiune se arată "Declarații verificate – 420 declarații de interese personale și cu privire la venituri și proprietate, dintre care: 44 declarații ale judecătorilor, 32 declarații ale conducătorilor și funcționarilor din cadrul organelor de urmărire penală, 24 declarații ale miniștrilor și vice miniștrilor, 202 declarații ale deputaților, 118 declarații ale procurorilor. Sesizări remise organelor de urmărire penală sau

organului fiscal – 25; Contravenții constatate -230, Demersuri/solicitări informații – 1600”. Astfel, se poate observa că au fost verificate doar o parte din declarațiile de venituri și proprietate ale actorilor din sectorul justiției (judecători, procurori, ofițeri de urmărire penală). Mai mult, nu este clar dacă aceste controale au fost planificate, au fost inițiate din oficiu sau la sesizare. Situații similare se atestă și pentru **PA 2014-2015**.

În concluzia prezentei secțiuni atestăm faptul că progresul executării PA este satisfăcător, majoritatea acțiunilor fiind raportate ca executate. Se constată un nivel înalt de executare a acțiunilor de cercetare, instituționale și acțiunilor de educație și comunicare publică. Chiar dacă o parte a acțiunilor din componenta legislativă au fost raportate ca realizate, ținând cont de faptul că indicatorul din PA era fixat ca ”proiect elaborat”, din perspectiva eficienței și impactului calitativ, acestea acțiuni nu au adus nici o valoare adăugată în realizarea obiectivelor, rezultatelor scontate și scopului SNA. Lista acțiunilor restante, inclusiv de ordin legislativ este inclusă în secțiunea 3.1 a evaluării. În același timp, o parte din acțiuni raportate ca fiind net realizate (100%) nu corespund acestui calificativ. Se pare că unele autorități au ”trișat” în cadrul procesului de raportare, iar GM nu a urmărit și nu a verificat atent rapoartele autorităților. Indicatorii stabiliți pentru a considera o acțiune realizată nu tot timpul au fost formulați de o manieră adecvată și previzibilă, în special fiind vorba de acțiunile din componenta legislativă, or un ”proiect elaborat” nu semnifică în mod neapărat un act normativ aprobat/adoptat. Respectiv, aceste acțiuni trebuie verificate inclusiv prin prisma impactului calitativ care l-au produs. La elaborarea unui nou document de politici anticorupție este rațional ca autorii acestuia să insiste pe stabilirea unor indicatori calitativi și nu doar cantitativi, astfel ar putea fi urmărită mai facil relevanța și impactul acțiunilor.

4.3 Eficiența implementării acțiunilor planificate

O provocare majoră pentru evaluarea SNA rămâne a fi determinarea eficienței acțiunilor planificate. Așa cum a fost arătat în capitolul 2 al prezentei evaluări, progresul calitativ (eficiența) acțiunilor planificate a fost măsurat prin aplicarea următoarei formule: $I_{calitativ} = I_{cantitativ} \times C_{eficiență\ financiară} \times C_{eficiență\ regulatorie} \times C_{eficiență\ administrativă}$.

Rezultatul sintetic al aplicării acestei formule este prezentat în **Anexa b)** a Evaluării. Poate fi observat că progresul calitativ al acțiunilor realizate, în raport cu progresul cantitativ, este practic înjumătățit.

Tabel nr.11. Progresul calitativ și cantitativ, raportat de autorități

Planul de acțiuni	Progres calitativ	Progres cantitativ
Planul de acțiuni 2012-2013	50,6%	81,8%
Planul de acțiuni 2014-2015	40,9%	78,3%
Total (pentru ambele PA)	42,9%	78,9%

Prin aplicarea formulei arătate mai sus a devenit evident că impactul calitativ al acțiunilor SNA a fost afectat într-un mod consistent de 3 factori: *financiar, regulator și administrativ*. Analiza scorurilor totale a acestor factori, arată că cel mai proeminent s-a manifestat factorul regulator (*ne-adoptarea unor noi acte normative, a ajustărilor necesare la normele subordonate legilor*), fiind urmat de factorul administrativ (*ne-luarea măsurilor administrative la nivel de instituții*) și ultimul factor este cel financiar (*lipsa unor surse financiare adecvate alocate pentru realizarea acțiunilor*).

Analiza informațiilor compilate la tabelul din **Anexa b)** arată că în **PA pentru 2012-2013** cel mai puțin eficiente (cu un impact calitativ mai puțin de 40%), ar fi 24 de acțiuni, ceea ce înseamnă că 38% din acțiunile programate nu au schimbat calitativ situația în domeniu. 2 acțiuni din acest PA au avut un impact de 0,0% (este vorba de *acțiunea 25 Modificarea legislației în vederea tragerii la răspundere juridică a*

membrilor organelor colegiale de decizie pentru admiterea încălcărilor de lege în activitatea proprie și acțiunea 40 Identificarea domeniilor în care pot fi instituite ghișee unice, în condițiile Legii nr. 161 din 22 iulie 2011 privind implementarea ghișeului unic în desfășurarea activității de întreprinzător). Trebuie notat că majoritatea acțiunilor cu eficiență minimă pentru 2012-2013 fac parte din componentele cercetare, legislativă și instituțională a SNA. Totodată, 18 acțiuni (28% din numărul total al acțiunilor din PA 2012-2013) au fost declarate eficiente în proporție de 100%.

Privitor la PA 2014-2015 starea de lucruri este mai deplorabilă, eficiența estimată a acțiunilor fiind și mai mică. Peste 44% din acțiuni au fost estimate cu un nivel de eficiență mai jos de 40%. Ca și în cazul PA 2012-2013 această eficiență a fost influențată de cei trei factori. Doar 26 din acțiuni (23%) au fost raportate că ar avea o eficiență de 100%. În particular acestea se referă la activitățile de cercetare, evaluare a riscurilor de corupție și activitățile de educație și comunicare publică.

Chiar dacă instituțiile implementatoare apreciază că unele din acțiunile executate ar avea o eficiență de 100%, în anumite cazuri aceste estimări par a fi, cel puțin, exagerate. Spre exemplu, este dificil de a califica acțiunea 74 din PA 2014-2015 *Efficientizarea mecanismului de repartizare aleatorie a dosarelor în instanțele de judecată prin implementarea versiunii a IV-a a Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor (PIGD)*, ca producătoare de impact calitativ în proporție de 100%, în condițiile în care rezultatul scontat al acesteia a fost formulat în PA de maniera „*Corupția în sistem diminuată prin excluderea integrală a factorului uman în procesul de repartizare a dosarelor în instanțele de judecată, în special prin excluderea posibilităților tehnice de influențare a acestui proces*”. Calificativele optimiste de executare și eficiență în proporție de 100% și, respectiv, de atingere a rezultatului scontat, sunt combătute de concluziile studiului analitic al CNA **privind deficiențele înregistrate în cadrul sistemului de repartizare aleatorie a dosarelor „Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor (PIGD)”**, făcut public la începutul anului 2016 prin care se afirmă că „*Sistemul electronic PIGD la compartimentul de repartizare aleatorie a dosarului este vulnerabil, datorită prezenței posibilităților funcționale de manipulare, prin intermediul factorului uman. Aceste lacune tehnice, oferă posibilitatea de a dirija repartizarea unui dosar către un anumit judecător*”.³⁰

Sinteza tuturor acțiunilor din ambele PA, estimate cu un grad de realizare și o eficiență mare, arată că există domenii în care au fost înregistrate progrese cantitative și calitative, după cum urmează:

- **activitățile de cercetare desfășurate pe parcursul implementării SNA, concluziile și recomandările studiilor au condus la modificarea practicii judiciare și, respectiv, s-a schimbat tabloul statistic al condamnărilor pentru infracțiunile de corupție (pentru detalii a se vedea capitolele 3 și 6 ale Evaluării);**
 - **s-au consolidat și au fost intensificate activitățile de evaluare a riscurilor de corupție în cadrul instituțiilor publice;**
 - **sistemul liniilor telefonice anticorupție a început a fi aplicat plinar de majoritatea APC și APL, inclusiv au fost create registrele speciale;**
 - **a fost constituită și s-a declanșat activitatea de facto a CNI, fiind înregistrate în termen scurt și unele evoluții pozitive în funcționarea acesteia (elaborarea instrucțiunilor de completare a declarațiilor, crearea portalului declarațiilor, inițierea și desfășurarea mai multor controale a declarațiilor, constatarea unui șir de conflicte de interese etc.);**
 - **au sporit garanțiile materiale pentru reprezentanții autorităților-cheie în combaterea corupției (CNA, judecători);**
 - **în domeniul achizițiilor publice a fost consolidat cadrul normativ;**
 - **au fost modificate regulile de finanțare a partidelor politice, în vederea transparentizării acestora;**
 - **se implementează pe larg instrumente și sisteme electronice în cadrul proceselor operaționale ale unui șir de instituții (PIGD – în cadrul sistemului judecătoresc, sistemul de**

³⁰ Studiul analitic poate fi consultat la: <http://www.cna.md/ro/advanced-page/studiul-analitic-privind-deficiențele-inregistrate-cadrul-sistemului-repartizare>

vămuire electronică – în cadrul Serviciului vamal, sistemul automatizat de supraveghere video a circulației rutiere – în cadrul Inspectoratului național de patrulare);

- are loc monitorizarea mai strictă a proceselor din cadrul sistemului educațional (supravegherea video a examenelor de bacalaureat, monitorizarea procesului de admitere în instituțiile de învățământ);

- a sporit transparența activității APC și APL, precum și a organelor de drept și sistemului judecătoresc (prin modernizarea și ordonarea paginilor web ale acestora);

- s-au intensificat activitățile de educație și comunicare publică (multiple instruirii pentru exponenții sectorului public, campanii de sensibilizare privind fenomenul corupției) etc.

4.4 Impactul imediat și întârziat al implementării acțiunilor planificate asupra subiecților vizați de acțiune (atingerea rezultatelor scontate ale SNA 2011-2015)

Documentele de politici prin natura lor nu pot să producă efecte și impact major imediate, în special atunci când este vorba de modificarea infrastructurii legislative și instituționale, dar și când este vorba de activități de educație anticorupție și campanii de sensibilizare. Chiar dacă este destul de dificil de a măsura impactul unui document de politici, în procesul de evaluare a SNA de la finele anului 2015, autoritățile raportoare au fost solicitate să aprecieze impactul care îl va genera implementarea PA atât pentru subiecții vizați de acțiuni, cât și pentru societate în ansamblu pentru anul 2015 (impactul imediat) și anul 2018 (impactul întârziat). Tabelul privind aprecierile autorităților per fiecare acțiune este prezentat în **Anexa b** a Evaluării.

Tabel nr. 12. Impactul imediat și întârziat asupra subiecților

Planul de acțiuni	Impact subiect 2015	Impact subiect 2018
PA 2012-2013	62,9%	70,3%
PA 2014-2015	50,7%	62,5%
Total (pentru ambele PA)	56,1%	65,5%

Primul PA a generat un impact mai considerabil pentru subiecți în raport cu PA pentru 2014-2015. Impactul anticipat pentru 2018 este mai mare pentru ambele PA, iar totalul așteptărilor este că în 2018 subiecții vizați de acțiunile SNA vor resimți impactul în proporție de 65,5%.

În opinia autorităților impactul imediat (2015) în volum de 100% a fost resimțit în cazul a 7 acțiuni (11%) din PA 2012-2013³¹ și 5 (5%) acțiuni din PA 2014-2015³². Tabloul se schimbă, atunci când este vorba de impactul întârziat al acțiunilor, ponderea celor cu potențial de impact în valoare de 100% crește: pentru PA 2012-2013 – pînă la 11 (19%), iar pentru PA 2014-2015 – pînă la 22 (24%).

În contrast cu acțiunile cărora le-a fost atribuită o valoare de impact de 100%, un șir de acțiuni au fost calificate avînd un impact de 0% (PA 2012-2013 – 6 (9%) , PA 2014-2015 – 14 (15%)). Acțiunile care au obținut această valoare fac parte preponderent din componentele cercetare și legislativă. O astfel de situație pare a fi justificată, atîta timp cît acțiunile respective fie nu au fost realizate, fie au fost raportate ca fiind în proces de realizare. Impactul întârziat al acțiunilor cu valoarea de 0% în 2018, arată o ameliorare, impactul scontat fiind în creștere (PA 2012-2013 – 3 acțiuni (5%), PA 2014-2015 - 6 acțiuni (6%)).

Instituțiile care afirmă că subiecții cărora le-au fost adresate acțiunile SNA ar fi resimțit imediat impactul lor sînt Institutul Național al Justiției, Ministerul Apărării, Ministerul Educației, Agenția Moldsilva, Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Comisia Națională de Integritate. Un impact mai mic a fost resimțit de subiecții cărora le-au fost adresate acțiunile din sarcina Comisiei parlamentare securitate națională, apărare și ordine publice, Agenția Rezerve Materiale, Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Mediului, Ministerul Finanțelor,

³¹ Acțiunile: 3 despre cercetarea privind perceperea fenomenului corupției în Ministerul Apărării și structurile subordonate, 14 privind activitatea CNA de expertiză anticorupție, 33 privind aprobarea modelului declarației cu privire la venituri și proprietate, 36 crearea paginii web a CNI, 37 revizuirea HG cu privire la metodologia de evaluare a riscurilor de corupție, 56 organizarea Conferinței naționale anticorupție și 59 introducerea modulului anticorupție în programele de instruire inițială a funcționarilor debutanți .

³² Acțiunile 21, 25, 49, 62, 84

Curtea de Conturi, Comisia Electorală Centrală, Serviciul de Informații și Securitate, Procuratura Generală și CNA.

Valoarea impactului acțiunilor pentru subiecți raportat la rezultatele scontate ale SNA, arată interconectarea acestor valori. Un exemplu grăitor ar fi acțiunile care au intrat în domeniul de competență a Curții de Conturi (*progres calitativ de 15%, iar impactul pentru societate de 20%*). Majoritatea acțiunilor care au revenit acestei instituții nu au fost realizate în volum deplin sau chiar nu au fost îndeplinite deloc, prin urmare a fost puțin probabil ca **Rezultatul scontat 6 "Capacitatea Curții de Conturi, în calitate de instituție supremă de audit, consolidată, impactul activității de audit sporit; răspunderea pentru managementul finanțelor publice stabilită"**, să fi fost atins.

În concluzia acestei secțiuni poate fi reținut că impactul imediat al acțiunilor din SNA pentru subiecții cărora le-au fost adresate este unul modest. Unele valori raportate par a fi exagerate, respectiv impactul prognozat de autorități ar putea fi și mai mic. Cauzele unei atare stări de fapt ar fi lipsa progresului în realizarea acțiunilor cu potențial de impact, precum și capacitatea acțiunilor incluse în ambele PA de a produce impact. Impactul modest al acțiunilor a afectat și rezultatele scontate a SNA, or, o acțiune nerealizată, fără impact nu are nici rezultat. Așteptările cresc pentru impactul întârziat (2018), pe termen mediu fiind așteptat un impact mai mare al acțiunilor.

4.5 Impactul imediat și întârziat al implementării acțiunilor planificate asupra societății și a atitudinilor sociale (atingerea obiectivelor specifice ale SNA 2011-2015)

Rezultatele chestionării autorităților privind impactul acțiunilor asupra societății diferențiază de rezultatele privitor la impactul asupra subiecților, arătând un scor procentual mai mic. Prin urmare, societatea va resimți mai puțin și mai târziu efectele acțiunilor anticorupție ale autorităților.

Tabel nr. 13. Impactul imediat și întârziat asupra societății

Planul de acțiuni	Impact societate 2015	Impact societate 2018
PA 2012-2013	56,4%	68,2%
PA 2014-2015	48,7%	60,3%
Total (pentru ambele PA)	51,8%	63,3%

Din tabel poate fi observat că, în opinia autorităților raportoare, societatea a resimțit în 2015 efectele acțiunilor anticorupție doar în proporție de 51,8% la sută. Așteptări mai mari sunt manifestate față de evoluția impactului în 2018, când acesta ar urma să atingă o cotă de 63,3%.

Impactul imediat pentru societate în proporție de 100%, potrivit autorităților ar fi fost resimțit în cazul 1 acțiuni (2%) din **PA 2012-2013** și a 4 acțiuni (4%) din **PA 2014-2015**. Pare a fi, totuși un optimism exagerat, deoarece este vorba de acțiunile care au intrat în aria de responsabilitate a Ministerului Apărării și se refereau la cercetarea nivelului de corupție în minister și structurile subordonate, evaluarea riscurilor în cadrul Armatei Naționale (*acțiunea 49 PA 2014-2015*), precum și aderarea RM la Inițiativa Organizației Tratatului Atlanticului de Nord de consolidare a integrității în sectorul de apărare și securitate (*acțiunea 25 PA 2014-2015*). În contrast, este plauzibilă evaluarea impactului de 100% a acțiunii 54 din PA 2014-2015 privitor la hotărîrea Guvernului legată de calitatea paginilor oficiale ale autorităților în rețeaua Internet, or publicarea și aplicarea acestei hotărîri a fost de natură să producă un impact imediat.

La fel ca și în cazul impactului pentru subiecți, o parte din acțiuni au fost calificate ca producătoare de efect în proporție de 0%. Pentru PA 2012-2013 6 (9%) acțiuni și PA 2014-2015 19 (20%) acțiuni nu au produs nici un impact imediat în 2015. Acțiunile cu impact imediat zero sînt acțiuni legate de: elaborarea unor studii, desfășurarea unor cercetări, monitorizări (*acțiunea 7 PA 2012-2013, acțiunile 6, 10, 12, 14, 18 din PA 2014-2015*), exercitarea controlului parlamentar (*acțiunea 19 PA 2012-2013 și acțiunea 26 PA 2014-2015*), promovarea/aprobarea unor acte normative/legislative (*acțiunile 22-23, 25 din PA 2012-2013,*

acțiunile 29, 32-34, 38-39 din PA 2014-2015), crearea ghișeelor unice (acțiunea 42 PA 2012-2013), crearea subdiviziunii de recuperare a activelor provenite din activitatea infracțională (acțiunea 73 din PA 2014-2015) etc.

Impactul ar urma să crească în 2018, când acțiunile calificate cu impact 0% scad pînă la 5% și 6% pentru PA 2012-2013 și PA 2014-2015. Respectiv, societatea ar urma să resimtă impactul acțiunilor anticorupție într-un volum mai mare pe termen lung.

Cele mai confiante autorități implementatoare privind relevanța, eficiența și impactul asupra societății a acțiunilor care le revin în executarea SNA sînt: Consiliul Superior al Magistraturii, Academia de Administrare Publică, Ministerul Justiției, Ministerul Apărării, Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Educației, Comisia Națională de Integritate. *Per contrario*, instituțiile cărora le-a revenit și executarea unui număr mai mare de acțiuni au manifestat o atitudine puțin mai sceptică, fiind vorba, în special, de CNA, Procuratura Generală, Serviciul Informații și Securitate, Inspectoratul Fiscal Principal de Stat, Comisia parlamentară securitate națională, apărare și ordine publică.

Raportînd evaluarea așteptărilor legate de impactul acțiunilor SNA asupra societății la rezultatele prognozate ale acesteia (*a se vedea în acest sens capitolul 5 al Evaluării*), se atestă că aprecierea impactului și atingerea rezultatelor sînt interdependente și, în linii mari, congruente. Astfel, lipsa oricăror progrese în atingerea unui șir de rezultate scontate, influențează și impactul acțiunilor programate de SNA. Cu titlu de exemplu pot fi invocate rezultatele scontate 1 și 3 ale SNA, legate de identificarea tendințelor de dezvoltare a corupției și asigurarea funcționalității legislației anticorupție. Contrapunerea gradului de realizare a acțiunilor programate, a eficienței și impactului lor cu rezultatele scontate, arată că absența completă a progresului și realizarea parțială a acțiunilor (cercetările nu au fost efectuate, proiectele de legi nu au fost adoptate) afectează substanțial și atingerea rezultatelor scontate ale SNA.

Sinteza răspunsurilor, calificativelor oferite de autorități în partea ce ține de survenirea impactului imediat pentru societate conturează un tablou puțin optimist și se pare că în 2015 societatea ar fi resimțit doar în jumătate impactul acțiunilor din ambele PA. Trebuie notat separat că și aceste așteptări nu reflectă fidel situația reală, ținînd cont de faptul că unele calificative acordate de instituții nu au fost atent analizate și denotă un optimism exagerat. Prin urmare, impactul resimțit de societate este și mai mic decît cel calculat în baza chestionarelor. La fel ca în cazul impactului pentru subiecți, impactul diminuat al acțiunilor pentru societate a afectat atingerea rezultatelor scontate ale SNA.

5. NIVELUL DE ATINGERE A REZULTATELOR SCONTATE ALE SNA 2011-2015. INDICATORI

Secțiunea 4.3.din Capitolul IV al SNA a prevăzut **9 rezultate scontate** ale implementării Strategiei, după cum urmează:

- 1) tendințele de dezvoltare a formelor de corupție descoperite prin analiza integrată a datelor privind perceperea corupției de către populație, a domeniilor vulnerabile la corupție și a statisticii oficiale de contracarare a corupției;
- 2) cadrul normativ național ajustat la standardele internaționale anticorupție;
- 3) legislație anticorupție funcțională și aplicabilă plenar pentru prevenirea și combaterea eficientă a corupției;
- 4) activitatea autorităților, instituțiilor și a organizațiilor din sectorul public și din cel privat transparentă și etică, personalul recrutat și promovat în bază de concurs, conducerea conștientă de riscurile corupției în autoritate, instituție și organizație, implicată în prevenirea și curmarea lor;
- 5) colaboratorii CCCEC, procurorii și judecătorii independenți de influențe politice, instruiți corespunzător, asigurați financiar pentru a activa cu profesionalism, demnitate și integritate;
- 6) capacitatea Curții de Conturi, în calitate de instituție supremă de audit, consolidată, impactul activității de audit sporit; răspunderea pentru managementul finanțelor publice stabilită; funcțiile de control asupra utilizării resurselor publice, activității economico-financiare și fiscale strict delimitate; Comisia Națională de Integritate funcțională;
- 7) percepția de către populație a necesității de oferire a recompenselor ilicite redusă;
- 8) frica cetățenilor de a se adresa direct organelor de drept depășită;
- 9) jurnalismul de investigație încurajat; organele de drept autosesizate ca rezultat al mediatizării investigațiilor jurnalistice; activități comune anticorupție ale autorităților și societății civile desfășurate.

Atingerea rezultatelor scontate urma a fi apreciată potrivit indicatorilor de progres listați în Cadrul logic al implementării SNA³³. În tabelul de mai jos sunt arătate rezultatele scontate ale SNA și indicatorii de progres corespondenți, care urmau să demonstreze atingerea rezultatelor.

Rezultat scontat / Indicator de progres / Valoarea indicatorului

Rezultat 1: *Tendințele de dezvoltare a formelor de corupție descoperite prin analiza integrată a datelor privind perceperea corupției de către populație, a domeniilor vulnerabile la corupție și a statisticii oficiale de contracarare a corupției*

Indicator de progres: *notele analitice ale CCCEC privind evoluția tendințelor de dezvoltare a fenomenului corupției elaborate și numărul recomandărilor aplicate*

După cum a fost arătat în secțiunea 3.4 a prezentei evaluări, CNA a excelat în realizarea unui număr mare de analize atât operaționale, cât și strategice (în număr total de 227), cele din urmă fiind remise spre examinare Guvernului, autorităților vizate și subdiviziunilor CNA.

Reiterăm faptul că analizele dezvoltate de CNA nu sînt publice, cu unele excepții. De asemenea, nu a fost asigurată contabilizarea numărului recomandărilor formulate și a nivelului lor de îndeplinire. În aceste condiții este dificil de a măsura dacă acțiunile respective au dus la rezultatul scontat. Pe parcursul implementării SNA nu a fost furnizată o analiză comprehensivă și integrată a fenomenului corupției în R. Moldova, cu excepția a două studii ale CNA privind dosarele de corupție arhivate în instanțele de judecată, care au evaluat fenomenul corupției din perspectiva dosarelor aflate pe rolul instanțelor (

³³ Anexa nr. 1 la SNA

arhivate în instanțe în perioada 2010-2012, 11 luni ale anului 2014).

Rezultat 2: *Cadrul normativ național ajustat la standardele internaționale anticorupție*

Indicator de progres: *numărul recomandărilor din rapoartele de conformitate ale Republicii Moldova la GRECO și din alte evaluări naționale și internaționale implementate*

Pe parcursul implementării SNA, R. Moldova a trecut prin runda a treia de evaluare a GRECO, care a vizat partea ce ține de incriminări³⁴ și transparența finanțării partidelor³⁵.

Pentru a asigura implementarea recomandărilor adresate de GRECO Republicii Moldova privind **incriminările**, au fost elaborate două proiecte de legi, care au fost aprobate de Parlament la 02.12.2011 (Legea nr. 245 din 02.12.2011³⁶) și respectiv la 12.04.2012 (Legea nr.78³⁷ din 12.04.2012). Astfel, **din cele 8 recomandări** adresate Republicii Moldova la capitolul Incriminări, **recomandările I-VI și VIII au fost considerate ca fiind implementate satisfăcător**, recomandarea VII este considerată de GRECO ca fiind implementată parțial³⁸.

Referitor la capitolul **Transparența în finanțarea partidelor politice**, GRECO a adresat Republicii Moldova **9 recomandări** în cadrul celei de-a III-a Runde de evaluare. În suplimentul la cel de-al doilea raport de conformitate cu privire la Republica Moldova³⁹, adoptat de GRECO la cea de-a 70-a ședință plenară (30 noiembrie-04 decembrie 2015) se menționează: „La subiectul transparenței finanțării partidelor politice, GRECO se felicită de faptul, că Legea ”Privind modificarea și completarea unor acte legislative” a fost deja adoptată de Parlament în versiune finală și a intrat în vigoare la 14 aprilie 2015, cu excepția unor dispoziții, care vor intra în vigoare la 1 ianuarie 2016. Republica Moldova dispune deja de un cadru juridic care vizează asigurarea transparenței finanțării partidelor politice, concurenților electorali și ale entităților legate de un partid politic, ceea ce este în conformitate cu articolele pertinente din Recomandarea Rec (2003) 4 privind regulile comune contra corupției în finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale. Toate lacunele menționate în Raportul de Evaluare GRECO au fost lichidate în mod corespunzător; doar prelungirea termenului de prescripție aplicat contravențiilor, prevăzută într-un proiect de lege specială, urmează a fi adoptată. Modificările operate în dispozițiile legislative în cauză vor ameliora considerabil transparența generală politică, dacă vor fi aplicate după cum este prevăzut. Astfel, GRECO reiterează apelul său adresat autorităților din Republica Moldova, formulate în Raportul de Evaluare, de a răspunde provocării și **de a asigura aplicarea concretă a reglementărilor**, printre altele, de a dota mecanismul de supraveghere, care este acum concentrat în cadrul Comisiei Electorale Centrale, cu resursele necesare pentru efectuarea unui control substanțial și proactiv a finanțării campaniilor electorale și a partidelor politice în general”.

În perioada de implementare a SNA a fost lansat procesul de autoevaluare a **conformității legislației Republicii Moldova cu prevederile Convenției ONU împotriva corupției (UNCAC)**. În noiembrie 2009, la cea de a III-a sesiune care a avut loc în Qatar, Conferința Statelor Părți la UNCAC a adoptat Rezoluția 3/1 privind Mecanismul de evaluare a implementării Convenției. Pentru a maximiza timpul și resursele necesare procesului de evaluare a implementării Convenției, Statele părți sunt încurajate să efectueze o autoevaluare extinsă a implementării UNCAC. Autoevaluarea a permis RM să-și îndeplinească obligația de raportare din cadrul Mecanismului de evaluare a implementării Convenției ONU, respectiv să expedieze Secretariatului Mecanismului de evaluare a implementării Convenției ONU împotriva corupției (UNODC) chestionarul cu informația solicitată privind conformitatea și implementarea prevederilor Convenției, care a fost distribuit experților desemnați să efectueze evaluarea⁴⁰. Potrivit Termenilor de referință ai Mecanismului de evaluare a implementării Convenției, fiecare Stat parte la Convenție urmează a fi evaluat de către alte două State care sunt selectate prin tragere la sorți. Pentru Republica Moldova procesul de evaluare a demarat imediat după cea de-a 4-a Sesiune a Grupului pentru Revizuirea

³⁴ http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3%282010%298_Moldova_One_MD.pdf

³⁵ [http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3\(2010\)8_Moldova_Two_MD.pdf](http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2010)8_Moldova_Two_MD.pdf)

³⁶ <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=342041>

³⁷ <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=343283>

³⁸ http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoRC3%282015%298_ADD_Second_Moldova_MD.pdf

³⁹ http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoRC3%282015%298_ADD_Second_Moldova_MD.pdf

⁴⁰ Pentru detalii a se vedea și Raportul național "Progrese și perspective în reprimarea corupției (anul 2013)", disponibil pe pagina web a CNA http://www.cna.md/sites/default/files/sna_rapoarte/raport_national_2013.pdf, pag. 13

Implementării, ce a avut loc în perioada 27-31 mai 2013 la Viena. La 3 februarie 2016 a fost recepționată versiunea finală a rezumatului Raportului de evaluare a implementării de către Republica Moldova a prevederilor Capitolului III - Incriminare, investigare și reprimare și Capitolului IV- Cooperarea internațională din UNCAC. Potrivit pct.36 al Termenilor de referință ai Mecanismului de evaluare a implementării UNCAC, rezumatul Raportului de evaluare urmează a fi tradus în cele 6 limbi oficiale ONU și plasat pe pagina web a UNODC ca document al Grupului de Evaluare a Implementării (*Implementation Review Group – IRG*)⁴¹.

Rezultat 3: *Legislație anticorupție funcțională și aplicabilă plenar pentru prevenirea și combaterea eficientă a corupției*

Indicator de progres: **1)** numărul de rapoarte și evaluări privind implementarea legislației anticorupție; **2)** numărul proiectelor de legi adoptate și puse în aplicare; **3)** numărul de rapoarte ale organelor de drept și ale organelor de control, ulterioare adoptării legilor respective, reflectând survenirea ameliorărilor scontate

Privitor la **indicatorul 1)**, menționăm faptul că implementarea legislației anticorupție este permanent în vizorul autorităților publice, societății civile și partenerilor de dezvoltare. Pe parcursul implementării SNA au fost elaborate mai multe rapoarte privind legislația anticorupție și implementarea acesteia. Este vorba, în special de două rapoarte comprehensive ale societății civile "Sistemul național de integritate" (TI-Moldova)⁴² și "Monitorizarea politicilor anticorupție în autoritățile publice centrale"⁴³ (TI-Moldova, Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției, Fundația Soros Moldova). De asemenea, CNA a elaborat un raport de monitorizare a procesului de implementare a Legii cu privire la prevenirea și combaterea corupției, nr. 90 din 25 aprilie 2008.⁴⁴

În ce privește **indicatorul 2)**, cadrul legislativ din domeniul anticorupție pe parcursul implementării SNA a fost într-un proces continuu de revizuire, ajustare, restructurare, în perioada respectivă fiind adoptate **peste 50 de legi și acte normative**, relevante domeniului anticorupție. Este vorba în special de:

- modificările instituționale a CNA care s-a produs succesiv prin 3 legi (*a se vedea și secțiunea 3.1 a Evaluării*), hotărârea Parlamentului nr. 232 din 25 octombrie 2012 privind aprobarea Strategiei de consolidare instituțională a CNA⁴⁵;
- crearea infrastructurii legislative pentru funcționarea CNI: Legea cu privire la CNI (nr.180 din 19.12.2011), Legea privind declararea și controlul veniturilor și al proprietății persoanelor cu funcții de demnitate publică, judecătorilor, procurorilor, funcționarilor publici și a unor persoane cu funcții de conducere (nr. 1264 din 19.07.2002, modificată substanțial și republicată în 2012), Legea conflictului de interese (16 din 15.02.2008, modificată substanțial și republicată în 2012)⁴⁶;
- adoptarea noii Legi privind activitatea specială de investigații⁴⁷, nr. 59 din 29.03.2012;
- revizuirea prin câteva acte legislative a regulilor procedurale penale, inclusiv cu referire la infracțiunile de corupție;
- revizuirea Codului penal, inclusiv în partea ce ține de infracțiunile de corupție;
- adoptarea pachetului de legi anticorupție: Legea privind testarea integrității profesionale (nr. 325 din 23.12.2013), Legea pentru modificarea unor acte legislative, nr. 326 din 23.12.2013 (introducerea confiscării extinse și componentei de infracțiune "Îmbogățirea ilicită", testării la poligraf a candidaților la funcțiile de judecător și procuror, majorarea sancțiunilor pentru infracțiunile de corupție etc.).

La momentul scrierii prezentei evaluări, pe agenda instituțiilor implementatoare, inclusiv a Guvernului și

⁴¹ <http://www.unodc.org/unodc/treaties/CAC/country-profile/CountryProfile.html?code=MDA>

⁴² Studiul poate fi accesat la: <http://www.transparency.md/files/docs/SNI-2014.pdf>

⁴³ Cercetarea și actele adiționale pot fi accesate la: <http://www.transparency.md/ro/cefacem/publicatii/140-monitorizarea-politicilor-anticorupție-in-autoritatile-publice-centrale-in-anul-2013>

⁴⁴ http://www.justice.gov.md/public/files/file/rapoarte/CNA_Tabel_de_monitorizare_a_L_90_conform_HG_1181.pdf

⁴⁵ <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=346536>

⁴⁶ <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=341741>, <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=342780>, <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=342787>

⁴⁷ <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=343452>

Parlamentului se află încă un pachet impunător de acte normative orientate spre consolidarea și îmbunătățirea cadrului normativ anticorupție. Trebuie notat că doar o parte din actele legislative enunțate mai sus, au fost elaborate pentru realizarea SNA, o altă parte din legi fiind elaborate întru executarea Strategiei de reformă a sectorului justiției. Mai mult, un șir de proiecte de legi care au fost prevăzute în PA și urmăreau atingerea obiectivelor SNA nu au fost promovate și adoptate în perioada de referință.

Referitor la numărul de rapoarte ulterioare adoptării legislației anticorupție în care sunt reflectate ameliorările scontate (indicator 3), nu există un număr de referință pentru a cuantifica acesta indicator, însă rapoartele anuale de activitate ale instituțiilor de drept și de control reflectă de fiecare dată și evoluțiile legislației în domeniu, inclusiv modul în care aceasta a influențat dezvoltarea domeniilor pe care acestea le administrează. În eventualitatea păstrării acestui indicator pentru următorul document de politici anticorupție, este rațional să fie elaborată o matrice care să includă subiectele legate de monitorizarea calitativă de către instituții a legislației și a eficacității acesteia, care trebuie menținută și reînnoită constant.

Rezultat 4: *Activitatea autorităților, instituțiilor și a organizațiilor din sectorul public și din cel privat transparentă și etică, personalul recrutat și promovat în bază de concurs, conducerea conștientă de riscurile corupției în autoritate, instituție și organizație, implicată în prevenirea și curmarea lor*

Indicator de progres: *1) numărul de rapoarte și de recomandări ale societății civile privind monitorizarea respectării transparenței în procesul decizional; 2) numărul de rapoarte privind punerea în aplicare a planurilor de integritate instituțională; 3) numărul rapoartelor de monitorizare a alegerilor*

Respectarea transparenței în procesul decizional este o valoare urmărită constant de societatea civilă (**indicatorul 1**). În perioada de acțiune a SNA au existat mai multe rapoarte ale societății civile privind monitorizarea respectării transparenței în procesul decizional. ONG "ADEPT" în perioada 2010-2014 a urmărit îndeaproape respectarea rigorilor transparenței decizionale prin publicarea periodică a „Monitorului transparenței decizionale”, care oferă o sinteză periodică a proiectelor de decizii (legi, hotărâri, regulamente, ordine ș.a.) elaborate de autoritățile administrației publice centrale și lansate consultării publice. Scopul Monitorului este de a facilita accesul cetățenilor, organizațiilor neguvernamentale și a mass-media la procesul de luare a deciziilor, informarea despre proiectele de decizii cu impact major, precum și sporirea implicării actorilor activi ai societății în îmbunătățirea propunerilor de politici promovate de autorități. Pe pagina web a ONG ADEPT sunt disponibile **63 ediții ale Monitorului transparenței decizionale**, precum și **3 studii** complexe referitor la respectarea transparenței decizionale⁴⁸. O analiză a conținutului paginilor web oficiale ale 20 APC a fost efectuată de TI – Moldova în perioada mai-august 2012, în cadrul Proiectului “Monitorizarea politicilor anticorupție” finanțat de Fundația Soros – Moldova. Cu referire la capitolul “*Transparența decizională*” experții au concluzionat că, informațiile de rigoare de pe paginile web ale autorităților sunt, de regulă, incomplete (în funcție de instituție, nu sunt incluse planurile de elaborare a proiectelor de acte normative, tabelele de divergențe, rapoartele privind transparență decizională. În multe autorități publice, în pofida plasării unui volum mare de informații la rubrica respectivă, este dificil de a urmări „traseul” proiectelor de documente, începând cu publicarea anunțului de inițiere a elaborării deciziei până la elaborarea deciziei finale.⁴⁹

Indicatorul 2) face referință la existența rapoartelor privind punerea în aplicare a planurilor de integritate instituțională. Analiza rapoartelor narrative ale autorităților implementatoare în raport cu informațiile publice de pe paginilor lor web, conturează un tablou confuz. Majoritatea autorităților au raportat că au elaborat planurile de rigoare, doar că acestea nu sînt disponibile public. Mai mult, nici pe una din paginile web nu au fost plasate rapoartele privind punerea în aplicare a planurilor de integritate.

Cu referire la **indicatorul 3)** trebuie reținut că în perioada de implementare a SNA au avut loc două scrutine electorale: alegerile parlamentare din noiembrie 2014 și alegerile locale generale din iunie 2015. Ambele scrutine au fost monitorizate atât de către organizațiile naționale, cît și de instituțiile internaționale.

Pentru scrutinul parlamentar din 2014 au fost date publicității **3 rapoarte ale instituțiilor internaționale** (OSCE/BIDO, Adunarea Parlamentară a OSCE, Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei,

⁴⁸ Publicații pot fi vizualizate la: <http://www.e-democracy.md/td/>

⁴⁹ *Ibidem*, 38

Parlamentul European) și **21 rapoarte ale organizațiilor naționale** (ONG Promo-LEX, Coaliția Civică pentru Alegeri Libere și Corecte, Consiliul Coordonator al Audiovizualului).⁵⁰ Alegerile locale din 2015, la fel, au fost în vizorul organizațiilor naționale și internaționale. Au fost publicate **1 raport și 2 declarații** ale misiunilor internaționale și **13 rapoarte** ale organizațiilor naționale.⁵¹

Rezultat 5: Colaboratorii CCCEC, procurorii și judecătorii independenți de influențe politice, instruiți corespunzător, asigurați financiar pentru a activa cu profesionalism, demnitate și integritate

Indicator de progres: **1)** numărul de mediatizări ale cauzelor de rezonanță instrumentate cu succes și condamnate în instanță de judecată; **2)** numărul orelor de instruire a colaboratorilor CCCEC; **3)** numărul orelor de instruire inițială și continuă a procurorilor și a judecătorilor în cadrul Institutului Național al Justiției cu reflectarea tematicii anticorupție; **4)** numărul măsurilor realizate privind îmbunătățirea condițiilor de muncă ale colaboratorilor organelor de urmărire penală, ale procurorilor și judecătorilor

Cu referire la **indicatorul 1)**, trebuie menționat că nu există o statistică separată a mediatizărilor cazurilor de rezonanță instrumentate cu succes. Totuși, comunicarea privind activitatea agențiilor anticorupție și a reprezentanților sectorului justiției este menținută constant, în perioada de referință fiind publicate mii de comunicate și știri în presă, desfășurate multiple conferințe de presă, precum și participări la emisiuni radio și tv. A fost intensificată și activitatea autorităților pe rețelele de socializare.⁵²

Indicatorul 2) privind numărul orelor de instruire pentru CNA nu a fost măsurat conform numărului de ore, dar potrivit numărului de instruiți și numărului de persoane instruite. În perioada de acțiune a SNA, **pentru angajații CNA** au fost organizate circa **28 cursuri** de instruire la care au participat în jur de **200** persoane.

Indicatorul 3) privind numărul orelor de instruire a **judecătorilor și procurorilor** relevă că în perioada de referință au fost desfășurate zeci de instruiți (2013 -20, 2014 -30, 2015 - 4), pe tematica anticorupție cu participarea a sute de judecători și procurori (2012 -130 procurori, 2013- 188 procurori, 2014 – 103 judecători, 2015 – 79 judecători etc.). Ca și în cazul instruirilor CNA, nu au fost raportate orele de instruire, dar numărul cursurilor și persoanelor participante. *Inter alia*, indicatorul respectiv în PA de acțiuni este măsurat anume reieșind din numărul de instruiți și persoane instruite, în timp ce SNA operează cu numărul de ore a instruirilor.

Indicatorul 4) este cel mai greu cuantificabil, deoarece ambele PA nu au conținut măsuri exprese privind îmbunătățirea condițiilor de muncă ale colaboratorilor organelor de urmărire penală, ale procurorilor și judecătorilor. Mai mult, rezultatul scontat face referință la *"asigurarea financiară"* a reprezentanților CNA, procurorilor și judecătorilor, în timp ce indicatorul se referă la *condițiile de muncă*. Raportarea strictă la asigurarea financiară arată că în perioada de referință au survenit modificări consistente în salarizarea colaboratorilor CNA, prin majorarea nivelului salarizării, dar partea ce ține de consolidarea bazei tehnico-materiale, logistice a CNA a rămas în afara preocupărilor, inclusiv din lipsa suportului bugetar adecvat. Din 1 ianuarie 2014 și judecătorii beneficiază de salarii majorate. Măsura respectivă a fost promovată, inclusiv, ca un instrument de prevenire și combatere a corupției, în baza Strategiei de reformă a sectorului justiției. Astfel, în decembrie 2013, Parlamentul a adoptat Legea privind salarizarea judecătorilor⁵³, în temeiul căreia de la 1 ianuarie 2014 salariile judecătorilor vor crește gradual pînă în 2016. În urma modificărilor legislative care au intrat în vigoare la 1 ianuarie 2014, salariile judecătorilor din cadrul judecătoriilor variază între 3 și 3.5 salarii medii pe economie stabilite de Guvern, a judecătorilor Curților de Apel – între 4 și 4.3 salarii medii pe economie, ale judecătorilor CSJ – între 4.8 și 5 salarii medii pe economie. În același timp, se atestă evoluții importante privind modernizarea sediilor instanțelor judecătorești și

⁵⁰ <http://www.e-democracy.md/elections/parliamentary/2014/monitoring/>

⁵¹ <http://www.e-democracy.md/elections/local/2015/monitoring/>

⁵² În rapoartele de monitorizare a PA pentru implementarea SNA se menționează cu referire la activitatea CNA în anul 2012: "95 comunicate de presă distribuite surselor mass-media și plasate pe pagina web a Centrului; - 486 reportaje TV; - 146 materiale apărute în presa scrisă; - 172 declarații de presă; - 811 știri pe agenții de presă; - 79 solicitări de informație; - 27 interviuri; - 36 participări la emisiuni radio/TV; - 5 conferințe de presă"; în anul 2013: "pe pagina web au fost plasate 944 de informații și 364 de date aferente activității C.N.A. În anul 2013, a fost creat și administrat un cont al C.N.A. pe rețeaua de socializare Facebook – http://www.facebook.com/CentrulNationalAnticoruptie?ref=tn_tnmn. Au fost organizate 9 conferințe de presă și briefing-uri pe tematici cu impact social major, precum „Corupția la BAC”, „Ipotecarea unor spații ale Spitalului Clinic Republican, cu implicarea factorilor de decizie ai Ministerului Sănătății”, „Cazuri de corupție cu implicarea înalților demnitari de stat”, „Demararea etapei testării cu poligraf a angajaților Centrului Național Anticorupție” etc. [...] Circa 1000 de știri despre activitățile CNA de prevenire și combatere a corupției au fost diseminate prin intermediul media on-line.[...] Au fost inițiate și menținute peste 200 de parteneriate cu surse mass-media naționale; în anul 2014: "peste 6000 știri în presa on-line și 650 de articole în presa scrisă".

⁵³ Legea nr. 328 din 23 decembrie 2013, Monitorul oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 14-16 din 21 ianuarie 2014;

<http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=351189>

securizării acestora, au fost desfășurate lucrări de renovare/reparație la 18 instanțe judecătorești. Procurorii au fost mai puțin vizați de măsuri orientate spre consolidarea asigurării financiare și îmbunătățirii condițiilor de muncă. Lipsa progreselor este legată de trenarea procesului de adoptare a Legii cu privire la Procuratură, care prevede, *inter alia*, îmbunătățirea condițiilor de salarizare și de muncă ale procurorilor.

Rezultat 6: *Capacitatea Curții de Conturi, în calitate de instituție supremă de audit, consolidată, impactul activității de audit sporit; răspunderea pentru managementul finanțelor publice stabilită; funcțiile de control asupra utilizării resurselor publice, activității economico-financiare și fiscale strict delimitate; Comisia Națională de Integritate funcțională*

Indicator de progres: **1)** numărul persoanelor trase la răspundere pentru încălcările depistate de Curtea de Conturi; **2)** numărul rapoartelor de activitate ale Comisiei Naționale de Integritate

Nu există statistici oficiale privind numărul persoanelor trase la răspundere pentru încălcările depistate de Curtea de Conturi (**indicatorul 1**). Potrivit procedurilor existente, Curtea de Conturi remite materialele Procuraturii Generale, care ulterior examinării remite materialele după competență organelor de urmărire penală. Rapoartele Curții de Conturi⁵⁴ nu operează cu date statistice agregate și prezintă doar informații disparate. Rapoartele Procuraturii Generale⁵⁵ și statisticile invocate în acestea, de asemenea nu permit desprinderea unor informații relevante pentru măsurarea indicatorului.

Referitor la **indicatorul de progres 2)**, la data scrierii prezentei evaluări pe pagina web a CNI sunt publicate 6 rapoarte, dintre care 2 sunt rapoarte de activitate anuale (pentru 2013 și 2014), 2 rapoarte intermediare de activitate și 2 rapoarte trimestriale din 2013 privind realizarea PA pentru anul 2012-2013 de implementare a SNA.⁵⁶ Unele comentarii privitor la acest Indicator sunt incluse la capitolul 6 al prezentei evaluări.

Rezultat 7: *Percepția de către populație a necesității de oferire a recompenselor ilicite redusă*

Indicator de progres: *dinamica ponderii persoanelor care afirmă că au oferit mită în ultimele 12 luni (BGC-TI)*

La momentul redactării prezentei evaluări încă nu a fost dat publicității BGC-TI pentru anul 2015, respectiv se va opera cu datele BGC-TI pentru anului 2013. Astfel, Barometrul Global al Corupției 2013 al Transparency International relevă că ponderea respondenților care susțin că au plătit mită în ultimele 12 luni (29,9%) s-a redus cu 7% comparativ cu 2011, când această valoare era de 37%⁵⁷. Indicatorul respectiv de progres este reiterat și ca indicator de performanță la Obiectivul general 2 (*a se vedea în acest sens și capitolul 7 al Evaluării*).

Rezultat 8: *Frica cetățenilor de a se adresa direct organelor de drept depășită*

Indicator de progres: **1)** creșterea numărului de sesizări la liniile fierbinți anticorupție ale autorităților publice; **2)** creșterea numărului de sesizări ale organelor de drept despre cazuri de corupție

Odată cu adoptarea de către Parlament în octombrie 2013 a Legii nr.252⁵⁸ pentru aprobarea Regulamentului de funcționare a sistemului liniilor telefonice anticorupție, sistemul respectiv a început a fi pe larg implementat în toate autoritățile publice.

Sinteza rapoartelor narrative ale autorităților publice arată că în prezent există 17 linii specializate anticorupție. La Linia națională anticorupție (*administrată de CNA*) – în 2015 au fost recepționate 4.262 de apeluri ale cetățenilor (în mediu pe an o creștere cu + 35%) (**indicatorul 1**).

Analiza rapoartelor de activitate ale organelor de drept nu permite conturarea unui tablou statistic care să arate creșterea numărului de sesizări a organelor de drept. Mai mult, rapoartele de activitate nu fac distincție dintre plângeri, demersuri și sesizări despre săvârșirea actelor de corupție. În asemenea circumstanțe este dificil de a analiza progresul **indicatorului 2)**

Rezultat 9: *Jurnalismul de investigație încurajat; organele de drept autosesizate ca rezultat al mediatizării*

⁵⁴ Rapoartele anuale de activitate ale Curții de Conturi pot fi accesate la: <http://www.ccrm.md/tabview.php?l=ro&idc=24&t=/Publicatii/Rapoarte>

⁵⁵ Rapoartele publice de activitate ale Procuraturii Generale sînt disponibile la: <http://www.procuratura.md/md/d2004/>

⁵⁶ Rapoartele pot fi consultate la următorul link: http://cni.md/?page_id=205

⁵⁷ <http://www.transparency.org/gcb2013/country/?country=moldova>

⁵⁸ <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=350449>

investigațiilor jurnalistice; activități comune anticorupție ale autorităților și societății civile desfășurate

Indicator de progres: *numărul cazurilor de autosesizări ale organelor de drept în baza materialelor difuzate în mass-media, articolele de investigații jurnalistice*

Analiza rapoartelor oficiale ale organelor de drept (CNA, procuratura) nu conțin detalii și nici nu cuantifică numărul cazurilor de autosesizare în baza investigațiilor jurnalistice. Totuși, acest fapt nu semnifică lipsa sesizării din oficiu a autorităților în baza materialelor media. Cu titlu de exemplu, majoritatea procedurilor de control declanșate de CNI a avut loc în baza materialelor făcute publice de mass-media.

În rezumatul acestui capitol pot fi reținute următoarele. Majoritatea indicatorilor stabiliți pentru calcularea progresului rezultatelor scontate sunt cantitativi. Fără a pune la îndoială necesitatea prezenței unor asemenea indicatori, totuși ar fi fost rațional ca aceștia să fie complementați și cu indicatori calitativi, deoarece atingerea rezultatului scontat nu poate fi probată doar prin numărul de rapoarte, monitorizări sau mediatizări. O problemă pentru calcularea obținerii rezultatelor scontate ar fi și faptul că SNA nu a arătat punctul de pornire (*baseline*), pentru calcularea unor date statistice, atunci când a operat cu indicatori calitativi (număr persoane trase la răspundere în rezultatul rapoartelor Curții de Conturi etc.) respectiv, este destul de dificil pentru a verifica evoluția statisticilor prevăzute pentru indicatorii de progres. O altă problemă este faptul că acești indicatori nu au fost utilizați de instituțiile implementatoare în procesul de raportare, iar PA de acțiune atunci când au fost elaborate nu au ținut cont și de rezultatele scontate ale SNA și indicatorii care trebuiau urmăriți.

6. PROGRESSE ÎN VEDEREA ATINGERII OBIECTIVELOR SPECIFICE ALE SNA 2011-2015. INDICATORI

SNA a definit 4 obiective specifice, realizarea cărora urma a fi măsurată prin 7 indicatori de progres, conform tabelului de mai jos.

Obiectiv specific	Indicator de progres
<p>Obiectiv specific 1. Adaptarea permanentă a eforturilor anticorupție la noile tendințe și realități ale manifestărilor de corupție</p>	- datele statistice oficiale de combatere a corupției în dinamică
<p>Obiectiv specific 2. Sanționarea persoanelor implicate în corupție, inclusiv după ridicarea imunității. Aplicarea pedepsei sub forma privării de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate, complementar la pedeapsa principală, precum și asigurarea prin confiscare a reparației prejudiciului cauzat prin infracțiuni de corupție și prin cele conexe</p>	- datele statistice privind numărul condamnărilor pe cauze de corupție, corelat la numărul de cauze examinate în instanță - numărul de rapoarte și de analize efectuate de CCCEC, de procuratură și de Curtea Supremă de Justiție referitor la pedepsele aplicate - rapoartele Comisiei Naționale de Integritate
<p>Obiectiv specific 3. Sporirea probității și credibilității autorităților administrației publice centrale și locale, a organelor de drept și a justiției antrenate în contracararea corupției, în special: CCCEC, procuratura, instanțele de judecată; climat favorabil pentru desfășurarea onestă a afacerilor</p>	- Barometrul Opiniei Publice (Institutul de Politici Publice) cu privire la dinamica încrederii populației în autoritățile publice, în special: CCCEC, procuratura, instanțele de judecată - statistica înființării și a lichidării societăților comerciale
<p>Obiectiv specific 4. O mai bună informare a populației despre fenomenul corupției, despre caracterul ilicit al manifestărilor lui, dezaprobare publică și denunțare la organele de resort a cazurilor de corupție</p>	- statistica infracțiunilor de corupție relevate

Realizarea **Obiectivului specific 1 Adaptarea permanentă a eforturilor anticorupție la noile tendințe și realități ale manifestărilor de corupție** urma a fi confirmată prin dinamica datelor statistice oficiale de combatere a corupției. Indicatorul stabilit pentru obiectivul în cauză are un caracter ultra-general și nu este clar dacă acesta se referă la numărul dosarelor penale pornite în perioada de referință, fie se referă la numărul condamnărilor dispuse de instanțele de judecată în dosarele de corupție, care, de altfel, se aplică pentru măsurarea **Obiectivului specific 2** și, parțial, **Obiectivului specific 4**.

Potrivit ultimului raport de activitate al CNA⁵⁹, la finele anului 2015 se atesta următoarea situație privind combaterea corupției.

”În perioada 2014–2015, ofițerii CNA au depistat următoarele categorii de infracțiuni de corupție și conexe acestora:

- *coruperea pasivă/luarea de mită – 250 (2014- 143, 2015- 107);*
- *excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu – 204 (2014- 81, 2015- 123);*
- *trafic de influență – 200 (2014- 106, 2015- 94);*
- *abuzul de putere sau abuzul de serviciu – 148 (2014- 56, 2015- 92);*
- *corupere activă/darea de mită – 92 (2014- 45, 2015- 47);*
- *confecționarea, deținerea, vânzarea sau folosirea documentelor oficiale, a imprimatelor, ștampilelor sau sigiliilor false – 74 (2014- 47, 2015- 27);*

⁵⁹ http://cna.md/sites/default/files/statdata/raport_cna_24.02.16.pdf

- fals în actele publice – 59 (2014- 28, 2015- 31);
- neglijență în serviciu – 48 (2014- 26, 2015- 22);
- însușirea averii străine cu folosirea situației de serviciu – 28 (2014- 12, 2015- 16);
- însușirea prin abuz de încredere sau înșelăciune a bunurilor – 46 (2014- 20, 2015- 26);
- gestionarea frauduloasă a băncii – 3 (2015- 3);
- îmbogățire ilicită – 2 (2014-1 , 2015- 1) etc.”

Analizate din perspectiva numărului de infracțiuni relevate despre corupție, se pare că dinamica acestor infracțiuni este în creștere. În paralel, este în creștere și dinamica condamnării infracțiunilor de corupție, pe parcursul ultimilor doi ani fiind atestată și sporirea numărului pedepselor reale cu închisoarea (a se vedea datele privind evoluțiile respective în tabelele de mai jos), dar și numărul persoanelor dispuse să denunțe un act de corupție. În același timp, numărul persoanelor dispuse să apeleze la mită, potrivit ultimelor sondaje arată că ponderea acestora este în descreștere.

Cît privește **Obiectivul specific 2**, atingerea lui trebuia urmărită prin prisma următorilor indicatori:

A. datelor statistice privind numărul condamnărilor pe cauze de corupție, corelat la numărul de cauze examinate în instanță

Potrivit datelor statistice, disponibile pe pagina web a Ministerului Justiției⁶⁰ în perioada de referință se atestă următorul tablou statistic privind evoluția numărului dosarelor de corupție înregistrate și examinate de instanțele de judecată și numărul persoanelor condamnate:

	2013	2014	2015
Număr cauze remise instanțelor	108	162	166
Numărul cauzelor examinate	93	127	158
Numărul persoanelor condamnate	69	79	123

Astfel, din tabelul de mai sus poate fi observat că în perioada de referință au crescut toate valorile statistice: numărul dosarelor remise în instanța de judecată, numărul dosarelor examinate de instanțele de judecată și numărul persoanelor condamnate pentru comiterea infracțiunilor de corupție.

Datele statistice din raportul de activitate al CNA pentru anul 2015 oferă o analiză pe substanța soluțiilor pronunțate de instanțele de judecată și arată că în 80% din cazuri în 2014 și în 85% în 2015, instanțele de fond au adoptat sentințe prin care este stabilită vinovăția inculpaților. În 20% din cazuri în 2014 și în 15% în 2015 în privința inculpaților au fost adoptate sentințe de achitare și de încetare a procesului penal (cu reabilitarea persoanei). Abordate prin prisma pedepselor cu închisoare, repartizarea pe ani a sentințelor arată astfel:

Pedepse cu închisoare cu executare reală	2010-VI.2012	2014	2015
Pondere	1,5%	13%	16%
Termen real de detenție	7 luni	2 ani și 4 luni	4 ani
Pedepse cu închisoare cu suspendarea executării	2010-VI.2012	2014	2015
Pondere	33%	30%	32%
Termen real de detenție	2 ani și 4 luni	2 ani și 10 luni	3 ani și 1 lună

B. numărului de rapoarte și de analize efectuate de CCCEC, de procuratură și de Curtea Supremă de Justiție referitor la pedepsele aplicate

Analiza rapoartelor instituțiilor menționate arată asupra existenței rapoartelor și analizelor periodice consacrate acestui subiect. În prezent este disponibil un studiu complex dezvoltat de CNA în cooperare cu CSJ, care a analizat dosarele de corupție arhivate în instanțele de judecată în perioada 01.01.2010-30.06.2012. Recomandările acestui studiu, potrivit evoluției datelor statistice invocate în această evaluare

⁶⁰ <http://justice.gov.md/pageview.php?l=ro&idc=56&id=2570>

au generat modificarea practicii judiciare (a se vedea secțiunea 3.4 din Evaluare), situație confirmată și prin datele statistice. De asemenea, rapoartele anuale de activitate ale procuraturii conțin un compartiment special consacrat activității de combatere a corupției, precum și analiza evoluției legislației din domeniu.

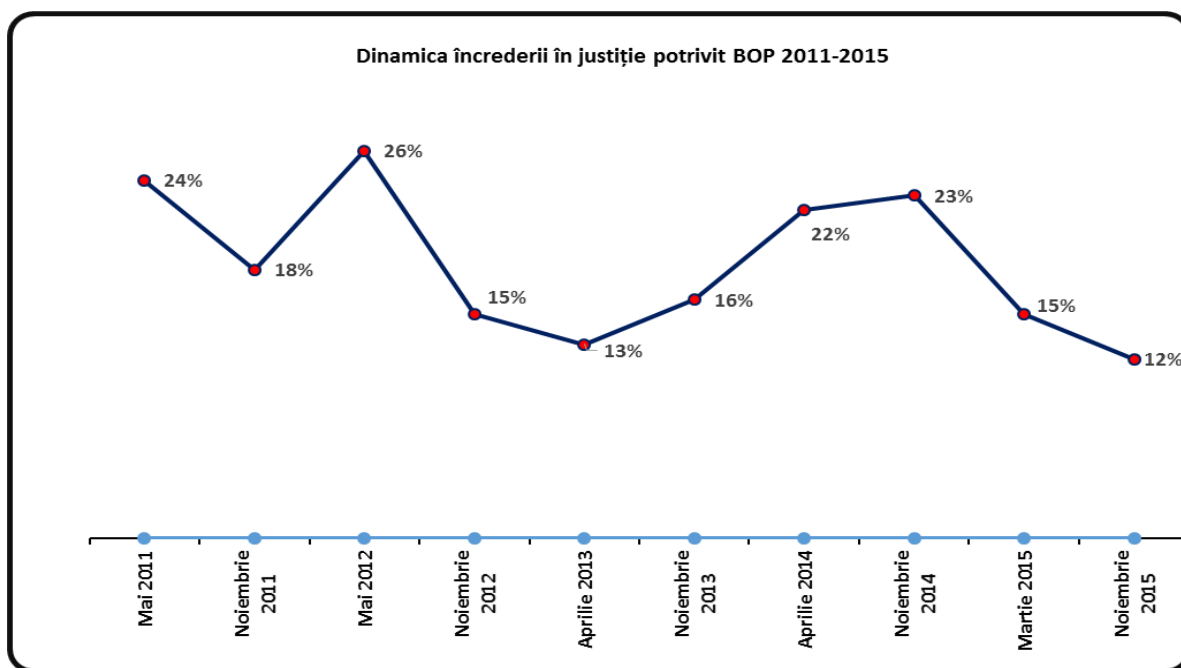
C. rapoartele Comisiei Naționale de Integritate (CNI)

CNI și-a lansat activitatea *de facto* în anul 2013. La momentul redactării prezentei evaluări sunt disponibile public două rapoarte de activitate ale CNI: pentru anul 2013 și anul 2014 (raportul pentru 2015 nefiind încă disponibil și făcut public pe pagina web a CNI).⁶¹ Potrivit datelor statistice privind activitatea CNI se menționează că în 2013 și 2014 CNI a inițiat 474 controale, majoritatea cărora s-a referit la cazuri de încălcare a regimului juridic al declarării veniturilor și proprietății.

În condițiile indicatorilor de progres reliefați mai sus cu referire la atingerea Obiectivului specific 2, am putea constata că acesta a fost atins potrivit indicatorilor de progres.

Sporirea probității și credibilității autorităților administrației publice centrale și locale, a organelor de drept și a justiției antrenate în contracararea corupției, în special: CCCEC, procuratura, instanțele de judecată; precum și existența unui climat favorabil pentru desfășurarea onestă a afacerilor a reprezentat **Obiectivul specific 3** al SNA. Indicatorii care urmau să demonstreze împlinirea acestui obiectiv sunt datele BOP cu privire la dinamica încrederii populației în autoritățile publice, în special: CCCEC, procuratura, instanțele de judecată, precum și statistica înființării și a lichidării societăților comerciale.

Încrederea în justiție este o valoare urmărită constant de BOP încă din data primei lansări a acestuia. Procuratura nu este și nu a fost niciodată abordată separat de sondajul respectiv. În principiu, procuratura este privită ca o parte a sectorului de justiție, prin urmare am putea admite că valorile de încredere oferite justiției pot fi replicate și organelor procuraturii. Așa cum poate fi observat în graficul de mai jos, încrederea în justiție are o valoare extrem de fluctuantă pentru perioada de referință: 2011-2015⁶². Compararea nivelului de încredere acordat în 2011 cu cel din 2015, arată că acesta a cunoscut o scădere dublă (de la 24% la 12%). O atare stare de fapt trebuie să trezească îngrijorări majore, deoarece involuția s-a produs într-o perioadă când două documente strategice importante erau în plin proces de implementare: Strategia de reformă a sectorului justiției și, respectiv SNA.

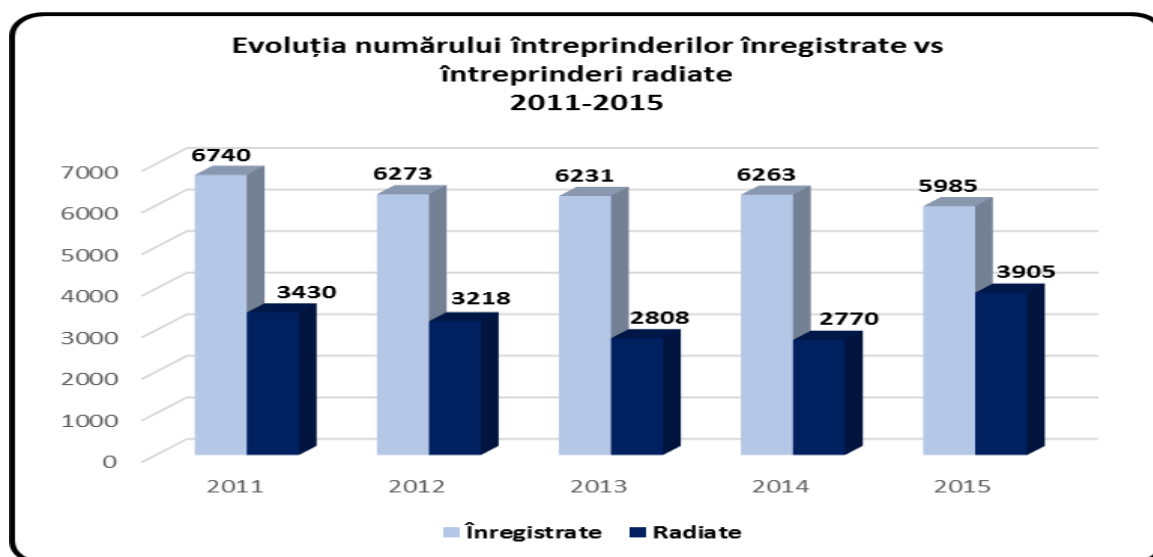

⁶¹ http://cni.md/?page_id=205. Data ultimei accesări 15 februarie 2015.

⁶² Anexa la Barometrul opiniei publice, noiembrie 2015, pag. 101; http://ipp.md/public/files/Barometru/BOP_11.2015_anexa.pdf

Privitor la **încrederea în CNA**, BOP, ca și în cazul procuraturii, nu a urmărit în mod separat evoluția gradului de încredere în această instituție. Prima măsurare a încrederii în CNA a apărut pe agenda BOP doar în anul 2015. Astfel, în **martie și noiembrie 2015**, CNA s-a bucurat de încrederea a **18% și, respectiv, 19%** din respondenții la sondaj. Comparativ cu gradul de încredere în justiție putem observa că CNA este creditat cu o doză mai mare de încredere, iar nivelul acesteia pare să aibă un trend ascendent moderat.

O altă parte a **Obiectivului specific 3** urmărea asigurarea unui climat favorabil pentru desfășurarea onestă a afacerilor, iar atingerea acestuia ar urma să fie probată prin statistica înființării și a lichidării societăților comerciale. Potrivit datelor statistice plasate pe pagina web a Camerei Înregistrării de Stat, autoritate care prin intermediul oficiilor sale teritoriale efectuează înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, constituiți pe teritoriul Republicii Moldova, poate fi urmărită statistica înregistrării și radierii întreprinderilor din Republica Moldova.

În temeiul datelor prezentate mai sus, am putea deduce că indicatorul de progres pentru calcularea siguranței climatului de afaceri este în proces de depreciere. Din schema prezentată în tabel poate fi observat că numărul întreprinderilor înregistrate este în scădere, pe când numărul întreprinderilor radiate de Camera Înregistrării de Stat este în creștere. Nu sînt clare motivele unei atare situații și, probabil, indicatorul de rigoare nu este cel mai indicat pentru a măsura siguranța climatului de afaceri.

În eventualitatea păstrării acestui obiectiv pentru următorul document de politici anticorupție, ar fi binevenită utilizarea ca indicator de măsurare a climatului favorabil pentru desfășurarea onestă a afacerilor - clasamentul internațional al Băncii Mondiale "*Doing Business*" care analizează regulamentele ce se aplică la activitatea economică în cadrul unei economii pe parcursul ciclului de viață a întreprinderilor, inclusiv la lansare și funcționare.⁶³ Concomitent, ar putea fi luate în considerare și datele Barometrului de afaceri, lansat de Camera de comerț și Industrie a Franței în Moldova în anul 2015.⁶⁴

Potrivit datelor ultimului clasament "*Doing Business*" pentru anul 2016⁶⁵, Republica Moldova a înregistrat o creștere în top cu 9 poziții la componenta lansarea afacerii. Reieșind din cele enunțate este dificil de a aprecia, dacă a fost atins sau nu obiectivul propus de SNA. Raportarea strictă la indicatorul prevăzut în textul Strategiei arată, totuși, că această parte a **obiectivului specific 3** nu a fost atinsă.

⁶³ <http://www.doingbusiness.org/data/exploreeconomies/moldova/>

⁶⁴ <http://www.business-barometer.md/>

⁶⁵ <http://www.doingbusiness.org/data/exploreeconomies/moldova/#close>

Analiza indicatorilor de progres ai Obiectivului specific nr. 3 arată că acesta nu a fost atins, dimpotrivă sînt atestate deprecieri majore a indicatorilor, atît cît privește încrederea în instanțele judecătorești și procuratură (CNA înregistrează o creștere cu 1% de încredere pe parcursul anului 2015), cît și în partea ce ține de crearea climatului favorabil pentru dezvoltarea afacerilor. Eventual, o problemă este și stabilirea incertă a indicatorilor de măsurare, dar și lipsa în BOP pe parcursul implementării SNA a unor elemente de măsurare special consacrate instituțiilor din justiție și organele de urmărire penală.

Obiectivul specific 4 presupunea că SNA va contribui la o mai bună informare a populației despre fenomenul corupției, despre caracterul ilicit al manifestărilor lui, dezaprobarea publică și denunțarea la organele de resort a cazurilor de corupție, iar atingerea lui trebuie confirmată prin *statistica infracțiunilor relevante*.

Așa cum am menționat și cu referire la indicatorul pentru **Obiectivul specific 1** nu este clar care date statistice trebuie invocate pentru confirmarea atingerii rezultatului respectiv: numărul dosarelor de corupție pornite sau numărul condamnărilor definitive pentru dosarele de corupție. Din lipsă de claritate, dar și ținînd cont de faptul că la **Obiectivul 1** am operat cu statisticile legate de condamnări, mai jos prezentăm dinamica numărului dosarelor penale pornite de CNA pe fapte de corupție sau acte conexe corupției⁶⁶

2011	2012	2013	2014	2015
401	436	411	668	727

Pentru a verifica suplimentar atingerea acestui obiectiv este necesar de a apela și la datele ultimei Cercetări sociologice *"Corupția în Republica Moldova: percepțiile și experiențele proprii ale oamenilor de afaceri și gospodăriilor casnice"*⁶⁷ sondaj efectuat de TI-Moldova. Potrivit datelor acestui sondaj, atunci cînd s-au confruntat cu un caz de corupție, respondenții le-au denunțat după cum urmează:

	2012	2014	2015
Gospodării casnice	5,1	4	8,5
Oameni de afaceri	4,6	13,6	12,5

Astfel, potrivit sondajului, pe cînd rata oamenilor de afaceri care au denunțat un caz de corupție a rămas relativ stabil în anii 2014-2015, numărul cetățenilor s-a dublat în anul 2015 în raport cu anul trecut. În ambele cazuri mai mult de jumătate din cei care au denunțat un caz de corupție au considerat problema soluționată în tot sau în parte.

În condițiile datelor statistice desprinse din tabelul de mai jos, am putea concluziona că activitatea de relevare, identificare a infracțiunilor de corupție cunoaște un trend ascendent. Prin urmare, am putea afirma că Obiectivul 4 a fost atins.

⁶⁶ Sursa: rapoartele de activitate anuale ale CNA

⁶⁷ Cercetarea din 2015 poate fi accesată la: http://transparency.md/files/docs/Sondaj_2015%20ROM_MACHETAT_final.docx

7. PROGRESE ÎN VEDEREA ATINGERII OBIECTIVELOR GENERALE ȘI A SCOPULUI SNA 2011-2015. INDICATORI

SNA a urmărit atingerea a două obiective generale și anume:

- 1) transformarea corupției din activitate avantajoasă și puțin riscantă în activitate dezavantajoasă și foarte riscantă;
- 2) contribuirea la crearea climatului “zero toleranță” față de corupție.

Nivelul de realizare a acestor două obiective urma a fi măsurat prin evoluția a **4 indicatori** arătați în tabelul de mai jos.

Obiectiv general	Indicatori de performanță
<p>Obiectiv general 1. Transformarea corupției din activitate avantajoasă și puțin riscantă în activitate dezavantajoasă și foarte riscantă</p>	<p>- indicatorul “Controlul asupra corupției” (IMG) - indicatorul “Calitatea regulatorie” (IMG)</p>
<p>Obiectiv general 2. Contribuirea la crearea climatului “zero toleranță” față de corupție</p>	<p>- ponderea persoanelor care afirmă că au oferit mită în ultimele 12 luni (BGC-TI) - ponderea persoanelor din mediul gospodăriilor casnice și al oamenilor de afaceri disponibili să recurgă la mită (TI-Moldova)</p>

Pentru a califica **Obiectivul general 1** drept atins, SNA a prevăzut că pînă în 2015 indicatorul “Controlul asupra corupției” (IMG)⁶⁸ trebuie să aibă un **scor de 0,24**, adică în scădere cu 0,5 unități (10%) față de scorul indicatorului din 2009. La etapa scrierii acestei evaluări încă nu sunt disponibile informațiile privind valoarea IMG în anul 2015, prin urmare vom opera cu ultimele valori ale IMG valabile pentru anul 2014.⁶⁹ Astfel, indicatorul „Controlul asupra corupției” pe parcursul implementării SNA a evoluat conform tabelului de mai jos.

Indicatorul de performanță	Valoarea inițială (2010)	2011	2012	2013	2014	Valoarea scontată de SNA în 2015	Performanța reală ⁷⁰
Controlul asupra corupției	-0,69	-0,63	-0,60	-0,74	-0,85	+ 0,5	-0,16

Reieșind din valorile arătate în tabel, deducem că IMG “Controlul asupra corupției”, în pofida așteptărilor de creștere a acestuia pentru perioada de implementare a SNA, la moment este în declin. Anumite ameliorări au fost atestate în anii 2011 și 2012, însă în următorii ani - 2013-2014, scorul scade, atingând cote chiar mai mici decît cele existente la momentul lansării SNA: de la **- 0,69 la - 0,85**. Motivele declinului ar fi mai multe, luînd în calcul faptul că indicatorul respectiv al Băncii Mondiale, potrivit definiției sale, *surprinde percepțiile despre măsura în care se exercită autoritatea publică asupra cîștigurilor private, incluzînd corupția la scara mică și corupția la scară mare, precum și capturarea statului de către elite și interese private*. Respectiv, involuțiile și disfuncționalitățile sistemului politic și de drept din perioada ultimilor ani au influențat de o manieră consistentă percepțiile și, implicit, valoarea indicatorului “Controlul asupra corupției”.

⁶⁸ În capitolul I al SNA a fost menționat: “Indicatorii Mondiali de Guvernanță (IMG), calculați anual de proiectul Băncii Mondiale, includ indicatorul “Controlul asupra corupției”. Valoarea acestui indicator pentru Republica Moldova s-a aflat în scădere constantă în perioada anilor 1996–2004, de la 55% la 16%. Din anul 2005 pînă în 2007 s-a înregistrat o creștere de la 31% la 35%, urmată de un declin pe parcursul următorilor ani, astfel încît în 2009 indicatorul nominalizat a ajuns la 26%”

⁶⁹ IMG pot fi accesați pe pagina web: <http://databank.worldbank.org/data/reports.aspx?source=worldwide-governance-indicators#>

⁷⁰ La situația din februarie 2016 și în lipsa informațiilor privind evoluția indicatorilor în 2015.

Un alt indicator care urma să demonstreze atingerea obiectivului general 1 a fost **IGM "Calitatea regulatorie"** care surprinde percepția despre capacitatea Guvernului de a formula și a implementa politici și reglementări solide, care permit și promovează dezvoltarea sectorului privat.

Indicatorul de performanță	Valoarea inițială (2010)	2011	2012	2013	2014	Valoarea scontată de SNA în 2015	Performanța reală
Calitatea regulatorie	-0,10	-0,08	- 0,11	- 0,09	+ 0,02	+0,15	+0,12

Analiza în dinamică a Indicatorului din tabelul de mai sus, arată ca acesta a înregistrat un scor bun, fiind atestată o creștere a scorului cu **0,12**, aproape de scorul prognozat de SNA pentru anul 2015. Însă, în lipsa datelor pentru anul de finalizare a SNA, este prematur de a face unele constatări categorice privind performanțele atinse.

În temeiul datelor privind evoluția indicatorilor de performanță a **Obiectivului general 1**, la momentul redactării prezentei evaluări am putea constata că acesta a fost **parțial atins**.

Evoluția indicatorilor de performanță pentru **Obiectivul general 2** este prezentată succesiv în tabelele de mai jos.

Indicatorul de performanță	Valoarea inițială (2011)	2012	2013	2014	2015	Valoarea scontată de SNA în 2015	Performanța reală
Ponderea persoanelor care afirmă că au oferit mită în ultimele 12 luni (BGC-TI)	37%	X	29,9%	X	X	18% (-10%)	-7%

În temeiul datelor arătate în tabelul de mai sus poate fi observat că ponderea persoanelor care afirmă că au oferit mită în ultimele luni a scăzut în anul 2013 (ultima valoare disponibilă) cu 7%, pondere care este aproape de așteptările expuse în SNA pentru Obiectivul general 2.

Indicatorul de performanță privind ponderea persoanelor dispuse să recurgă la mită, care este calculat în baza Cercetării sociologice *"Corupția în Republica Moldova: percepțiile și experiențele proprii ale oamenilor de afaceri și gospodăriilor casnice"*⁷¹ realizat periodic de TI-Moldova, demonstrează evoluții fluctuante pentru perioada de acțiune a SNA.

Indicatorul de performanță	Valoarea inițială (2008-2009)	2012	2013	2014	2015	Valoarea scontată de SNA în 2015	Performanța reală
Ponderea persoanelor din mediul gospodăriilor casnice (GC) și al oamenilor de afaceri (OA) disponibili să recurgă la mită (TI-Moldova)	GC 64,3%	GC 72,9%	x	GC 66,8%	GC 67,6%	GC 50% (-14,3%)	+3,3 %
	OA 76,5%	OA 72,1%	x	OA 72,6%	OA 64,3%	OA 45% (-31,5%)	-12,2%

Asfel, poate fi observat, că așteptările legate de scăderea predisunerii la mită în privința **reprezentanților gospodăriilor casnice** nu s-au împlinit. Dimpotrivă, pe parcursul implementării SNA, ponderea celor predispuși să recurgă la soluții neoficiale a **creșcut cu 3,3%**.

În contrast, se atestă o **scădere**, destul de consistentă, cu circa **12,2%** a **ponderii reprezentanților mediului de afaceri** dispuși să ofere mită.

⁷¹ Cercetarea din 2015 poate fi accesată la: http://transparency.md/files/docs/Sondaj_2015%20ROM_MACHETAT_final.docx

În concluzia celor enunțate cu privire la indicatorii de performanță care ar releva **atingerea Obiectivului general 2** am putea constata că acesta la fel, ca și Obiectivul general 1 a fost **atins parțial**.

Scopul SNA a fost reducerea nivelului corupției în sectorul public și cel privat, atingerea căruia poate fi demonstrată prin atingerea a 3 indicatori:

- Indicele de percepere a corupției (TI);
- Indexul Global al Libertății Economice (HF);
- Volumul estimat al mitei plătite de gospodăriile casnice și de oamenii de afaceri (TI-Moldova).

Indicatorul de performanță	Valoarea inițială 2010	2011	2012	2013	2014	2015	Valoarea scontată de SNA în 2015	Performanța reală
Indicele de Percepere a Corupției (TI)	2,9	2,9	36	35	35	33	4 (+1,1)	~ +0,4

În procesul de implementare a SNA, metodologia de calcul a TI a fost modificată. Astfel, dacă la etapa incipientă (2011), valoarea IPC⁷² se calcula pe o scară de la 0 la 10, începînd cu 2012 acesta este calculat la o scară de la 0 până la 100, unde „0” semnifică corupție totală, iar „100” – lipsă totală de corupție. Chiar și în condițiile modificării metodologiei de calculare, oricum valorile atribuite sunt comensurabile. Analiza evoluției IPC arată o evoluție fluctuantă pentru perioada de implementare a SNA, iar valoarea pentru 2015 este una mai bună, în comparație cu valoarea inițială din 2010. Totuși, se poate observa că în 2015, percepțiile privind corupția cunosc o înrăutățire comparativ cu anii precedenți.

Indicatorul de performanță	Valoarea inițială 2010	2011	2012	2013	2014	2015	Valoarea scontată de SNA în 2015	Performanța reală
Indicele Global al Libertății Economice	55,7		54,4	55,5	57,3	57,4	62,0 (+6,3)	+1,7

Libertatea economică este evaluată în 10 domenii și se referă la gradul de libertate a afacerilor, a comerțului, la libertatea fiscală, la cea față de intervenția guvernului, la libertate monetară, a investițiilor, la libertatea financiară, a pieței muncii, la libertatea față de corupție, precum și la respectarea drepturilor de proprietate.

Economia moldovenească este considerată drept „parțial liberă” și înregistrează un scor de 57,5 puncte dintr-un total de 100. Din 2011, indicele libertății economice al Republicii Moldova a avansat cu 1,8 puncte.

Moldova a înregistrat îmbunătățiri în trei din cele zece criterii în funcție de care este calculat indicele libertății economice. Față de anul precedent punctajul este mai mare pentru libertatea muncii, libertatea monetară și corupția, care compensează declinul libertății afacerilor și controlul cheltuielilor guvernamentale.

⁷² IPC 2015 are la bază 12 studii efectuate de instituții internaționale notorii, inclusiv: Bertelsmann Foundation (Transformation Index), Economist Intelligence Unit (Country Risk Ratings); Freedom House (Nations in Transit); Global Insight (Country Risk Ratings); IMD World (Competitiveness Yearbook); Political Risk Services (International Country Risk Guide) World Bank Group (Country Policy and Institutional Assessment), World Justice Project (Rule of Law Index).

Indicatorul de performanță	Valoarea inițială (2008-2009)	2012	2013	2014	2015	Valoarea scontată de SNA în 2015	Performanța reală
Volumul estimat al mitei plătite de gospodăriile casnice și de oamenii de afaceri (TI-Moldova)	894 mln. lei	1,122.700 mln. lei	x	1,272,000 mln. lei	1,241,000 mln. lei	570 mln. Lei (-324 mln. lei)	

Analiza în dinamică a datelor din tabel, arată că și volumul mitei plătite a fost unul fluctuant, însă pentru anul 2015 se observă un trend descendent. Mai mult, potrivit, autorilor cercetării, comparativ cu 2014, ținând cont de rata inflației de circa 13% în această perioadă de timp⁷³, suma mitelor a scăzut și mai semnificativ, ceea ce ar putea fi explicat atât prin acțiunile anti-corupție întreprinse, cât și prin sărăcirea populației, aceasta nefiind în stare să achite mai multă mită în această perioadă. În 2015, reprezentanții gospodăriilor casnice au plătit neoficial cel mai mult în instituțiile medicale – aproape 1/3 din mita totală, în poliție și instituțiile de învățământ – cam 1/10 din mita totală. Este de remarcat faptul că, în comparație cu 2014, ținând cont de inflație, volumul mitei în medicină a scăzut cu 1/3, pe când în poliție a crescut cu 1/5.

În concluzia prezentului capitol constatăm faptul că majoritatea indicatorilor de performanță stabiliți pentru obiectivele generale și scopul SNA nu au atins cote care să corespundă așteptărilor SNA. Totuși, majoritatea indicatorilor de performanță pentru obiectivele și scopul SNA, disponibili la etapa realizării prezentei evaluări, cunosc o ameliorare, comparativ cu anul 2014. În asemenea condiții am putea constata, că în pofida unui șir de vulnerabilități în implementarea SNA (care vor fi analizate mai jos), aceasta a reușit să producă un impact asupra proceselor de prevenire și combatere a corupției.

⁷³ Rata inflației a constituit în perioada de timp noiembrie 2014 – octombrie 2015 circa 13% (<http://statbank.statistica.md/pxweb/application/calculatorip/default.aspx>).

8. ANALIZA VULNERABILITĂȚILOR DE IMPLEMENTARE A SNA 2011-2015

Evaluarea SNA prin prisma elementelor descrise în capitolele de mai sus a scos în evidență un șir de vulnerabilități ale procesului de implementare a acesteia.

Trenarea procesului de adoptare a SNA și a PA

O primă vulnerabilitate a SNA resimțită chiar la etapa declanșării este faptul că a fost adoptată de Parlament în iulie 2011 și publicată în Monitorul Oficial în octombrie 2011. Respectiv primul an de acțiune al SNA – 2011 a rămas, practic, în afara oricărei acoperiri cu PA pentru implementare care, în principiu, sunt instrumentele de bază prin care o strategie devine aplicabilă. Primul PA 2012-2013 pentru implementarea SNA a fost aprobat de Parlament în februarie 2012, fiind publicat în Monitorul oficial la mijlocul lunii martie 2012. În aceste condiții, încă 3 luni au rămas fără acoperire. O situație similară s-a produs și cu PA 2014-2015, care a fost adoptat și publicat în Monitorul oficial în luna mai 2015 (fără acoperire rămânând încă 5 luni). În asemenea condiții, așteptările optimiste privitor la scopul, obiectivele și rezultatele scontate, exprimate în textul SNA au fost viciate din start, or fiind gândită pe termen de 5 ani, SNA s-a aflat în proces plenar de implementare doar o perioadă de 3 ani și 5 luni.

Lipsa suportului financiar

Promovarea și adoptarea SNA și a PA pentru implementarea acesteia s-a realizat în afara suportului financiar. În asemenea condiții, un șir de restructurări instituționale mai profunde, activități de cercetare și educaționale programate de SNA au rămas fără acoperirea PA pe motivul lipsei resurselor financiare adecvate.

Instabilitatea politică

Implementarea SNA a avut loc într-o perioadă de instabilitate politică accentuată, în special după anul 2013. Chiar dacă combaterea corupției a fost declarată la toate nivelele drept prioritate zero a Republicii Moldova, acestea afirmații au rămas mai mult la nivel declarativ. Disensiunile politice și modificările frecvente a Guvernului au avut repercusiuni substanțiale asupra procesului de implementare a SNA, în condițiile în care decidenții politici nu au respectat de fiecare dată independența instituțiilor-cheie anticorupție și nu au progresat în realizarea unor reforme conexe SNA. În special, pe motivul instabilității și incoerenței la nivel politic, mai multe reglementări, acte legislative necesare pentru realizarea scopurilor și obiectivelor SNA nu au fost adoptate nici până în prezent. De asemenea inadvertențele de ordin politic au afectat în mai multe cazuri și disciplina de executare a ambelor PA.

Arhitectura complexă a SNA

O altă vulnerabilitate a SNA, dedusă în baza prezentei evaluări, este arhitectura complexă a acesteia. Or, construcția SNA, așa cum este descrisă și la Capitolul 1 al acestei evaluări pare a fi prea complexă, deoarece afară de scopul SNA, include 2 obiective generale, 4 obiective specifice, 9 rezultate scontate și 12 priorități de acțiune. Afară de aceasta, prioritățile de acțiune au fost stabilite pe patru componente fundamentale: cercetare, legislativă, instituțională și educațională și comunicare publică. În procesul evaluării SNA, nu a fost descoperită de mai multe ori o sincronizare a acestor componente. Se pare că în procesul de programare a PA nu s-a ținut cont de necesitatea interconectării componentelor respective. Spre exemplu, componenta legislativă urma a fi programată din perspectiva componentei de cercetare (rezultatele studiilor și analizelor) și promovată, pusă în aplicare prin intermediul altor două componente: instituțională (cursuri de instruire, crearea/fortificarea instituțiilor) și educațională (campanii de informare, sensibilizare).

Dispersarea acțiunilor anticorupție în două documente de politici: SRSJ și SNA

Practic simultan cu SNA, în 2011 a fost lansată și reforma sectorului justiției, prin adoptarea în noiembrie 2011 de către Parlament a Strategiei de reformă a sectorului justiției (SRSJ). O parte din acțiunile de ordin legislativ și instituțional, precum și referitoare la integritatea actorilor din sectorul justiției au fost incluse

anume în SRSJ și PA pentru implementarea acesteia. Pe parcursul aplicării ambelor documente de politici au existat mai multe dificultăți, inclusiv privitor la subiecții care erau responsabili de realizarea unei sau altei acțiuni. Astfel, dispersarea acțiunilor anticorupție în două documente importante de politici nu pare a fi cea mai reușită soluție, deoarece apar mai multe confuzii și nu este respectată coerența acțiunilor. Spre exemplu, atât SNA cât și SRSJ au prevăzut obiective legate de buna funcționare a procuraturii și privind confiscarea activelor provenite din infracțiuni. Deoarece la momentul avansării PA 2012-2013 a SNA, Parlamentul deja adoptase PA pentru implementarea SRSJ, o bună parte din acțiunile care derivau din SNA nu au fost incluse în PA 2012-2013, pentru a nu dubla eforturile de reformă. În asemenea condiții, este dificil de a asigura atingerea obiectivelor SNA, atâta timp cât acțiunile pentru atingerea lor au fost incluse în alt document de politici.

Schimbări instituționale și procedurale frecvente și contradictorii

În perioada de implementare a SNA, instituțiile-cheie în combaterea corupției – CNA, CNI, procuratura și sistemul judecătoresc au fost într-un proces continuu, iar uneori chiar haotic, de reformare. În aceeași perioadă au avut loc și modificări procedurale incoerente. Aceste restructurări instituționale și modificări procedurale de conjunctură nu au asigurat terenul propice pentru implementarea SNA, dimpotrivă au constituit un impediment major pentru asigurarea atingerii obiectivului și scopurilor propuse.

Planificarea defectuoasă

Ținând cont, inclusiv, de vulnerabilitățile enunțate mai sus, este evident că implementarea SNA a fost desfășurată în condițiile unei planificări defectuoase. Chiar dacă obiectivele SNA au acoperit problemele identificate și, deși au fost elaborate 2 planuri pentru implementarea acesteia, tergiversarea adoptării actelor menționate, precum și respectarea procedurii de elaborare prin colectarea propunerilor de la instituții a dus la crearea unor documente care nu acoperă integral obiectivele strategiei. În același timp, ambele PA pentru implementarea SNA au inclus suplimentar un șir de indicatori de progres și rezultate scontate, care nu au fost de fiecare dată sincronizate cu cele stabilite de SNA. Concomitent, o parte din indicatorii de progres, dar și de performanță au avut un caracter repetitiv, ceea ce complică de o anumită manieră evaluarea SNA.

În condițiile unei planificări defectuoase, lipsei de resurse financiare, dublării documentelor de politici, instabilității politice, acțiunile SNA nu au fost în măsură să producă impactul așteptat și nici nu au condus la atingerea obiectivelor SNA, atât specifice cât și generale și a scopului SNA. Vulnerabilitățile redate mai sus, urmează a fi luate în calcul, în procesul de elaborare a noului document de politici anticorupție.

9. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI PENTRU O NOUĂ STRATEGIE

Generalizarea constatărilor prezentei evaluări permite degajarea următoarelor concluzii:

Cu referire la premisele implementării eficiente a SNA

Decidenții politici au eșuat în asigurarea uneia din premisele importante pentru implementarea cu succes a SNA – a **voinței politice**. Deși a fost public și ferm declarată, voința politică se pare că a fost manifestată doar în anumite conjuncturi și circumstanțe, favorabile la o anumită etapă, și a avut mai degrabă un caracter oportunist. Instabilitatea politică, uneori extrem de pronunțată, a afectat, indubitabil, eficiența SNA.

APC, cât și APL au depus eforturi pentru realizarea acțiunilor necesare de **ordin administrativ** și pentru a asigura implementarea SNA, doar că acestea au fost influențate de un șir de factori. O parte din APC și APL au ignorat sarcinile impuse de SNA și nu au manifestat suficientă diligență, nu a fost eradicat formalismul în realizarea acțiunilor derivate din SNA. Merită a fi apreciată în mod separat implicarea mai activă a APL, prestația cărora este una salutară și care urmează a fi menținută și consolidată, pentru a asigura o acțiune concertată la nivel local și central pentru valorificarea și extinderea eforturilor anticorupție pe mai multe dimensiuni.

Procesul coerent de **monitorizare a implementării SNA** a fost asigurat, GM a fost funcțional și a realizat cu suportul secretariatului obligațiile care i-au revenit. Persistă însă unele curențe care necesită a fi remediate și anume: informațiile privind activitatea GM trebuiau să fie plasate de o manieră mai ordonată și mai prietenoasă pentru utilizatorii paginii web a CNA; toate informațiile plasate trebuiau să fie accesibile.

Implementarea SNA nu a avut un **suport financiar adecvat**, autoritățile implementatoare fiind impuse să manevreze în limita surselor bugetare alocate. În asemenea condiții, o bună parte din acțiuni nu au atins progresul cantitativ și calitativ programat, unele acțiuni rămânând nerealizate la momentul scrierii prezentei evaluări.

Premisa **flexibilității în abordare** nu a fost asigurată. Analiza rapoartelor narative nu arată ca ar fi existat acțiuni consistente de *follow-up*, urmare a activităților de cercetare, cu unele excepții. Mai mult, nu este clar dacă instituțiile ar fi inițiat din oficiu cercetări, analize a unor domenii vulnerabile care le administrează. Sînt doar cîteva excepții de la această constatare, și anume, studiile privind analiza dosarelor de corupție și privind funcționalitatea CNI, care au produs rezultatele palpabile arătate mai sus. Instituțiile responsabile de implementarea SNA au mizat mai mult pe suportul sectorului asociativ și a partenerilor de dezvoltare, atunci cînd au fost necesare acțiuni de cercetare mai comprehensivă. O altă problemă pare să fie lipsa de transparență în activitatea analitică a CNA. Chiar dacă se invocă efectuarea unor analize strategice a sectoarelor vulnerabile la corupție, aceste cercetări/analize nu sînt disponibile public.

Cu referire la realizarea priorităților de acțiune prin implementarea PA:

Analiza **suficienței acțiunilor din ambele PA pentru realizarea priorităților de acțiune** ale SNA arată că:

- în linii mari, acțiunile prevăzute de ambele PA au răspuns priorităților de acțiune ale SNA;
- o bună parte din elemente constituente importante ale priorităților de acțiune din SNA, așa cum sînt descrise mai sus, au rămas în afara ambelor PA;
- chiar dacă SNA a delimitat expres prioritățile de acțiune și măsurile prin care ar urma să se intervină, analiza ambelor PA arată că logica SNA nu a fost respectată întocmai, unele acțiuni fiind inserate incoerent în compartimentele PA, fără a fi conectate cu prioritatea de acțiune.

Progresul executării PA este satisfăcător, majoritatea acțiunilor fiind raportate ca executate. Se constată un nivel înalt de executare a acțiunilor de cercetare, instituționale și acțiunilor de educație și comunicare publică. Chiar dacă o parte a acțiunilor din componenta legislativă au fost raportate ca realizate, ținând cont de faptul că indicatorul din PA era fixat ca "proiect elaborat", din perspectiva eficienței și impactului calitativ, acestea acțiuni nu au adus nici o valoare adăugată în realizarea obiectivelor, rezultatelor scontate și scopului SNA. Lista acțiunilor restante, inclusiv de ordin legislativ este inclusă în secțiunea 3.1 a evaluării. Indicatorii stabiliți pentru a considera o acțiune realizată nu tot timpul au fost formulați de o manieră adecvată și previzibilă, în special fiind vorba de acțiunile din componenta legislativă, or un "proiect elaborat" nu semnifică în mod neapărat un act normativ aprobat/adoptat.

Sinteza tuturor acțiunilor din ambele PA, estimate cu un grad de realizare și o **eficiență** mare, arată că există domenii în care au fost înregistrate progrese, după cum urmează:

- activitățile de cercetare desfășurate pe parcursul implementării SNA, concluziile și recomandările studiilor au condus la modificarea practicii judiciare și, respectiv, s-a schimbat tabloul statistic al condamnărilor pentru infracțiunile de corupție (*pentru detalii a se vedea capitolele 3 și 6 ale Evaluării*);
- s-au consolidat și au fost intensificate activitățile de evaluare a riscurilor în cadrul instituțiilor publice;
- sistemul liniilor telefonice anticorupție a început a fi aplicat plenar de majoritatea APC și APL, inclusiv au fost create registrele speciale;
- a fost constituită și s-a declanșat activitatea *de facto* a CNI, fiind înregistrate în termen scurt și unele evoluții pozitive în funcționarea acesteia (elaborarea instrucțiunilor de completare a declarațiilor, crearea portalului declarațiilor etc.);
- au sporit garanțiile materiale pentru reprezentanții autorităților-cheie în combaterea corupției (CNA, judecători);
- în domeniul achizițiilor publice a fost consolidat cadrul normativ;
- au fost modificate regulile de finanțare a partidelor politice, în vederea transparentizării acestora;
- se implementează pe larg instrumente și electronice în cadrul proceselor operaționale ale unui șir de instituții (PIGD – în cadrul sistemului judecătoresc, sistemul de vămire electronică – în cadrul Serviciului vamal, sistemul automatizat de supraveghere a circulației rutiere – în cadrul Inspectoratului național de patrulare);
- are loc monitorizarea mai strictă a proceselor din cadrul sistemului educațional (supravegherea video a examenelor de bacalaureat);
- a sporit transparenței activității APC și APL, precum și a organelor de drept și sistemului judecătoresc;
- s-au intensificat activitățile de educație și comunicare publică (*instruiri pentru exponenții sectorului public, campanii de sensibilizare privind fenomenul corupției*) etc.

Impactul imediat al acțiunilor din SNA **pentru subiecții** cărora le-au fost adresate este unul modest. Unele valori raportate par a fi exagerate, respectiv impactul prognozat de autorități ar putea fi și mai mic. Cauzele unei atare stări de fapt ar fi lipsa progresului în realizarea acțiunilor cu potențial de impact, precum și capacitatea acțiunilor incluse în ambele PA de a produce impact. Impactul modest al acțiunilor a afectat și rezultatele scontate a SNA, or, o acțiune nerealizată, fără impact nu are nici rezultat. Așteptările cresc pentru impactul întârziat (2018), pe termen mediu fiind așteptat un impact mai mare al acțiunilor.

În partea ce ține de survenirea **impactului imediat pentru societate** se conturează un tablou puțin optimist și se pare că în 2015 societatea ar fi resimțit doar în jumătate impactul acțiunilor din ambele PA. Trebuie notat separat că și aceste așteptări nu reflectă fidel situația reală, ținând cont de faptul că unele calificative acordate de instituții nu au fost atent analizate și denotă un optimism exagerat. Prin urmare, impactul resimțit de societate este și mai mic decât cel calculat în baza chestionarelor. La fel ca în cazul impactului pentru subiecți, impactul diminuat al acțiunilor pentru societate a afectat atingerea rezultatelor scontate ale SNA.

Cu referire la nivelul de atingere a rezultatelor scontate ale SNA

Majoritatea indicatorilor stabiliți pentru calcularea progresului rezultatelor scontate sunt cantitativi. Fără a pune la îndoială necesitatea prezenței unor asemenea indicatori, totuși ar fi fost rațional ca aceștia să fie complementați și cu indicatori calitativi, deoarece atingerea rezultatului scontat nu poate fi probată doar prin numărul de rapoarte, monitorizări sau mediatizări. O problemă pentru calcularea obținerii rezultatelor scontate ar fi și faptul că SNA nu a arătat punctul de pornire (*baseline*), pentru calcularea unor date statistice, atunci când a operat cu indicatori calitativi (număr persoane trase la răspundere în rezultatul rapoartelor Curții de Conturi etc.) respectiv, este destul de dificil pentru a verifica evoluția statisticilor prevăzute pentru indicatorii de progres. O altă problemă este faptul că acești indicatori nu au fost utilizați de instituțiile implementatoare în procesul de raportare, iar PA de acțiune atunci când au fost elaborate nu au ținut cont și de rezultatele scontate ale SNA și indicatorii care trebuiau urmăriți.

Cu referire la nivelul de atingere a obiectivelor specifice

Analiza indicatorilor de progres pentru obiectivele specifice arată că majoritatea au fost atinse și s-au înregistrat chiar și progrese modeste, dar care nu sunt la nivelul așteptărilor SNA. O restanță ar fi atingerea obiectivului specific nr. 3, în condițiile în care indicatorii de progres arată că acesta nu a fost atins, dimpotrivă sînt atestate deprecieri majore a indicatorilor, atît cît privește încrederea în instanțele judecătorești și procuratură (CNA înregistrează o creștere cu 1% de încredere pe parcursul anului 2015), cît și în partea ce ține de crearea climatului favorabil pentru dezvoltarea afacerilor. Eventual, o problemă este și stabilirea incertă a indicatorilor de măsurare, dar și lipsa în BOP pe parcursul implementării SNA a unor elemente de măsurare special consacrate instituțiilor din justiție și organele de urmărire penală.

Cu referire la nivelul de atingere a obiectivelor generale și a scopului SNA

În concluzia prezentului capitol constatăm faptul că majoritatea indicatorilor de performanță stabiliți pentru obiectivele generale și scopul SNA nu au atins cote care să corespundă așteptărilor SNA. Totuși, majoritatea indicatorilor de performanță pentru obiectivele și scopul SNA, disponibili la etapa realizării prezentei evaluări, cunosc o ameliorare, comparativ cu anul 2014. În asemenea condiții se poate constata, că în pofida vulnerabilităților în implementarea SNA, aceasta a reușit să producă un impact asupra proceselor de prevenire și combatere a corupției.

În perspectiva promovării unui nou document de politici anticorupție și reieșind din concluziile listate mai sus, se impun **următoarele recomandări:**

- o primă recomandare care derivă din prezenta evaluare este ca noua Strategie să fie construită într-o manieră mai suplă, care să conțină mai puține obiective și priorități de acțiune. Noile obiective trebuie formulate de o manieră mai concentrată și ar urma să fie țintite pe domenii sensibile, vulnerabile față de corupție. Ca model ar putea fi preluată construcția bazată pe piloni de integritate din evaluarea "Sistemul național de integritate", realizată de TI-Moldova;
- noua strategie ar urma să opereze cu mai mulți indicatori calitativi, care să demonstreze schimbările produse;
- în procesul promovării unei noi strategii urmează să se pună un accent special pe evaluarea costurilor acesteia și obținerea unui suport financiar adecvat;
- strategia urmează a fi promovată simultan cu PA pentru realizarea acesteia, astfel va fi asigurată sincronizarea elementelor ambelor documente (rezultate scontate, indicatori) și va fi evitată trenarea procesului de implementare;
- este rațional să se opteze pentru un singur PA, în vederea evitării decalajelor temporale în procesul de elaborare, adoptare și punere în aplicare a unui nou PA;

- sistemul de monitorizare a implementării SNA trebuie să devină mai puțin instituționalizat. Mai mult, în condițiile în care CNA – instituția care va coordona și va monitoriza implementarea noii SNA, este în prezent sub control parlamentar, se recomandă ca procesele de monitorizare și raportare să fie împărțite între CNA și comisia parlamentară de profil, celei din urmă revenindu-i sarcina centrală de audiere a rapoartelor de activitate a instituțiilor. În asemenea mod va fi consolidată și activitatea de control parlamentar;

- procesul propriu-zis de monitorizare necesită a fi modificat, inclusiv prin crearea unei aplicații on-line care să urmărească procesul de realizare a SNA, cu includerea opțiunilor de alertă și a întrebărilor de control obligatorii pentru autoritățile implementatoare care să reflecte progresul acțiunilor;

- noua strategie trebuie să țină cont și de asigurarea conectivității cu alte documente programatice conexe. În special este vorba de SRSJ, termenul de acțiune al căreia expiră în 2016, respectiv în procesul de elaborare a noului document de politici anticorupție se vor lua în calcul și acțiunile privitor la asigurarea integrității din SRSJ care nu au fost realizate pe perioada acesteia;

- o provocare majoră pentru eficiența noii strategii este stabilitatea cadrului legislativ și instituțional din domeniul anticorupție. Respectiv, prioritatea zero la etapa promovării noului document de politici este de a asigura primordial calitatea și eficiența legislației în domeniu, pentru evitarea ulterioarelor inadvertențe și inconsistențe pe parcursul implementării SNA.

ANEXE:

a) Analiza suficienței acoperirii priorităților de acțiune ale SNA 2011-2015 cu acțiuni planificate în PA 2012-2013 și PA 2014-2015

Prioritatea de acțiune conform SNA 2011-2015	Acțiunile incluse planurile de acțiuni
<p>1) <i>Elaborarea, prezentarea și publicarea sondajelor pentru cercetarea percepției și a răspîndirii fenomenului corupției</i></p> <p>Organizațiile internaționale și cele naționale efectuează periodic diverse cercetări sociologice pentru a cuantifica, sub diverse aspecte, percepțiile și experiențele populației, ale mediului de afaceri legate de corupție. Practica de aplicare pe parcursul unei perioade îndelungate a aceleiași metodologii de cercetare oferă posibilitatea de a analiza în dinamică evoluția percepției fenomenului corupției. Autoritățile publice trebuie să se antreneze în cercetări similare, contribuind cu propria experiență, valoroasă, de abordare a fenomenului corupției la elaborarea unor noi metodologii de cercetare.</p>	<p>PA 2012-2013:</p> <ol style="list-style-type: none">1) Elaborarea Metodologiei de determinare a gradului de percepere a fenomenului corupției în domeniile vulnerabile;2) Efectuarea și publicarea unor sondaje privind cercetarea percepției și răspîndirii fenomenului corupției;3) Efectuarea de cercetări privind perceperea fenomenului corupției și răspîndirea lui în cadrul Ministerului Apărării și al structurilor subordonate. <p>PA 2014-2015:</p> <ol style="list-style-type: none">1) Efectuarea și publicarea rezultatelor unor sondaje privind cercetarea percepției și răspîndirii fenomenului corupției2) Efectuarea unei cercetări sociologice în vederea analizei sectoarelor vulnerabile la corupție, inclusiv a cazurilor de conflicte de interese, de incompatibilități, venituri și proprietăți nejustificate.
<p>Concluzii, scor de suficiență atribuit:</p> <p><i>Măsurile prevăzute pentru prioritatea de acțiune în PA 2012-2013 par a fi suficiente. Totuși, nu este clar de ce s-a considerat la acea etapă că domeniul apărării ar fi fost cel mai vulnerabil. În plus, nu este clar dacă metodologia urma doar să determine gradul de percepere a fenomenului corupției sau urma să prevadă și criteriile pentru determinarea domeniilor vulnerabile. La elaborarea PA 2014-2015 nu este clar dacă exista deja o metodologie care urma a fi aplicată pentru dezvoltarea sondajelor, or maniera formulării acțiunilor pentru 2014-2015 nu denotă că sondajele/cercetările urmau a fi dezvoltate conform metodologiei.</i></p> <p>Scor de suficiență: 8</p>	

Prioritatea de acțiune conform SNA 2011-2015	Acțiunile incluse planurile de acțiuni
<p>2) <i>Efectuarea de analize, de cercetări și de studii tematice despre corupție și despre domeniile conexe</i></p> <p>Analizele, cercetările și studiile tematice despre fenomenul corupției și domeniile conexe rămîn a fi necesare. Majoritatea studiilor în domeniul vizat sînt generate de mediul societății civile, de organizațiile internaționale și de anumite autorități publice. Pentru a-și spori competența, autoritățile publice specializate pot organiza dezbateri și discuții interne sau, după caz, pot face schimb de opinii cu autorii și cu persoanele antrenate nemijlocit în activitățile de prevenire sau de combatere a proceselor negative cercetate. Este important și util pentru autoritățile publice să colaboreze în procesul de efectuare a studiilor și să utilizeze ulterior</p>	<p>PA 2012-2013:</p> <ol style="list-style-type: none">4) Efectuarea de analize, de cercetări și de studii tematice despre corupție;5) Elaborarea și publicarea unui studiu tematic privind nivelul de corupție în cadrul poliției, privind cauzele și condițiile care generează acest fenomen;6) Revizuirea mecanismului de evidență comună a infracțiunilor, inclusiv a infracțiunilor de corupție și a celor conexe, de la înregistrarea sesizării și pînă la adoptarea hotărîrii definitive de către procuror sau instanța de judecată;7) Elaborarea și publicarea unui studiu tematic privind stabilirea, în conformitate cu art.216-218 ale Codului de procedură penală al Republicii Moldova

în activitate rezultatele, propunerile și recomandările experților.

nr.122-XV din 14 martie 2003, a cauzelor și a condițiilor care au contribuit la săvârșirea infracțiunilor de corupție și a celor conexe, investigate de Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, și privind măsurile întreprinse în vederea înlăturării acestora;

8) Elaborarea și publicarea unui studiu tematic privind analiza sentințelor judecătorești definitive pronunțate în cazul infracțiunilor de corupție și al celor conexe.

PA 2014-2015:

3) Efectuarea de analize, de cercetări și de studii tematice despre corupție;

4) Elaborarea unui studiu de expertiză a cadrului legislativ privind conflictul de interese;

5) Elaborarea unui studiu de expertiză a cadrului legislativ în domeniul declarării veniturilor și proprietății;

6) Elaborarea unui studiu privind funcționalitatea Legii nr. 180 din 19 decembrie 2011 cu privire la Comisia Națională de Integritate;

7) Revizuirea mecanismului de evidență comună a infracțiunilor, inclusiv a infracțiunilor de corupție și a celor conexe corupției, de la înregistrarea sesizării și până la adoptarea hotărârii definitive de către procuror sau instanța de judecată;

8) Efectuarea studiului și sistematizării practicii de urmărire penală și a celei judiciare privind aplicarea mecanismelor punerii sub sechestru a bunurilor și confiscării speciale în cazul infracțiunilor de corupție, conexe corupției și al celor de spălare de bani;

9) Elaborarea studiului cu privire la nivelul de coroborare a Legii nr. 59 din 29 martie 2012 privind activitatea specială de investigații cu prevederile Codului de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122-XV din 14 martie 2003;

10) Elaborarea studiului cu privire la practicile internaționale și a jurisprudenței CEDO de admitere în calitate de probe a înregistrărilor efectuate de către persoanele care denunță actele de corupție și cele conexe corupției;

11) Generalizarea practicii judiciare la capitolul examinării cauzelor de corupție și aplicării pedepselor în aceste cauze;

12) Elaborarea studiului cu privire la aplicarea măsurilor de protecție în privința avertizorilor de integritate și a martorilor în cauzele de corupție și în cele conexe corupției;

13) Elaborarea și publicarea studiului analitic privind fenomenul corupției în administrația publică locală;

14) Elaborarea și publicarea studiului analitic privind fenomenul corupției în administrația publică centrală;

15) Elaborarea și publicarea studiului analitic privind fenomenul corupției în cadrul sistemului judecătoresc.

Concluzii, scor de suficiență atribuit:

Acțiunile programate în ambele planuri, aparent, răspund priorităților de acțiune și sînt consistente în partea ce ține de dezvoltarea unor studii și cercetări. Totuși, niciunul din planuri nu prevede organizarea dezbaterilor și reuniunilor comune și schimbul de opinii cu autorii și cu persoanele antrenate nemijlocit în activitățile de prevenire sau de combatere a proceselor negative cercetate. Lipsa acțiunilor care să prevadă dezbateri, reuniuni comune ale autorităților publice specializate poate transforma studiile și cercetările într-o simplă formalitate. Nu este clar dacă recomandările studiilor sînt ulterior valorificate și pot ele să contribuie la consolidarea cadrului legislativ, instituțional și a practicilor organelor respective și dacă acțiunile prevăzute pentru această prioritate de acțiune sînt conectate cu acțiunile programate pentru prioritățile de acțiune din componentele de cercetare legislativă și instituțională.

Scor de suficiență: 8

Prioritatea de acțiune conform SNA 2011-2015

3) *Întocmirea și publicarea rapoartelor organelor de drept, ale procuraturii și ale justiției despre contracararea corupției, precum și a rapoartelor autorităților publice privind implementarea măsurilor anticorupție prevăzute de documentele de politici*

Rezultatele procesului de combatere a corupției trebuie generalizate, analizate în profunzime și publicate, astfel încît societatea să-și poată forma o impresie corectă, obiectivă despre eficiența luptei împotriva corupției. În lipsa unor asemenea date publice, prezentarea lor de o manieră capabilă să inducă în eroare sau oferirea unor date contradictorii aprofundează neîncrederea socială și face dificilă efectuarea unor studii independente asupra fenomenului corupției. Pentru ameliorarea situației, organele de drept antrenate în combaterea corupției trebuie să aplice o terminologie și metodologie unitare, precum și să convină asupra unui set de indicatori ai eficienței luptei împotriva corupției în reflectarea acestor date. Avîndu-se în vedere caracterul actual al fenomenului corupției și interesul public legitim față de informațiile privind combaterea lui, nu doar organele de urmărire penală, dar și organele judiciare trebuie să prezinte cu regularitate publicului mai multe informații despre persoanele condamnate sau achitate în cazuri de corupție, despre pedepsele aplicate. Pe lîngă aceasta, trebuie să fie asigurată o evidență statistică separată a acestor categorii de infracțiuni.

Acțiunile incluse planurile de acțiuni

PA 2012-2013:

9) Întocmirea și publicarea de rapoarte ale organelor de drept, ale procuraturii și ale justiției privind contracararea corupției;

10) Publicarea rapoartelor autorităților publice privind măsurile întreprinse în vederea implementării Strategiei naționale anticorupție;

11) Elaborarea și publicarea pe pagina web oficială a Ministerului Justiției a rapoartelor privind numărul de hotărîri de condamnare sau de achitare pe cauze de corupție sau conexe acestora, numărul de persoane condamnate sau achitate și pedepsele aplicate;

12) Deschiderea unei legături (link) pe paginile web oficiale ale organelor de drept pentru publicarea rapoartelor de activitate și punerea lor în discuție on-line;

13) Elaborarea și publicarea raportului anual de activitate al Comisiei Naționale de Integritate;

PA 2014-2015:

16) Întocmirea și publicarea de rapoarte ale organelor de drept, ale Procuraturii și ale justiției privind contracararea corupției;

17) Elaborarea și publicarea pe pagina web oficială a Ministerului Justiției a rapoartelor privind numărul de hotărîri judecătorești de condamnare sau de achitare în cauze de corupție sau conexe corupției, numărul de persoane condamnate sau achitate și pedepsele aplicate;

18) Elaborarea și publicarea rapoartelor de

	<p>monitorizare a realizării Hotărîrii Guvernului nr. 778 din 4 octombrie 2013 cu privire la unele măsuri de implementare a ghișeului unic în desfășurarea activității de întreprinzător;</p> <p>19) Elaborarea și publicarea raportului de monitorizare a implementării Legii nr. 131 din 8 iunie 2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător;</p> <p>20) Elaborarea și publicarea unui raport de evaluare complexă a modului de distribuire a dosarelor în instanțele judecătorești.</p>
Concluzii	Scor de eficiență atribuit
<p><i>Acțiunile programate pentru ambele PA răspund priorității de acțiune. Totuși, în descrierea priorității în SNA un accent aparte a fost pus pe elaborarea și aplicarea unei terminologii și metodologii unitare, inclusiv a unui set de indicatori ai eficienței luptei împotriva corupției în reflectarea acestor date. Niciunul din PA nu au inclus măsuri care să prevadă elaborarea metodologiei sau a indicatorilor de rigoare, abordarea datelor statistice și analitice rămînînd disparată.</i></p>	
<p>Scor de suficiență: 8</p>	

Prioritatea de acțiune conform SNA 2011-2015	Acțiunile incluse planurile de acțiuni
<p>4) Conformarea legislației naționale standardelor internaționale anticorupție</p> <p>Incapacitatea de a ajusta legislația la standardele anticorupție internaționale echivalează cu restanțele autorităților publice către cetățenii Republicii Moldova și către comunitatea internațională, față de care sînt asumate anumite angajamente. Pentru redresarea situației se cere studierea neconcordanțelor din legislație și elaborarea unor proiecte de acte normative corespunzătoare. Un filtru eficient de neadmitere a noi neconcordanțe în legislație este expertiza anticorupție efectuată de CCCEC și de societatea civilă, care, în virtutea rolului important ce îi revine, urmează a fi susținută și promovată în continuare.</p>	<p><u>PA 2012-2013:</u></p> <p>14) Întocmirea de rapoarte de expertiză anticorupție pe marginea proiectelor de acte normative;</p> <p>15) Crearea unui grup de lucru pentru examinarea deficiențelor cadrului legislativ național privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale și pentru formularea propunerilor de rigoare;</p> <p>16) Elaborarea unui proiect de lege privind modificarea și completarea Codului penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002 în vederea punerii în aplicare a recomandărilor GRECO la capitolul „Incriminări”, adresate Republicii Moldova în urma rundei a III-a de evaluare;</p> <p>17) Elaborarea unui proiect de lege privind modificarea și completarea cadrului legislativ în vederea punerii în aplicare a recomandărilor GRECO la capitolul „Transparența în finanțarea partidelor politice”, adresate Republicii Moldova în urma rundei a III-a de evaluare;</p> <p>18) Pregătirea evaluării Republicii Moldova în cadrul rundei a IV-a de evaluare GRECO cu tema „Prevenirea corupției în ceea ce privește membrii Parlamentului și în rîndul judecătorilor și al procurorilor”;</p> <p><u>PA 2014-2015:</u></p> <p>21) Întocmirea de rapoarte de expertiză anticorupție pe marginea proiectelor de acte normative;</p> <p>22) Definitivarea, examinarea și aprobarea proiectului de lege privind modificarea și completarea cadrului</p>

	<p>legislativ național în vederea punerii în aplicare a recomandărilor GRECO la capitolul „Transparența în finanțarea partidelor politice”, adresate Republicii Moldova în urma rundei a III-a de evaluare;</p> <p>23) Ajustarea cadrului legislativ privind declararea veniturilor, proprietății și a intereselor personale, precum și a mecanismelor de verificare și control, inclusiv stabilirea sancțiunilor, la standardele anticorupție internaționale și bunele practici în domeniu;</p> <p>24) Pregătirea către procedura de evaluare a Republicii Moldova în cadrul rundei a IV-a de evaluare GRECO cu genericul „Prevenirea corupției în rîndul parlamentarilor, al judecătorilor și procurorilor”;</p> <p>25) Aderarea Republicii Moldova la Inițiativa Organizației Tratatului Atlanticului de Nord de consolidare a integrității în sectorul de apărare și securitate.</p>
Concluzii	Scor de eficiență atribuit
<p><i>Acțiunile programate în ambele planuri corespund priorității de acțiune. Eventual, ar fi fost oportun ca măsurile prevăzute să fie corelate și cu componenta de cercetare a SNA, iar activitățile de legiferare să fie precedate de unele studii pe dimensiunea corespunderii standardelor internaționale.</i></p>	
<p>Scor de suficiență: 9</p>	

Prioritatea de acțiune conform SNA 2011-2015	Acțiunile incluse planurile de acțiuni
<p>5) Perfecționarea legislației anticorupție și îmbunătățirea mecanismelor ei de funcționare, inclusiv prin exercitarea controlului parlamentar</p> <p>Cadrul legislativ al Republicii Moldova în domeniul anticorupție a cunoscut în ultimii ani o extindere considerabilă, fiind adoptate acte importante, precum: Legea nr.16-XVI din 15 februarie 2008 cu privire la conflictul de interese, Legea nr. 25-XVI din 22 februarie 2008 privind Codul de conduită a funcționarului public, Legea nr. 90-XVI din 25 aprilie 2008 cu privire la prevenirea și combaterea corupției, Legea nr. 239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional, Legea nr. 271-XVI din 18 decembrie 2008 privind verificarea titularilor și a candidaților la funcții publice etc. Deși au fost legi multasteptate, efectul lor a întârziat să apară în primii ani de după adoptare, principalul motiv fiind lipsa unor mecanisme clare de aplicare. Ținînd cont și de existența unor reglementări ineficiente mai vechi, este necesară perfecționarea, elaborarea și aprobarea unor mecanisme de funcționare a legislației anticorupție în următoarele domenii: declararea veniturilor și a proprietăților, controlul provenienței acestora; declararea conflictelor de interese; transparența decizională; regimul cadourilor.</p> <p>Perfecționarea mecanismelor de funcționare a cadrului legislativ special va depinde și de exercitarea controlului</p>	<p>PA 2012-2013:</p> <p>19) Exercițarea controlului parlamentar asupra implementării legislației anticorupție;</p> <p>20) Elaborarea unui proiect de hotărîre a Guvernului pentru aprobarea Regulamentului cu privire la realizarea achizițiilor publice prin proceduri negociate;</p> <p>21) Elaborarea unui proiect de hotărîre a Guvernului pentru aprobarea Regulamentului cu privire la realizarea achizițiilor publice prin dialog competitiv;</p> <p>22) Elaborarea unui proiect de hotărîre a Guvernului de modificare a Hotărîrii Guvernului nr. 615 din 28 iunie 2005 privind unele măsuri de prevenire a corupției și protecționismului în cadrul instituțiilor publice;</p> <p>23) Elaborarea unui proiect de hotărîre a Guvernului pentru aprobarea Regulamentului cu privire la realizarea achizițiilor publice prin licitație electronică;</p> <p>PA 2014-2015:</p> <p>26) Exercițarea controlului parlamentar asupra implementării legislației anticorupție;</p> <p>27) Elaborarea proiectului de lege privind modificarea și completarea Legii nr. 271-XVI din 18 decembrie 2008 privind verificarea titularilor și a candidaților la</p>

parlamentar asupra legislației anticorupție. În acest sens, Parlamentul și comisiile parlamentare de profil urmează să verifice periodic eficiența legilor în domeniul vizat.

funcții publice în vederea înlăturării deficiențelor constatate în procesul implementării acesteia;

28) Elaborarea și aprobarea codului de etică a cadrului didactic;

29) Examinarea oportunității de modificare și completare a Codului electoral în vederea oferirii posibilității accederii în Comisia Electorală Centrală a reprezentanților societății civile;

30) Elaborarea unui ghid privind modul de documentare a conflictelor de interese declarate și a deciziilor de soluționare a acestora.

Concluzii

Scor de eficiență atribuit

Măsurile din PA sînt suficiente. O omisiune, însă, pare a fi faptul că acțiunea privitor la controlul parlamentar este formulată de o manieră extrem de generală și nu conține referințe exacte la legile care urmau să treacă prin filtrul controlului parlamentar. Urma să fie stabilită, eventual, o listă a legilor-cadru anticorupție prioritare, implementarea cărora să fie analizată/verificată de către comisiile parlamentare de profil, cu indicarea exactă a perioadei. Mai mult, PA 2012-2013 a omis în general acest element important al priorității de acțiune.

Scor de suficiență: 8

Prioritatea de acțiune conform SNA 2011-2015

6) *Ajustarea cadrului normativ la necesitățile justificate de sporire a eficienței activității organelor de drept și a organelor de control*

Pentru a spori eficiența activității organelor de combatere a corupției și de exercitare a controlului în domeniile conexe, necesitățile justificate ale acestor organe trebuie luate în considerare, respectîndu-se deopotrivă interesul public și drepturile omului. Printre aceste necesități se numără: evaluarea eficienței procedurilor de ridicare a imunității judecătorilor și a deputaților în cazul săvîrșirii unor infracțiuni de corupție, eventualele propuneri de modificare în acest sens; instituirea răspunderii penale pentru declararea necorespunzătoare a veniturilor și a proprietăților; extinderea posibilităților de aplicare a măsurilor operative de investigații la cercetarea cazurilor de corupție; aplicarea pedepsei sub forma privării de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate complementar la pedeapsa principală, precum și asigurarea prin confiscare a reparației prejudiciului cauzat prin infracțiuni de corupție și acțiuni conexe; examinarea posibilității de excludere a obligației de a demonstra interesul material la săvîrșirea anumitor infracțiuni conexe corupției; amendarea legislației în vederea tragerii la răspundere penală a membrilor organelor decizionale colective; revizuirea sistemului de sancționare a persoanelor implicate în cazuri de corupție prin asigurarea unui efect descurajant.

Acțiunile incluse planurile de acțiuni

PA 2012-2013:

24) Elaborarea unui proiect de lege privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător;

25) Modificarea legislației în vederea tragerii la răspundere juridică a membrilor organelor colegiale de decizie pentru admiterea încălcărilor de lege în activitatea proprie;

26) Elaborarea unui proiect de lege de modificare și completare a art. 55 din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002 în vederea limitării aplicabilității acestui articol cazurilor de cercetare judiciară a infracțiunilor de corupție și a celor conexe;

27) Elaborarea unui proiect de lege de modificare și completare a Codului penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002 în vederea stabilirii obligatorii a pedepsei de privare de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita anumite activități ca pedeapsă complementară pentru toate infracțiunile de corupție și pentru cele conexe;

28) Elaborarea unui proiect de lege privind stabilirea sancțiunilor contravenționale și penale pentru iresponsabilitatea managerială în procesul de acumulare și utilizare a mijloacelor publice la exercitarea atribuțiilor funcționale de către persoanele cu funcții de răspundere, precum și pentru neexecutarea hotărîrilor Curții de Conturi;

29) Elaborarea unui proiect de hotărîre a Guvernului pentru aprobarea Regulamentului cu privire la cooperarea dintre asociațiile părintești și instituțiile de învățămînt;

30) Reevaluarea sistemului de imunități pentru deputați și operarea modificărilor de rigoare în Legea nr. 797-XIII din 2 aprilie 1996 pentru adoptarea Regulamentului Parlamentului și în Legea nr. 39-XIII din 7 aprilie 1994 despre statutul deputatului în Parlament;

PA 2014-2015:

31) Definitivarea și transmiterea spre aprobare în Parlament a proiectului de lege privind modificarea și completarea art. 55 din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002 în vederea limitării aplicabilității acestui articol cazurilor de cercetare judiciară a infracțiunilor de corupție și a celor conexe corupției;

32) Modificarea legislației în vederea tragerii la răspundere juridică a membrilor organelor colegiale de decizie pentru admiterea încălcărilor de lege în activitatea proprie;

33) Elaborarea unui proiect de lege privind modificarea și completarea Legii nr. 90-XVI din 25 aprilie 2008 cu privire la prevenirea și combaterea corupției, în vederea revizuirii criteriilor de calificare și delimitare a actelor de corupție și a celor conexe corupției;

34) Elaborarea unui proiect de lege privind modificarea și completarea Codului penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002 în vederea definirii noțiunilor de „interes public” și „infracțiuni de corupție”, precum și corelarea acestora cu alte articole ale Codului penal (art. 55, 79, 90 etc.);

35) Elaborarea concepției privind prevenirea conflictelor de interese și a acumulării de averi nejustificate;

36) Elaborarea unui ghid de individualizare a pedepselor pe infracțiuni de corupție;

37) Examinarea și adoptarea unui proiect de lege pentru completarea Codului contravențional al Republicii Moldova nr. 218-XVI din 24 octombrie 2008 cu articole noi ce prevăd răspunderea pentru neexecutarea hotărârilor Curții de Conturi;

38) Elaborarea unui proiect de lege pentru modificarea și completarea Legii Curții de Conturi nr. 261-XVI din 5 decembrie 2008;

39) Elaborarea unui ghid al auditorului cu privire la rolul acestuia în cazul fraudei și corupției;

40) Elaborarea unui regulament de proceduri privind relațiile dintre Curtea de Conturi, Parlament și Guvern.

Concluzii

Scor de eficiență atribuit

Ambele PA conțin suficiente acțiuni care răspund priorității de acțiune. Totuși, unele componente ale priorității SNA au rămas în afara ambelor PA și anume: instituirea răspunderii penale pentru declararea

necorespunzătoare a veniturilor și a proprietăților; extinderea posibilităților de aplicare a măsurilor operative de investigații la cercetarea cazurilor de corupție; aplicarea pedepsei sub forma privării de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate complementară la pedeapsa principală, precum și asigurarea prin confiscare a reparației prejudiciului cauzat prin infracțiuni de corupție și acțiuni conexe; examinarea posibilității de excludere a obligației de a demonstra interesul material la săvârșirea anumitor infracțiuni conexe corupției.

Lipsa măsurilor respective afectează conceptul priorității de acțiune a SNA.

Scor de suficiență: 8

Prioritatea de acțiune conform SNA 2011-2015	Acțiunile incluse planurile de acțiuni
<p>7) Prevenirea și combaterea corupției în cadrul autorităților, instituțiilor și organizațiilor</p> <p>Pentru îmbunătățirea imaginii și sporirea credibilității autorităților, instituțiilor și a organizațiilor urmează să fie realizate următoarele măsuri:</p> <ul style="list-style-type: none"> - înființarea și funcționarea unităților de audit intern, instruirea corespunzătoare a auditorilor interni, examinarea concluziilor prezentate de auditorii interni și executarea recomandărilor formulate de ei; - autoevaluarea riscurilor de corupție, elaborarea și punerea în aplicare a planurilor de integritate instituțională; - modificarea Legii privind Codul de conduită a funcționarului public și actualizarea codurilor de etică sectoriale prin prisma normelor și a principiilor recunoscute pe plan internațional: obligativitatea raportării abaterilor de la cod și sancționarea neraportării, răspunderea superiorilor pentru nerespectarea codului; reglementarea statutului organului independent de supraveghere asupra implementării, aplicării și respectării legislației; - asigurarea transparenței în procesul de elaborare și de adoptare a deciziilor prin publicarea pe paginile web a anunțurilor și a proiectelor de decizii, prin inițierea de consultări publice; - respectarea cerințelor de angajare și de promovare în bază de merit, prin concurs public; - evitarea conflictelor de interese și tratarea unor astfel de conflicte apărute în autoritatea și în instituția publică, declararea intereselor personale; - respectarea procedurilor de verificare a titularilor și a candidaților la funcții publice. <p>În cadrul autorităților administrației publice locale, pe lângă măsurile menționate, urmează a fi întreprinse acțiuni de sensibilizare și de instruire a funcționarilor privitor la îndatoririle ce le revin în legătură cu lărgirea și cu actualizarea cadrului normativ anticorupție. O importanță aparte trebuie acordată dezvoltării și aprobării de către consiliile locale a strategiilor și a planurilor de acțiuni anticorupție la nivel local, pornind de la formele de corupție răspândite în comunitatea locală respectivă. CCCEC va susține acest proces prin întocmirea de ghiduri și de norme metodologice de elaborare a strategiilor anticorupție la nivel local sau de strategii</p>	<p>PA 2012-2013:</p> <p>31) Implementarea planurilor de integritate instituțională, elaborate în conformitate cu Metodologia de evaluare a riscurilor de corupție în instituțiile publice, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 906 din 28 iulie 2008;</p> <p>32) Instituirea Comisiei Naționale de Integritate conform prevederilor Legii nr. 180 din 19 decembrie 2011 cu privire la Comisia Națională de Integritate;</p> <p>33) Elaborarea și aprobarea modelului declarației cu privire la venituri și proprietate și modelului declarației de interese personale, precum și a instrucțiunii privind regulile de completare a acestora;</p> <p>34) Desemnarea în cadrul autorităților publice centrale și locale a persoanelor responsabile de colectarea declarațiilor cu privire la venituri și proprietate și a declarațiilor de interese personale;</p> <p>35) Realizarea controlului integral al veridicității datelor expuse în declarațiile cu privire la venituri și proprietate ale actorilor din sectorul justiției;</p> <p>36) Crearea paginii web oficiale a Comisiei Naționale de Integritate;</p> <p>37) Revizuirea Hotărârii Guvernului nr. 906 din 28 iulie 2008 cu privire la aprobarea Metodologiei de evaluare a riscurilor de corupție în instituțiile publice, în vederea extinderii termenului și ariei de aplicare a acesteia;</p> <p>38) Asigurarea respectării transparenței în procesul decizional în cadrul autorităților publice centrale și locale;</p> <p>39) Implementarea acțiunilor de prevenire a corupției în procesul de recrutare, selectare, angajare și promovare a personalului în funcțiile publice;</p> <p>40) Identificarea domeniilor în care pot fi instituite ghișee unice, în condițiile Legii nr. 161 din 22 iulie 2011 privind implementarea ghișeului unic în desfășurarea activității de întreprinzător;</p> <p>41) Elaborarea și aprobarea regulamentelor de</p>

model.

Pentru a preveni fenomenul corupției în **sectorul politic** este necesar:

- să fie adoptate norme de etică și reguli de tratare a conflictelor de interese pentru persoanele ce dețin funcții de demnitate publică (deputați, miniștri, conducători etc.);
- să fie promovată și asigurată transparența finanțării partidelor politice;
- să fie eficientizat controlul asupra finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale;
- să fie introdus auditul independent al conturilor partidelor, efectuat de experți autorizați;
- să fie definite clar și însoțite de sancțiuni eficiente, proporționale și descurajatoare toate încălcările regulilor de finanțare a partidelor politice și a campaniilor electorale.

Pentru prevenirea actelor de corupție și a faptelor de comportament coruptibil în **interacțiunea sectorului privat cu sectorul public** sînt necesare următoarele acțiuni:

- definitivarea proceselor de simplificare a reglementării activității agenților economici;
- debirocratizarea procedurilor de acordare a serviciilor publice pentru mediul de afaceri, asigurarea serviciilor on-line și continuarea promovării principiului ghișeului unic;
- perfecționarea procedurilor de achiziții publice (excluderea exercitării de influență de către agenții economici interesați asupra condițiilor de înaintare a ofertelor, sporirea transparenței organizării și desfășurării licitațiilor publice, prevenirea apariției conflictelor de interese și tratarea lor corespunzătoare în procesul de selectare a câștigătorului la licitație, evitarea, de către agenții economici cu care au fost încheiate contracte, a creșterii prețurilor și a cheltuielilor pe parcursul executării lor, servicii on-line etc.).

Domeniile sociale în care manifestările de corupție alimentează perceperea de către populație a răspîndirii largi a fenomenului sînt educația și medicina. O măsură prioritară de reprimare a corupției în instituțiile de învățămînt este clarificarea statutului asociațiilor de părinți, astfel încît acestea să nu mai fie percepute ca paravan pentru colectarea forțată a fondurilor de la părinți. Urmează a fi introdusă practica de aderare benevolă la asociațiile respective, transparența informației despre statutul asociațiilor și rapoartele financiare de utilizare a fondurilor acumulate prin intermediul lor. Urmează, de asemenea, a fi întreprinse măsuri de excludere a practicilor corupte din susținerea tezelor, a examenelor anuale și a examenelor de absolvire atît în instituțiile de învățămînt preuniversitar, cît și în cel universitar. În sfera medicinei urmează a fi întreprinse măsuri de combatere a situațiilor în care lucrătorii medicali condiționează acordarea de tratament medical cu obținerea unor remunerații necuvenite de la

creare și funcționare a ghișeului unic pentru domenii specifice, în condițiile Legii nr. 161 din 22 iulie 2011 privind implementarea ghișeului unic în desfășurarea activității de întreprinzător;

42) Crearea de ghișee unice în domeniile specifice, identificate în condițiile Legii nr. 161 din 22 iulie 2011 privind implementarea ghișeului unic în desfășurarea activității de întreprinzător;

43) Implementarea sistemului automatizat de supraveghere a circulației rutiere, înzestrarea automobilelor speciale de patrulare rutieră cu camere de filmare digitale și cu dispozitive de măsurare a vitezei vehiculelor;

44) Organizarea și desfășurarea seminarelor de instruire pentru auditorii interni din sectorul public în vederea consolidării capacităților acestora;

45) Organizarea și desfășurarea seminarelor de instruire în domeniul managementului financiar și controlului pentru manageri din entitățile publice;

46) Realizarea activității-pilot privind identificarea riscurilor de corupție în trei comunități locale și elaborarea planurilor strategice de tratare și prevenire a acestor riscuri;

47) Instituirea unui sistem eficient de management al riscurilor în autoritățile publice centrale;

48) Elaborarea și aprobarea prin ordinul ministrului educației a formularului „Angajament de asigurare a securității examenelor”;

49) Elaborarea și aprobarea Codului de etică a universitară și a Codului de etică a profesorului;

PA 2014-2015:

41) Implementarea planurilor de integritate instituțională, elaborate în conformitate cu Metodologia de evaluare a riscurilor de corupție în instituțiile publice, aprobată prin Hotărîrea Guvernului nr. 906 din 28 iulie 2008;

42) Organizarea și desfășurarea unui curs de instruire pentru managerii autorităților publice centrale cu genericul „Rolul managerului în evaluarea riscurilor de corupție”;

43) Organizarea și desfășurarea seminarelor de instruire pentru managerii/angajații din cadrul autorităților publice centrale privind managementul riscurilor;

44) Implementarea unui sistem eficient de gestiune a riscurilor și de control intern în autoritățile publice centrale;

45) Evaluarea riscurilor de corupție referitoare la plățile informale în cadrul sistemului de ocrotire a sănătății;

pacienți, precum și măsuri de excludere a abuzurilor din sistemul de asigurări obligatorii de asistență medicală, de achiziții publice pentru necesitățile instituțiilor medicale.

46) Organizarea și desfășurarea unui curs de instruire pentru membrii Consiliului pentru prevenirea corupției și diminuarea plăților neformale din sistemul de ocrotire a sănătății;

47) Evaluarea riscurilor de corupție în cadrul sistemului penitenciar;

48) Evaluarea riscurilor de corupție în cadrul Poliției de Frontieră;

49) Evaluarea riscurilor de corupție în cadrul Armatei Naționale;

50) Evaluarea riscurilor de corupție în cadrul Serviciului Vamal;

51) Evaluarea riscurilor de corupție în cadrul misiunilor diplomatice și în cadrul oficiilor consulare ale Republicii Moldova;

52) Elaborarea strategiei de dezvoltare instituțională a Comisiei Naționale de Integritate pentru anii 2015–2020 și a planului de acțiuni privind implementarea acesteia;

53) Asigurarea respectării transparenței în procesul decizional în cadrul autorităților publice centrale și locale;

54) Elaborarea proiectului de modificare și completare a Hotărârii Guvernului nr. 188 din 3 aprilie 2012 privind paginile oficiale ale autorităților administrației publice în rețeaua Internet;

55) Implementarea acțiunilor de prevenire a corupției în procesul de recrutare, selectare, angajare și promovare a funcționarilor publici;

56) Instituirea unui organism național independent cu atribuții de examinare și soluționare a contestațiilor înaintate în cadrul procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții publice;

57) Revizuirea Codului de conduită a colaboratorului vamal, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 456 din 27 iulie 2009, în vederea ajustării lui la cadrul legal privind serviciul în organele vamale și la standardele internaționale;

58) Revizuirea Codului cadru de etică (deontologic) al lucrătorului medical și farmaceutic;

59) Elaborarea și aprobarea, prin act departamental, a codului de etică a profesorului – antrenor de educație fizică și sport;

60) Elaborarea și aprobarea, prin act departamental, a codului de etică a sportivului;

61) Crearea ghișeelor unice - pilot pentru autorizarea activității din comerț;

62) Implementarea procedurilor de vămuire electronică;

	<p>63) Elaborarea și aprobarea de către autoritățile publice a regulamentelor interne privind avertizorii de integritate;</p> <p>64) Elaborarea, aprobarea și punerea în aplicare a mecanismelor eficiente de prevenire a corupției în cadrul sesiunii de examene în învățământul preuniversitar;</p> <p>65) Elaborarea, aprobarea și punerea în aplicare a mecanismelor eficiente de prevenire a corupției în cadrul olimpiadelor școlare</p>
Concluzii	Scor de eficiență atribuit
<p><i>Aparent, acțiunile prevăzute pentru respectiva prioritate sînt comprehensive și acoperă în mare parte aspectele abordate de SNA. Trebuie notat că mai multe măsuri care interferează cu respectiva prioritate de acțiune sînt dispersate și pot fi reghășite ca măsuri necesare implementării altor priorități de acțiune (spre ex. prioritatea 5 conține măsuri privind consolidarea procesului de achiziții etc.)</i></p>	
Scor de suficiență: 8	

Prioritatea de acțiune conform SNA 2011-2015	Acțiunile incluse planurile de acțiuni
<p>8) Consolidarea capacității organelor de drept și a justiției de a contracara corupția</p> <p>Printre acțiunile prioritare de consolidare a capacității organelor de drept și a justiției este sporirea credibilității CCCEC, a procuraturii și a justiției în fața societății. Pentru aceasta sînt necesare anumite măsuri, cum ar fi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - delimitarea competențelor organelor de drept în investigarea și urmărirea penală a infracțiunilor de corupție și a celor conexe; - extinderea coordonării și a schimbului de informații între autoritățile responsabile de lupta împotriva corupției; - reformarea organelor procuraturii prin asigurarea unei activități funcționale și transparente; - reevaluarea instituției imunității judecătorilor și a deputaților pentru a se permite investigarea și urmărirea penală a infracțiunilor de corupție și a celor conexe (în conformitate cu exigențele art. 30 al Convenției ONU împotriva corupției (New-York, 31 octombrie 2003), ratificată prin Legea nr. 158-XVI din 6 iulie 2007); - optimizarea activității CCCEC, inclusiv prin: asigurarea independenței instituționale; consolidarea funcției de prevenire a corupției ca parte a mandatului CCCEC, în special prin asigurarea cu resurse umane, financiare și materiale suplimentare; - promovarea unui sistem judiciar integru, inclusiv prin: revizuirea actelor normative în vigoare în vederea stabilirii procedurilor și criteriilor clare de selectare, de promovare și de evaluare a performanțelor judecătorilor; consolidarea capacităților instituționale ale instanțelor judecătorești și ale Consiliului Superior al Magistraturii în vederea minimalizării riscurilor de corupție; dezvoltarea unor mecanisme specifice care să asigure răspunderea, inclusiv penală, a procurorilor și a judecătorilor fără a se prejudicia independența și imparțialitatea lor; instruirea profesională a tuturor procurorilor și judecătorilor în problemele de combatere a corupției și a infracțiunilor 	<p>PA 2012-2013:</p> <p>50) Instruirea judecătorilor, a procurorilor și a colaboratorilor organelor de drept în domeniul instrumentării și judecării cauzelor de corupție și a celor conexe;</p> <p>51) Instituirea unui mecanism eficient de colaborare operativă a autorităților publice cu Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției în vederea prevenirii, descoperirii și sancționării faptelor de corupție săvîrșite de colaboratorii acestor autorități;</p> <p>PA 2014-2015:</p> <p>66) Instruirea judecătorilor, a procurorilor și a colaboratorilor organelor de drept în domeniul instrumentării și judecării cauzelor pe fapte de corupție și conexe corupției;</p> <p>67) Asigurarea unor salarii decente pentru colaboratorii organelor de drept și ai justiției cu atribuții de prevenire și combatere a corupției, proporționale cu responsabilitățile și riscurile activității desfășurate;</p> <p>68) Organizarea și desfășurarea unui curs de instruire a angajaților Direcției de justiție a Găgăuziei din cadrul Ministerului Justiției cu genericul „Norme metodologice și aspecte practice ale procesului de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte normative”;</p> <p>69) Pregătirea și formarea profesională continuă a angajaților și membrilor Comisiei Naționale de Integritate;</p> <p>70) Instituirea unui mecanism eficient de colaborare operativă a Ministerului Afacerilor Interne cu Centrul Național Anticorupție în vederea prevenirii,</p>

conexe; eficientizarea mecanismului de repartizare aleatorie a dosarelor în instanțele de judecată;

- asigurarea unor salarii proporționale responsabilităților pentru colaboratorii CCCEC, ai procuraturii și pentru judecătorii implicați în lupta cu corupția. Salarizarea și asigurarea acestora trebuie să fie mai mare în comparație cu alte categorii de funcționari, pentru a fi protejați de tentațiile care pot apărea²;

² În conformitate cu exigențele art. 20 din Convenția penală privind corupția (Strasbourg, 27 ianuarie 1999), ratificată prin Legea nr.428-XV din 30 octombrie 2003.

- dotarea corespunzătoare a CCCEC și a Procuraturii Anticorupție cu echipament și tehnici performante.

descoperirii și sancționării faptelor de corupție săvârșite de colaboratorii ministerului;

71) Verificarea locurilor de detenție prin efectuarea controalelor planificate/inopinabile și realizarea unor operațiuni speciale de investigație;

72) Consolidarea capacităților tehnice ale Centrului de monitorizare video a Serviciului Vamal în vederea asigurării supravegherii integrale a posturilor vamale;

73) Crearea unei subdiviziuni de recuperare a activelor provenite din activitatea infracțională și a mecanismului respectiv de recuperare;

74) Eficientizarea mecanismului de repartizare aleatorie a dosarelor în instanțele de judecată prin implementarea versiunii a IV-a a Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor (PIGD);

75) Examinarea oportunității privind crearea în instanțe a completelor specializate de judecatori în vederea judecării cauzelor pe infracțiuni de corupție sau, alternativ, prevederea expresă a obligativității examinării cauzelor de corupție în completetele formate din 3 judecatori;

76) Crearea comisiei de stat pentru testări cu utilizarea poligrafului;

Concluzii

Scor de eficiență atribuit

Nu toate măsurile prevăzute de PA răspund priorității de acțiuni a SNA: lipsesc orice măsuri privitor la organele procuraturii, iar unele acțiuni par să depășească prioritatea de acțiune, ceea ce nu este un fapt reprobabil, însă ar fi fost rațional ca PA să urmeze logica și domeniile de intervenție stabilite de SNA.

Scor de suficiență: 8

Prioritatea de acțiune conform SNA 2011-2015

9) Sporirea eficienței activității organelor de control

Un rol deosebit în domeniul anticorupție revine organelor de control, eficiența activității cărora asigură acumularea regulamentară a plăților la bugetul public național (Curtea de Conturi, Serviciul Fiscal de Stat și Serviciul Vamal), și autorităților abilitate cu funcții de control al declarațiilor de venituri și proprietăți, precum și al declarațiilor de interese personale. Un organ specializat, menit să contribuie la implementarea politicii cu privire la conflictul de interese, este Comisia Națională de Integritate.

Măsurile importante ce se impun în vederea consolidării capacităților acestor organe de control sînt:

- asigurarea unui mecanism de evaluare a rezultatelor activității de audit desfășurat de către Curtea de Conturi, eficientizarea managementului finanțelor publice prin evaluarea sistemelor de control intern și auditului intern în autoritățile și instituțiile publice audiate de către Curtea de Conturi, ceea ce asigură acumularea și utilizarea mijloacelor bugetului public național, precum și ale entităților ce gestionează patrimoniul public;

- modificarea legislației în vederea sancționării

Acțiunile incluse planurile de acțiuni

PA 2012-2013:

52) Prezentarea de rapoarte Guvernului privind măsurile întreprinse de către executorii de buget în vederea înlăturării neregulilor constatate de Curtea de Conturi în cadrul auditurilor efectuate asupra executării bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale de stat și a fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală din exercițiul bugetar expirat;

53) Audierea în cadrul ședințelor Guvernului a executorilor de buget privind măsurile întreprinse de ei în vederea înlăturării neregulilor constatate de Curtea de Conturi în cadrul auditurilor efectuate asupra executării bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale de stat și a fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală din exercițiul bugetar expirat;

54) Monitorizarea procesului de admitere în instituțiile de învățămînt superior;

55) Monitorizarea procesului de organizare și desfășurare a examenelor de finalizare a studiilor (de

contravenționale și penale a iresponsabilității manageriale în acumularea și utilizarea mijloacelor publice la exercitarea atribuțiilor funcționale de către persoanele cu funcție de răspundere, precum și a neexecutării cerințelor/recomandărilor Curții de Conturi;

- optimizarea activității organelor de control prin delimitarea strictă a funcțiilor acestora în efectuarea controalelor asupra utilizării resurselor publice, asupra activității economico-financiare și fiscale;
- consolidarea capacităților subdiviziunilor de securitate internă din cadrul organelor de control în scopul transformării lor în structuri pro-active cu un personal calificat și stabil;
- eficientizarea sistemului declarațiilor de avere și de interese pentru deținătorii de funcții publice și a controlului declarațiilor, instituționalizarea și asigurarea funcționării eficiente a Comisiei Naționale de Integritate.

licență/de master) în învățământul superior;

PA 2014-2015:

- 77) Prezentarea de rapoarte Guvernului privind măsurile întreprinse de către executorii de buget în vederea înlăturării neregulilor constatate de Curtea de Conturi în urma auditului efectuat asupra executării bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale de stat și a fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală din exercițiul bugetar expirat;
- 78) Dezvoltarea și consolidarea bazelor de date informaționale ale CNI privind subiecții declarării, colectorii, cauzele aflate pe rol în organe de urmărire penală, în organe fiscale și în instanțe de judecată;
- 79) Elaborarea și punerea în aplicare a sistemului informațional automatizat pentru depunerea în regim on-line a declarațiilor cu privire la venituri și proprietate și de interese personale;
- 80) Extinderea capacităților Sistemului informațional de management integrat al declarațiilor de proprietate și interese (SIMIDPI);
- 81) Încheierea/semnarea acordurilor de cooperare și schimb de informații în materie de verificare a proprietăților din străinătate ale declaranților moldoveni;
- 82) Monitorizarea procesului de organizare și desfășurare a examenelor;
- 83) Monitorizarea procesului de admitere în instituțiile de învățământ superior;

Concluzii

Scor de eficiență atribuit

Acțiunile din ambele PA au omis intervențiile pentru optimizarea activității organelor de control prin delimitarea strictă a funcțiilor acestora în efectuarea controalelor asupra utilizării resurselor publice, asupra activității economico-financiare și fiscale și privitor la consolidarea capacităților subdiviziunilor de securitate internă din cadrul organelor de control în scopul transformării lor în structuri pro-active cu un personal calificat și stabil, așa cum acestea au fost definite în prioritatea de acțiune a SNA. Per contrاريو, la prioritatea respectivă a SNA au apărut unele măsuri care depășesc cadrul acesteia și nu au locul potrivit: monitorizarea procesului de organizare și desfășurare a examenelor și monitorizarea procesului de admitere în instituțiile de învățământ superior, acțiuni care în mod logic urmau să se regăsească la prioritatea de acțiune nr. 7.

Scor de suficiență: 7

Prioritatea de acțiune conform SNA 2011-2015

10) Cultivarea intoleranței față de corupție

Educarea cetățenilor în spiritul intoleranței față de corupție necesită conjugarea eforturilor societății civile și ale autorităților publice în desfășurarea unor campanii de sensibilizare anticorupție și unor activități de educare civică a copiilor și a tinerilor din instituțiile de învățământ, avându-se în vedere faptul că, potrivit sondajelor, această categorie socială prezintă cea mai înaltă toleranță față de corupție. O modalitate ar fi introducerea în curricula școlară a orelor anticorupție predate în cadrul unui curs de educație civică. De asemenea, funcționarii

Acțiunile incluse planurile de acțiuni

PA 2012-2013:

- 56) Organizarea Conferinței naționale anticorupție;
- 57) Desfășurarea campaniilor de sensibilizare a populației asupra fenomenului corupției;
- 58) Instruirea angajaților din autoritățile și instituțiile publice pe teme anticorupție;
- 59) Includerea unui modul cu subiecte de prevenire și combatere a corupției în programele de instruire inițială a angajaților debutanți;

publici ar trebui să beneficieze în mod constant de instruirii în domeniul respectării normelor deontologiei profesionale și a Codului de conduită a funcționarului public.

O altă modalitate de cultivare a intoleranței față de corupție este organizarea de seminare și conferințe cu tematici anticorupție.

PA 2014-2015:

- 84) Organizarea Conferinței Naționale Anticorupție;
- 85) Desfășurarea campaniilor de sensibilizare a populației asupra fenomenului corupției;
- 86) Instruirea angajaților din autoritățile și instituțiile publice pe teme anticorupție;
- 87) Elaborarea și implementarea cursului pentru formarea de formatori anticorupție în administrația publică centrală;
- 88) Instruirea persoanelor responsabile de colectarea declarațiilor cu privire la venituri și proprietate și de interese personale;
- 89) Instruirea continuă a subiecților declarării de venituri, proprietate și de interese personale;

Concluzii

Scor de eficiență atribuit

Acțiunile din ambele PA au exclus din aria lor de intervenție activitățile de educare civică a copiilor și a tinerilor din instituțiile de învățământ, chiar dacă aceștia au fost unii din cei mai importanți subiecți vizați în prioritatea de acțiune a SNA.

Scor de suficiență: 7

Prioritatea de acțiune conform SNA 2011-2015

Acțiunile incluse planurile de acțiuni

11) Încurajarea denunțării corupției

PA 2012-2013:

În afară de toleranță față de fenomenul corupției, cetățenii simt neîncrederea și frica de a se adresa direct, prin intermediul liniilor fierbinți, organelor de drept, recurgând de cele mai multe ori la scrierea de petiții demnitarilor de cel mai înalt rang. Pentru eficientizarea liniilor fierbinți este necesară adoptarea unui regulament în care să fie statuate clar obligațiile ce incumbă funcționarilor responsabili de activitatea liniilor fierbinți.

- 60) Elaborarea unui proiect de hotărâre de Guvern privind aprobarea Regulamentului de funcționare a liniilor fierbinți anticorupție ale autorităților publice;
- 61) Asigurarea funcționării liniilor fierbinți anticorupție guvernamentale și neguvernamentale;
- 62) Instruirea persoanelor responsabile de funcționarea liniilor fierbinți anticorupție ale autorităților publice;

De asemenea, se cere crearea unui mecanism de asigurare a confidențialității persoanelor care denunță acte de corupție pentru a-i ajuta să depășească frica de răzbunare. În acest sens, se impun măsuri în vederea protecției avertizorilor care aduc la cunoștință persoanelor competente, inclusiv superiorilor, posibilitatea săvârșirii unor acte de corupție, acte conexe sau fapte de comportament coruptibil, precum și reglementarea obligației de examinare a petițiilor anonime în care se conțin informații despre pretinse acte de corupție.

PA 2014-2015:

- 90) Asigurarea funcționării sistemului de linii telefonice anticorupție;

Concluzii

Scor de eficiență atribuit

Măsurile din PA sînt concentrate doar pe funcționarea liniilor fierbinți. Chiar dacă în prioritatea de acțiune se face referință la necesitatea creării mecanismului de asigurare a confidențialității persoanelor care denunță acte de corupție, nici o măsură din ambele PA nu prevede construirea unui asemenea mecanism. Privitor la avertizorii de integritate, măsura respectivă a fost inserată în PA 2014-2015 la o altă prioritate de acțiune (7). Niciunul din PA nu prevede obligația examinării petițiilor anonime, chiar dacă aceasta a fost prevăzută ca prioritate de acțiune.

Scor de suficiență: 7

Prioritatea de acțiune conform SNA 2011-2015

Acțiunile incluse planurile de acțiuni

12) Conlucrarea autorităților publice cu societatea civilă și cu mass-media

Pentru a îmbunătăți conlucrarea cu societatea civilă și cu mass-media, autoritățile publice urmează să adopte reguli de comunicare publică, să încurajeze jurnalismul de investigație, iar societatea civilă și mass-media să-și asume un rol mai activ de informare corectă și echidistantă a societății despre fenomenul corupției, contribuind în acest mod la formarea opiniei publice de percepere a corupției ca pe un fenomen social negativ și rușinos.

PA 2012-2013:

63) Promovarea dreptului de acces la informație prin stabilirea și consolidarea parteneriatelor cu mass-media și cu societatea civilă;

PA 2014-2015:

91) Promovarea dreptului de acces la informație prin stabilirea și consolidarea parteneriatelor cu mass-media și cu societatea civilă;

92) Elaborarea strategiei de comunicare a Comisiei Naționale de Integritate;

93) Elaborarea unui regulament de comunicare al Curții de Conturi.

Concluzii

Scor de eficiență atribuit

Măsurile stabilite în PA nu răspund întocmai priorității stabilite și au un caracter general și fragmentar, făcând referință doar la necesitatea creării instrumentelor de comunicare pentru două autorități: CNI și Curtea de Conturi.

Scor de suficiență: 8

b) Progrese raportate de autorități de implementare a PA 2012-2013 și PA 2014-2015

N/o	Denumirea acțiunii	Progres cantitativ	Scor eficiența financiară	Scor eficiența regulatorie	Scor eficiență administrativă	Progresul calitativ
1.	Elaborarea Metodologiei de determinare a gradului de percepere a fenomenului corupției în domeniile vulnerabile	50,0%	0,50	1,00	0,50	12,5%
2.	Efectuarea și publicarea unor sondaje privind cercetarea percepției și răspîndirii fenomenului corupției	50,0%	0,25	1,00	1,00	12,5%
3.	Efectuarea de cercetări privind perceperea fenomenului corupției și răspîndirea lui în cadrul Ministerului Apărării și al structurilor subordonate	100%	1,00	1,00	1,00	100%
4.	Efectuarea de analize, de cercetări și de studii tematice despre corupție	62,5%	0,38	1,00	1,00	23,4%
5.	Elaborarea și publicarea unui studiu tematic privind nivelul de corupție în cadrul poliției, privind cauzele și condițiile care generează acest fenomen	87,5%	1,00	1,00	0,75	65,6%
6.	Revizuirea mecanismului de evidență comună a infracțiunilor, inclusiv a infracțiunilor de corupție și a celor conexe, de la înregistrarea sesizării și pînă la adoptarea hotărîrii definitive de către procuror sau instanța de judecată	58,3%	0,75	0,33	0,50	7,3%
7.	Elaborarea și publicarea unui studiu tematic privind stabilirea, în conformitate cu art.216–218 ale Codului de procedură penală al Republicii Moldova nr.122-XV din 14 martie 2003, a cauzelor și a condițiilor care au contribuit la săvîrșirea infracțiunilor de corupție și a celor conexe, investigate de Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, și privind măsurile întreprinse în vederea înlăturării acestora	50,0%	1,00	1,00	1,00	50%
8.	Elaborarea și publicarea unui studiu tematic privind analiza sentințelor judecătorești definitive pronunțate în cazul infracțiunilor de corupție și al celor conexe	100%	1,00	1,00	1,00	100%
9.	Întocmirea și publicarea de rapoarte ale organelor de drept, ale procuraturii și ale justiției privind contracararea corupției	93,8%	0,81	0,81	0,81	50,3%
10.	Publicarea rapoartelor autorităților publice privind măsurile întreprinse în vederea implementării Strategiei naționale anticorupție	100%	0,50	1,00	0,50	25,0%
11.	Elaborarea și publicarea pe pagina web oficială a Ministerului Justiției a rapoartelor privind numărul de hotărîri de condamnare sau de achitare pe cauze de corupție sau conexe acestora, numărul de persoane condamnate sau achitate și pedepsele aplicate	100%	1,00	1,00	1,00	100%
12.	Deschiderea unei legături (link) pe paginile web oficiale ale organelor de drept pentru publicarea rapoartelor de activitate și punerea lor în discuție on-line	91,7%	0,67	0,67	0,50	20,4%
13.	Elaborarea și publicarea raportului anual de activitate al Comisiei Naționale de Integritate	100%	1,00	1,00	1,00	100%
14.	Întocmirea de rapoarte de expertiză anticorupție pe marginea proiectelor de acte normative	100%	0,75	0,25	1,00	18,8%

15.	Crearea unui grup de lucru pentru examinarea deficiențelor cadrului legislativ național privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale și pentru formularea propunerilor de rigoare	91,7%	1,00	1,00	1,00	91,7%
16.	Elaborarea unui proiect de lege privind modificarea și completarea Codului penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002 în vederea punerii în aplicare a recomandărilor GRECO la capitolul „Incriminări”, adresate Republicii Moldova în urma rundei a III-a de evaluare	91,7%	0,75	0,83	1,00	57,3%
17.	Elaborarea unui proiect de lege privind modificarea și completarea cadrului legislativ în vederea punerii în aplicare a recomandărilor GRECO la capitolul „Transparența în finanțarea partidelor politice”, adresate Republicii Moldova în urma rundei a III-a de evaluare	87,5%	0,94	0,94	0,75	57,7%
18.	Pregătirea evaluării Republicii Moldova în cadrul rundei a IV-a de evaluare GRECO cu tema „Prevenirea corupției în ceea ce privește membrii Parlamentului și în rândul judecătorilor și al procurorilor”	83,3%	1,00	0,83	1,00	69,4%
19.	Exercitarea controlului parlamentar asupra implementării legislației anticorupție	37,5%	1,00	1,00	1,00	37,5%
20.	Elaborarea unui proiect de hotărâre a Guvernului pentru aprobarea Regulamentului cu privire la realizarea achizițiilor publice prin proceduri negociate	100%	1,00	1,00	1,00	100%
21.	Elaborarea unui proiect de hotărâre a Guvernului pentru aprobarea Regulamentului cu privire la realizarea achizițiilor publice prin dialog competitiv	100%	1,00	1,00	1,00	100%
22.	Elaborarea unui proiect de hotărâre a Guvernului de modificare a Hotărârii Guvernului nr. 615 din 28 iunie 2005 privind unele măsuri de prevenire a corupției și protecționismului în cadrul instituțiilor publice	75,0%	0,25	1,00	1,00	18,8%
23.	Elaborarea unui proiect de hotărâre a Guvernului pentru aprobarea Regulamentului cu privire la realizarea achizițiilor publice prin licitație electronică	100%	1,00	1,00	0,25	25,0%
24.	Elaborarea unui proiect de lege privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător	50%	0,75	0,25	0,25	2,3%
25.	Modificarea legislației în vederea tragerii la răspundere juridică a membrilor organelor colegiale de decizie pentru admiterea încălcărilor de lege în activitatea proprie	62,5%	0,50	0,00	0,00	0,0%
26.	Elaborarea unui proiect de lege de modificare și completare a art. 55 din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002 în vederea limitării aplicabilității acestui articol cazurilor de cercetare judiciară a infracțiunilor de corupție și a celor conexe	75,0%	0,50	0,75	1,00	28,1%

27.	Elaborarea unui proiect de lege de modificare și completare a Codului penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002 în vederea stabilirii obligatorii a pedepsei de privare de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita anumite activități ca pedeapsă complementară pentru toate infracțiunile de corupție și pentru cele conexe	100%	0,50	0,63	0,88	27,3%
28.	Elaborarea unui proiect de lege privind stabilirea sancțiunilor contravenționale și penale pentru iresponsabilitatea managerială în procesul de acumulare și utilizare a mijloacelor publice la exercitarea atribuțiilor funcționale de către persoanele cu funcții de răspundere, precum și pentru neexecutarea hotărârilor Curții de Conturi	100%	1,00	0,25	1,00	25,0%
29.	Elaborarea unui proiect de hotărâre a Guvernului pentru aprobarea Regulamentului cu privire la cooperarea dintre asociațiile părintești și instituțiile de învățământ	50%	1,00	0,25	0,50	6,3%
30.	Reevaluarea sistemului de imunități pentru deputați și operarea modificărilor de rigoare în Legea nr. 797-XIII din 2 aprilie 1996 pentru adoptarea Regulamentului Parlamentului și în Legea nr. 39-XIII din 7 aprilie 1994 despre statutul deputatului în Parlament	58,3%	0,67	0,67	0,67	17,3%
31.	Implementarea planurilor de integritate instituțională, elaborate în conformitate cu Metodologia de evaluare a riscurilor de corupție în instituțiile publice, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 906 din 28 iulie 2008	74,1%	0,78	0,75	0,79	34,2%
32.	Instituirea Comisiei Naționale de Integritate conform prevederilor Legii nr. 180 din 19 decembrie 2011 cu privire la Comisia Națională de Integritate	100,0%	1,00	1,00	1,00	100%
33.	Elaborarea și aprobarea modelului declarației cu privire la venituri și proprietate și modelului declarației de interese personale, precum și a instrucțiunii privind regulile de completare a acestora	100,0%	1,00	1,00	1,00	100%
34.	Desemnarea în cadrul autorităților publice centrale și locale a persoanelor responsabile de colectarea declarațiilor cu privire la venituri și proprietate și a declarațiilor de interese personale	100,0%	1,00	1,00	1,00	100%
35.	Realizarea controlului integral al veridicității datelor expuse în declarațiile cu privire la venituri și proprietate ale actorilor din sectorul justiției	100,0%	1,00	1,00	1,00	100%
36.	Crearea paginii web oficiale a Comisiei Naționale de Integritate	100,0%	1,00	1,00	1,00	100%
37.	Revizuirea Hotărârii Guvernului nr. 906 din 28 iulie 2008 cu privire la aprobarea Metodologiei de evaluare a riscurilor de corupție în instituțiile publice, în vederea extinderii termenului și ariei de aplicare a acesteia	100,0%	1,00	1,00	1,00	100%
38.	Asigurarea respectării transparenței în procesul decizional în cadrul autorităților publice centrale și locale	86,2%	0,90	0,85	0,89	58,6%

39.	Implementarea acțiunilor de prevenire a corupției în procesul de recrutare, selectare, angajare și promovare a personalului în funcțiile publice	86,2%	0,94	0,84	0,93	63,7%
40.	Identificarea domeniilor în care pot fi instituite ghișee unice, în condițiile Legii nr. 161 din 22 iulie 2011 privind implementarea ghișeului unic în desfășurarea activității de întreprinzător	75,0%	0,00	1,00	0,00	0,0%
41.	Elaborarea și aprobarea regulamentelor de creare și funcționare a ghișeului unic pentru domenii specifice, în condițiile Legii nr. 161 din 22 iulie 2011 privind implementarea ghișeului unic în desfășurarea activității de întreprinzător	87,5%	1,00	0,69	0,69	41,4%
42.	Crearea de ghișee unice în domeniile specifice, identificate în condițiile Legii nr. 161 din 22 iulie 2011 privind implementarea ghișeului unic în desfășurarea activității de întreprinzător	25,0%	1,00	1,00	1,00	25,0%
43.	Implementarea sistemului automatizat de supraveghere a circulației rutiere, înzestrarea automobilelor speciale de patrulare rutieră cu camere de filmare digitale și cu dispozitive de măsurare a vitezei vehiculelor	100,0%	0,50	0,75	1,00	37,5%
44.	Organizarea și desfășurarea seminarelor de instruire pentru auditorii interni din sectorul public în vederea consolidării capacităților acestora	100,0%	0,50	1,00	1,00	50,0%
45.	Organizarea și desfășurarea seminarelor de instruire în domeniul managementului financiar și controlului pentru manageri din entitățile publice	75,0%	0,50	1,00	1,00	37,5%
46.	Realizarea activității-pilot privind identificarea riscurilor de corupție în trei comunități locale și elaborarea planurilor strategice de tratare și prevenire a acestor riscuri	100,0%	1,00	1,00	1,00	100%
47.	Instituirea unui sistem eficient de management al riscurilor în autoritățile publice centrale	75,0%	0,86	0,77	0,79	39,2%
48.	Elaborarea și aprobarea prin ordinul ministrului educației a formularului „Angajament de asigurare a securității examenelor”	100,0%	1,00	1,00	1,00	100%
49.	Elaborarea și aprobarea Codului de etică universitară și a Codului de etică a profesorului	75,0%	1,00	1,00	1,00	75,0%
50.	Instruirea judecătorilor, a procurorilor și a colaboratorilor organelor de drept în domeniul instrumentării și judecării cauzelor de corupție și a celor conexe	100%	0,75	1,00	1,00	75,0%
51.	Instituirea unui mecanism eficient de colaborare operativă a autorităților publice cu Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției în vederea prevenirii, descoperirii și sancționării faptelor de corupție săvârșite de colaboratorii acestor autorități	37,5%	1,00	0,75	1,00	28,1%
52.	Prezentarea de rapoarte Guvernului privind măsurile întreprinse de către executorii de buget în vederea înlăturării neregulilor constatate de Curtea de Conturi în cadrul auditurilor efectuate asupra executării bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale de stat și a fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală din exercițiul bugetar expirat	100%	1,00	1,00	1,00	100%

53.	Audierea în cadrul ședințelor Guvernului a executorilor de buget privind măsurile întreprinse de ei în vederea înlăturării neregulilor constatate de Curtea de Conturi în cadrul auditurilor efectuate asupra executării bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale de stat și a fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală din exercițiul bugetar expirat	87,5%	1,00	0,75	0,75	49,0%
54.	Monitorizarea procesului de admitere în instituțiile de învățământ superior	100,0%	0,75	0,75	0,63	35,2%
55.	Monitorizarea procesului de organizare și desfășurare a examenelor de finalizare a studiilor (de licență/de master) în învățământul superior	87,5%	0,75	1,00	0,75	49,2%
56.	Organizarea Conferinței naționale anticorupție	100,0%	0,75	1,00	1,00	75,0%
57.	Desfășurarea campaniilor de sensibilizare a populației asupra fenomenului corupției	100,0%	1,00	1,00	0,75	75,0%
58.	Instruirea angajaților din autoritățile și instituțiile publice pe teme anticorupție	100,0%	1,00	1,00	1,00	100%
59.	Includerea unui modul cu subiecte de prevenire și combatere a corupției în programele de instruire inițială a angajaților debutanți	100,0%	1,00	1,00	1,00	100%
60.	Elaborarea unui proiect de hotărîre de Guvern privind aprobarea Regulamentului de funcționare a liniilor fierbinți anticorupție ale autorităților publice	100,0%	1,00	1,00	1,00	100%
61.	Asigurarea funcționării liniilor fierbinți anticorupție guvernamentale și neguvernamentale	84,5%	0,87	0,88	0,89	57,4%
62.	Instruirea persoanelor responsabile de funcționarea liniilor fierbinți anticorupție ale autorităților publice	100,0%	1,00	1,00	1,00	100%
63.	Promovarea dreptului de acces la informație prin stabilirea și consolidarea parteneriatelor cu mass-media și cu societatea civilă	84,5%	0,92	0,86	0,91	60,8%
Total:		81,8%	0,87	0,82	0,87	50,58%
PA 2014-2015						
N/o	Denumirea acțiunii	Progres cantitativ	Eficiența financiară	Eficiența regulatorie	Eficiența administrativă	Progres calitativ
1.	Efectuarea și publicarea rezultatelor unor sondaje privind cercetarea percepției și răspîndirii fenomenului corupției	50,0%	0,50	1,00	0,50	12,5%
2.	Efectuarea unei cercetări sociologice în vederea analizei sectoarelor vulnerabile la corupție, inclusiv a cazurilor de conflicte de interese, de incompatibilități, venituri și proprietăți nejustificate	100,0%	0,75	1,00	1,00	75,0%
3.	Efectuarea de analize, de cercetări și de studii tematice despre corupție	62,5%	0,38	1,00	1,00	23,4%
4.	Elaborarea unui studiu de expertiză a cadrului legislativ privind conflictul de interese	100,0%	1,00	1,00	1,00	100%
5.	Elaborarea unui studiu de expertiză a cadrului legislativ în domeniul declarării veniturilor și proprietății	100,0%	1,00	1,00	1,00	100%
6.	Elaborarea unui studiu privind funcționalitatea Legii nr. 180 din 19 decembrie 2011 cu privire la Comisia Națională de Integritate	100,0%	1,00	1,00	1,00	100%

N/o	Denumirea acțiunii	Progres cantitativ	Eficiența financiară	Eficiența regulatorie	Eficiența administrativă	Progres calitativ
7.	Revizuirea mecanismului de evidență comună a infracțiunilor, inclusiv a infracțiunilor de corupție și a celor conexe corupției, de la înregistrarea sesizării și pînă la adoptarea hotărîrii definitive de către procuror sau instanța de judecată	58,3%	0.75	0.33	0.50	7.3%
8.	Efectuarea studiului și sistematizării practicii de urmărire penală și a celei judiciare privind aplicarea mecanismelor punerii sub sechestru a bunurilor și confiscării speciale în cazul infracțiunilor de corupție, conexe corupției și al celor de spălare de bani	15,0%	0,10	0,20	0,20	0,1%
9.	Elaborarea studiului cu privire la nivelul de coroborare a Legii nr. 59 din 29 martie 2012 privind activitatea specială de investigații cu prevederile Codului de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122-XV din 14 martie 2003	100,0%	1,00	1,00	1,00	100%
10.	Elaborarea studiului cu privire la practicile internaționale și a jurisprudenței CEDO de admitere în calitate de probe a înregistrărilor efectuate de către persoanele care denunță actele de corupție și cele conexe corupției	75,0%	0,50	1,00	1,00	37,5%
11.	Generalizarea practicii judiciare la capitolul examinării cauzelor de corupție și aplicării pedepselor în aceste cauze	50,0%	1,00	1,00	1,00	50,0%
12.	Elaborarea studiului cu privire la aplicarea măsurilor de protecție în privința avertizorilor de integritate și a martorilor în cauzele de corupție și în cele conexe corupției	100,0%	0,75	1,00	1,00	75,0%
13.	Elaborarea și publicarea studiului analitic privind fenomenul corupției în administrația publică locală	100,0%	0,88	1,00	1,00	87,5%
14.	Elaborarea și publicarea studiului analitic privind fenomenul corupției în administrația publică centrală	100,0%	0,75	1,00	1,00	75,0%
15.	Elaborarea și publicarea studiului analitic privind fenomenul corupției în cadrul sistemului judecătoresc	50,0%	0,13	1,00	0,50	3,1%
16.	Întocmirea și publicarea de rapoarte ale organelor de drept, ale Procuraturii și ale justiției privind contracararea corupției	93,8%	0,81	0,81	0,81	50,3%
17.	Elaborarea și publicarea pe pagina web oficială a Ministerului Justiției a rapoartelor privind numărul de hotărîri judecătorești de condamnare sau de achitare în cauze de corupție sau conexe corupției, numărul de persoane condamnate sau achitate și pedepsele aplicate	100%	1,00	1,00	1,00	100%
18.	Elaborarea și publicarea rapoartelor de monitorizare a realizării Hotărîrii Guvernului nr. 778 din 4 octombrie 2013 cu privire la unele măsuri de implementare a ghișeului unic în desfășurarea activității de întreprinzător	25%	1,00	1,00	1,00	25%
19.	Elaborarea și publicarea raportului de monitorizare a implementării Legii nr. 131 din 8 iunie 2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător	100,0%	1,00	1,00	1,00	100,0%
20.	Elaborarea și publicarea unui raport de evaluare complexă a modului de distribuire a	100,0%	1,00	1,00	1,00	100,0%

N/o	Denumirea acțiunii	Progres cantitativ	Eficiența financiară	Eficiența regulatorie	Eficiența administrativă	Progres calitativ
	dosarelor în instanțele judecătorești					
21.	Întocmirea de rapoarte de expertiză anticorupție pe marginea proiectelor de acte normative	100%	0,75	0,25	1,00	18,8%
22.	Definitivarea, examinarea și aprobarea proiectului de lege privind modificarea și completarea cadrului legislativ național în vederea punerii în aplicare a recomandărilor GRECO la capitolul „Transparența în finanțarea partidelor politice”, adresate Republicii Moldova în urma rundei a III-a de evaluare	87,5%	0,94	0,94	0,75	57,7%
23.	Ajustarea cadrului legislativ privind declararea veniturilor, proprietății și a intereselor personale, precum și a mecanismelor de verificare și control, inclusiv stabilirea sancțiunilor, la standardele anticorupție internaționale și bunele practici în domeniu	62,5%	0,63	0,75	0,88	25,6%
24.	Pregătirea către procedura de evaluare a Republicii Moldova în cadrul rundei a IV-a de evaluare GRECO cu genericul „Prevenirea corupției în rîndul parlamentarilor, al judecătorilor și procurorilor”	83,3%	1,00	0,83	1,00	69,4%
25.	Aderarea Republicii Moldova la Inițiativa Organizației Tratatului Atlanticului de Nord de consolidare a integrității în sectorul de apărare și securitate	100,0%	1,00	1,00	1,00	100%
26.	Exercitarea controlului parlamentar asupra implementării legislației anticorupție	37,5%	1,00	1,00	1,00	37,5%
27.	Elaborarea proiectului de lege privind modificarea și completarea Legii nr. 271-XVI din 18 decembrie 2008 privind verificarea titularilor și a candidaților la funcții publice în vederea înlăturării deficiențelor constatate în procesul implementării acesteia	50,0%	1,00	0,75	0,50	18,8%
28.	Elaborarea și aprobarea codului de etică a cadrului didactic	75,0%	1,00	1,00	1,00	75,0%
29.	Examinarea oportunității de modificare și completare a Codului electoral în vederea oferirii posibilității accederii în Comisia Electorală Centrală a reprezentanților societății civile	12,5%	0,50	0,50	0,50	1,6%
30.	Elaborarea unui ghid privind modul de documentare a conflictelor de interese declarate și a deciziilor de soluționare a acestora	100,0%	1,00	1,00	1,00	100%
31.	Definitivarea și transmiterea spre aprobare în Parlament a proiectului de lege privind modificarea și completarea art. 55 din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002 în vederea limitării aplicabilității acestui articol cazurilor de cercetare judiciară a infracțiunilor de corupție și a celor conexe corupției	75,0%	0,50	0,75	1,00	28,1%
32.	Modificarea legislației în vederea tragerii la răspundere juridică a membrilor organelor colegiale de decizie pentru admiterea încălcărilor de lege în activitatea proprie	62,5%	0,50	0,00	0,50	0,0%
33.	Elaborarea unui proiect de lege privind modificarea și completarea Legii nr. 90-XVI	100,0%	1,00	0,25	1,00	25%

N/o	Denumirea acțiunii	Progres cantitativ	Eficiența financiară	Eficiența regulatorie	Eficiența administrativă	Progres calitativ
	din 25 aprilie 2008 cu privire la prevenirea și combaterea corupției, în vederea revizuirii criteriilor de calificare și delimitare a actelor de corupție și a celor conexe corupției					
34.	Elaborarea unui proiect de lege privind modificarea și completarea Codului penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002 în vederea definirii noțiunilor de „interes public” și „infracțiuni de corupție”, precum și corelarea acestora cu alte articole ale Codului penal (art. 55, 79, 90 etc.)	100,0%	1,00	0,25	1,00	25%
35.	Elaborarea concepției privind prevenirea conflictelor de interese și a acumulării de averi nejustificate	100,0%	1,00	1,00	1,00	100,0%
36.	Elaborarea unui ghid de individualizare a pedepselor pe infracțiuni de corupție	75,0%	0,25	1,00	1,00	18,8%
37.	Examinarea și adoptarea unui proiect de lege pentru completarea Codului contravențional al Republicii Moldova nr. 218-XVI din 24 octombrie 2008 cu articole noi ce prevăd răspunderea pentru neexecutarea hotărârilor Curții de Conturi	100%	1,00	0,25	1,00	25%
38.	Elaborarea unui proiect de lege pentru modificarea și completarea Legii Curții de Conturi nr. 261-XVI din 5 decembrie 2008	25,0%	1,00	0,25	0,25	1,6%
39.	Elaborarea unui ghid al auditorului cu privire la rolul acestuia în cazul fraudei și corupției	0,0%	0,00	0,00	0,00	0,0%
40.	Elaborarea unui regulament de proceduri privind relațiile dintre Curtea de Conturi, Parlament și Guvern	25,0%	1,00	0,00	0,00	0,0%
41.	Implementarea planurilor de integritate instituțională, elaborate în conformitate cu Metodologia de evaluare a riscurilor de corupție în instituțiile publice, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 906 din 28 iulie 2008	74,1%	0,78	0,75	0,79	34,2%
42.	Organizarea și desfășurarea unui curs de instruire pentru managerii autorităților publice centrale cu genericul „Rolul managerului în evaluarea riscurilor de corupție”	100,0%	0,5	1,00	1,00	50%
43.	Organizarea și desfășurarea seminarelor de instruire pentru managerii/angajații din cadrul autorităților publice centrale privind managementul riscurilor	75,0%	0,50	1,00	1,00	37,5%
44.	Implementarea unui sistem eficient de gestiune a riscurilor și de control intern în autoritățile publice centrale	75,0%	0,86	0,77	0,79	39,2%
45.	Evaluarea riscurilor de corupție referitoare la plățile informale în cadrul sistemului de ocrotire a sănătății	87,5%	0,63	0,38	0,63	12,8%
46.	Organizarea și desfășurarea unui curs de instruire pentru membrii Consiliului pentru prevenirea corupției și diminuarea plăților neformale din sistemul de ocrotire a sănătății	100,0%	0,75	1,00	1,00	75%
47.	Evaluarea riscurilor de corupție în cadrul sistemului penitenciar	50,0%	1,00	1,00	1,00	50%
48.	Evaluarea riscurilor de corupție în cadrul Poliției de Frontieră	100,0%	1,00	1,00	1,00	100,0%
49.	Evaluarea riscurilor de corupție în cadrul Armatei Naționale	100,0%	1,00	1,00	1,00	100,0%
50.	Evaluarea riscurilor de corupție în cadrul	100,0%	1,00	0,75	0,75	56,3%

N/o	Denumirea acțiunii	Progres cantitativ	Eficiența financiară	Eficiența regulatorie	Eficiența administrativă	Progres calitativ
	Serviciului Vamal					
51.	Evaluarea riscurilor de corupție în cadrul misiunilor diplomatice și în cadrul oficiilor consulare ale Republicii Moldova	100,0%	0,88	1,00	1,00	87,5%
52.	Elaborarea strategiei de dezvoltare instituțională a Comisiei Naționale de Integritate pentru anii 2015–2020 și a planului de acțiuni privind implementarea acesteia	100,0%	1,00	1,00	0,25	25%
53.	Asigurarea respectării transparenței în procesul decizional în cadrul autorităților publice centrale și locale	86,2%	0,90	0,85	0,89	58,6%
54.	Elaborarea proiectului de modificare și completare a Hotărârii Guvernului nr. 188 din 3 aprilie 2012 privind paginile oficiale ale autorităților administrației publice în rețeaua Internet	100,0%	1,00	1,00	0,50	50%
55.	Implementarea acțiunilor de prevenire a corupției în procesul de recrutare, selectare, angajare și promovare a funcționarilor publici	86,2%	0,94	0,84	0,93	63,7%
56.	Instituirea unui organism național independent cu atribuții de examinare și soluționare a contestațiilor înaintate în cadrul procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții publice	25,0%	1,00	1,00	1,00	25%
57.	Revizuirea Codului de conduită a colaboratorului vamal, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 456 din 27 iulie 2009, în vederea ajustării lui la cadrul legal privind serviciul în organele vamale și la standardele internaționale	75,0%	1,00	1,00	1,00	75%
58.	Revizuirea Codului cadru de etică (deontologic) al lucrătorului medical și farmaceutic	25,0%	0,00	0,00	0,00	0%
59.	Elaborarea și aprobarea, prin act departamental, a codului de etică a profesorului – antrenor de educație fizică și sport	100,0%	1,00	1,00	1,00	100,0%
60.	Elaborarea și aprobarea, prin act departamental, a codului de etică a sportivului	75,0%	1,00	1,00	1,00	75%
61.	Crearea ghișeelor unice - pilot pentru autorizarea activității din comerț					
62.	Implementarea procedurilor de vămuire electronică	100,0%	0,25	1,00	1,00	25%
63.	Elaborarea și aprobarea de către autoritățile publice a regulamentelor interne privind avertizorii de integritate	89,2%	0,90	0,85	0,84	57,4%
64.	Elaborarea, aprobarea și punerea în aplicare a mecanismelor eficiente de prevenire a corupției în cadrul sesiunii de examene în învățământul preuniversitar	100,0%	1,00	0,50	0,50	25%
65.	Elaborarea, aprobarea și punerea în aplicare a mecanismelor eficiente de prevenire a corupției în cadrul olimpiadelor școlare	75,0%	1,00	0,75	0,75	42,2%
66.	Instruirea judecătorilor, a procurorilor și a colaboratorilor organelor de drept în domeniul instrumentării și judecării cauzelor pe fapte de corupție și conexe corupției	100,0%	0,75	1,00	1,00	75%
67.	Asigurarea unor salarii decente pentru colaboratorii organelor de drept și ai justiției cu atribuții de prevenire și combatere a corupției, proporționale cu responsabilitățile și riscurile	56,3%	0,75	0,56	0,75	17,8%

N/o	Denumirea acțiunii	Progres cantitativ	Eficiența financiară	Eficiența regulatorie	Eficiența administrativă	Progres calitativ
	activității desfășurate					
68.	Organizarea și desfășurarea unui curs de instruire a angajaților Direcției de justiție a Găgăuziei din cadrul Ministerului Justiției cu genericul „Norme metodologice și aspecte practice ale procesului de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte normative”	100,0%	1,00	1,00	1,00	100,0%
69.	Pregătirea și formarea profesională continuă a angajaților și membrilor Comisiei Naționale de Integritate	100,0%	1,00	1,00	1,00	100,0%
70.	Instituirea unui mecanism eficient de colaborare operativă a Ministerului Afacerilor Interne cu Centrul Național Anticorupție în vederea prevenirii, descoperirii și sancționării faptelor de corupție săvârșite de colaboratorii ministerului	37,5%	1,00	0,75	1,00	28,1%
71.	Verificarea locurilor de detenție prin efectuarea controalelor planificate/inopinate și realizarea unor operațiuni speciale de investigație	100,0%	0,88	1,00	1,00	87,5%
72.	Consolidarea capacităților tehnice ale Centrului de monitorizare video a Serviciului Vamal în vederea asigurării supravegherii integrale a posturilor vamale	50,0%	0,25	0,75	0,75	7%
73.	Crearea unei subdiviziuni de recuperare a activelor provenite din activitatea infracțională și a mecanismului respectiv de recuperare	62,5%	1,00	0,25	0,75	11,7%
74.	Eficientizarea mecanismului de repartizare aleatorie a dosarelor în instanțele de judecată prin implementarea versiunii a IV-a a Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor (PIGD)	100,0%	1,00	1,00	1,00	100,0%
75.	Examinarea oportunității privind crearea în instanțe a completelor specializate de judecatori în vederea judecării cauzelor pe infracțiuni de corupție sau, alternativ, prevederea expresă a obligativității examinării cauzelor de corupție în completele formate din 3 judecatori	25,0%	1,00	1,00	0,63	15,6%
76.	Crearea comisiei de stat pentru testări cu utilizarea poligrafului	87,5%	0,75	0,75	0,88	43,1%
77.	Prezentarea de rapoarte Guvernului privind măsurile întreprinse de către executorii de buget în vederea înlăturării neregulilor constatate de Curtea de Conturi în urma auditului efectuat asupra executării bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale de stat și a fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală din exercițiul bugetar expirat	100%	1,00	1,00	1,00	100,0%
78.	Dezvoltarea și consolidarea bazelor de date informaționale ale CNI privind subiecții declarării, colectorii, cauzele aflate pe rol în organe de urmărire penală, în organe fiscale și în instanțe de judecată	75,0%	0,75	0,25	0,25	3,5%
79.	Elaborarea și punerea în aplicare a sistemului informațional automatizat pentru depunerea în regim on-line a declarațiilor cu privire la venituri și proprietate și de interese personale	75,0%	1,00	0,75	0,00	0,0%
80.	Extinderea capacităților Sistemului	75,0%	1,00	1,00	0,25	18,8%

N/o	Denumirea acțiunii	Progres cantitativ	Eficiența financiară	Eficiența regulatorie	Eficiența administrativă	Progres calitativ
	informațional de management integrat al declarațiilor de proprietate și interese (SIMIDPI)					
81.	Încheierea/semnarea acordurilor de cooperare și schimb de informații în materie de verificare a proprietăților din străinătate ale declaranților moldoveni	50,0%	0,50	0,50	1,00	12,5%
82.	Monitorizarea procesului de organizare și desfășurare a examenelor	87,5%	0,75	1,00	0,75	49,2%
83.	Monitorizarea procesului de admitere în instituțiile de învățământ superior	100,0%	0,75	0,75	0,63	35,2%
84.	Organizarea Conferinței Naționale Anticorupție	100,0%	0,75	1,00	1,00	75%
85.	Desfășurarea campaniilor de sensibilizare a populației asupra fenomenului corupției	100,0%	1,00	1,00	0,75	75%
86.	Instruirea angajaților din autoritățile și instituțiile publice pe teme anticorupție	100,0%	1,00	1,00	1,00	100%
87.	Elaborarea și implementarea cursului pentru formarea de formatori anticorupție în administrația publică centrală	50,0%	0,25	1,00	1,00	12,5%
88.	Instruirea persoanelor responsabile de colectarea declarațiilor cu privire la venituri și proprietate și de interese personale	100,0%	1,00	1,00	1,00	100,0%
89.	Instruirea continuă a subiecților declarării de venituri, proprietate și de interese personale	100,0%	1,00	1,00	1,00	100,0%
90.	Asigurarea funcționării sistemului de linii telefonice anticorupție	84,5%	0,87	0,88	0,89	57,4%
91.	Promovarea dreptului de acces la informație prin stabilirea și consolidarea parteneriatelor cu mass-media și cu societatea civilă	84,5%	0,92	0,86	0,91	60,8%
92.	Elaborarea strategiei de comunicare a Comisiei Naționale de Integritate	100,0%	1,00	1,00	1,00	100,0%
93.	Elaborarea unui regulament de comunicare al Curții de Conturi	25%	1,00	1,00	1,00	25%
		Total: 78,3%	0,85	0,79	0,78	40,9%
		TOTAL AMBELE PA 2012-2015 78,9%	0,84	0,80	0,81	42,9%

c) Impactul imediat și întârziat al acțiunilor incluse în PA 2012-2013 și PA 2014-2015 în vederea atingerii rezultatelor scontate, obiectivelor specifice, obiectivelor generale și a scopului SNA 2011-2015

N/o	Denumirea acțiunii	Impact subiect 2015	Impact subiect 2018	Impact societate 2015	Impact societate 2018
1.	Elaborarea Metodologiei de determinare a gradului de percepere a fenomenului corupției în domeniile vulnerabile	25%	0,25%	0,25%	0,25%
2.	Efectuarea și publicarea unor sondaje privind cercetarea percepției și răspîndirii fenomenului corupției	25%	50%	25%	50%
3.	Efectuarea de cercetări privind perceperea fenomenului corupției și răspîndirea lui în cadrul Ministerului Apărării și al structurilor subordonate	100%	100%	100%	100%
4.	Efectuarea de analize, de cercetări și de studii tematice despre corupție	50%	62,5%	37,5%	50%
5.	Elaborarea și publicarea unui studiu tematic privind nivelul de corupție în cadrul poliției, privind cauzele și condițiile care generează acest fenomen	37,5%	37,5%	12,5%	25%
6.	Revizuirea mecanismului de evidență comună a infracțiunilor, inclusiv a infracțiunilor de corupție și a celor conexe, de la înregistrarea sesizării și pînă la adoptarea hotărîrii definitive de către procuror sau instanța de judecată	58,3%	66,7%	33,3%	50,0%
7.	Elaborarea și publicarea unui studiu tematic privind stabilirea, în conformitate cu art.216–218 ale Codului de procedură penală al Republicii Moldova nr.122-XV din 14 martie 2003, a cauzelor și a condițiilor care au contribuit la săvîrșirea infracțiunilor de corupție și a celor conexe, investigate de Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, și privind măsurile întreprinse în vederea înlăturării acestora	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
8.	Elaborarea și publicarea unui studiu tematic privind analiza sentințelor judecătorești definitive pronunțate în cazul infracțiunilor de corupție și al celor conexe	50,0%	50,0%	25,0%	25,0%
9.	Întocmirea și publicarea de rapoarte ale organelor de drept, ale procuraturii și ale justiției privind contracararea corupției	50,0%	62,5%	37,5%	50,0%
10.	Publicarea rapoartelor autorităților publice privind măsurile întreprinse în vederea implementării Strategiei naționale anticorupție	75,0%	50,0%	50,0%	25,0%
11.	Elaborarea și publicarea pe pagina web oficială a Ministerului Justiției a rapoartelor privind numărul de hotărîri de condamnare sau de achitare pe cauze de corupție sau conexe acestora, numărul de persoane condamnate sau achitate și pedepsele aplicate	0,0%	0,0%	75%	100%
12.	Deschiderea unei legături (link) pe paginile web oficiale ale organelor de drept pentru publicarea rapoartelor de activitate și punerea lor în discuție on-line	66,7%	66,7%	75,0%	75,0%
13.	Elaborarea și publicarea raportului anual de activitate al Comisiei Naționale de Integritate	75,0%	75,0%	50,0%	75,0%
14.	Întocmirea de rapoarte de expertiză anticorupție pe marginea proiectelor de acte normative	100%	100%	50,0%	75,0%

15.	Crearea unui grup de lucru pentru examinarea deficiențelor cadrului legislativ național privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale și pentru formularea propunerilor de rigoare	41,7%	66,7%	41,7%	66,7%
16.	Elaborarea unui proiect de lege privind modificarea și completarea Codului penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002 în vederea punerii în aplicare a recomandărilor GRECO la capitolul „Incriminări”, adresate Republicii Moldova în urma rundei a III-a de evaluare	66,7%	75,0%	75,0%	83,3%
17.	Elaborarea unui proiect de lege privind modificarea și completarea cadrului legislativ în vederea punerii în aplicare a recomandărilor GRECO la capitolul „Transparența în finanțarea partidelor politice”, adresate Republicii Moldova în urma rundei a III-a de evaluare	43,8%	56,3%	50,0%	62,5%
18.	Pregătirea evaluării Republicii Moldova în cadrul rundei a IV-a de evaluare GRECO cu tema „Prevenirea corupției în ceea ce privește membrii Parlamentului și în rândul judecătorilor și al procurorilor”	50,0%	66,7%	25,0%	50,0%
19.	Exercitarea controlului parlamentar asupra implementării legislației anticorupție	37,5%	50,0%	0,0%	37,5%
20.	Elaborarea unui proiect de hotărâre a Guvernului pentru aprobarea Regulamentului cu privire la realizarea achizițiilor publice prin proceduri negociate	75,0%	75,0%	50,0%	50,0%
21.	Elaborarea unui proiect de hotărâre a Guvernului pentru aprobarea Regulamentului cu privire la realizarea achizițiilor publice prin dialog competitiv	50,0%	75,0%	50,0%	75,0%
22.	Elaborarea unui proiect de hotărâre a Guvernului de modificare a Hotărârii Guvernului nr. 615 din 28 iunie 2005 privind unele măsuri de prevenire a corupției și protecționismului în cadrul instituțiilor publice	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
23.	Elaborarea unui proiect de hotărâre a Guvernului pentru aprobarea Regulamentului cu privire la realizarea achizițiilor publice prin licitație electronică	0,0%	50,0%	0,0%	25,0%
24.	Elaborarea unui proiect de lege privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător	50,0%	75,0%	50,0%	75,0%
25.	Modificarea legislației în vederea tragerii la răspundere juridică a membrilor organelor colegiale de decizie pentru admiterea încălcărilor de lege în activitatea proprie	0,0%	12,5%	0,0%	0,0%
26.	Elaborarea unui proiect de lege de modificare și completare a art. 55 din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002 în vederea limitării aplicabilității acestui articol cazurilor de cercetare judiciară a infracțiunilor de corupție și a celor conexe	25,0%	25,0%	25,0%	25,0%
27.	Elaborarea unui proiect de lege de modificare și completare a Codului penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002 în vederea stabilirii obligatorii a pedepsei de privare de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita anumite activități ca pedeapsă complementară pentru toate infracțiunile de corupție și pentru cele conexe	62,5%	75,0%	50,0%	75,0%

28.	Elaborarea unui proiect de lege privind stabilirea sancțiunilor contravenționale și penale pentru iresponsabilitatea managerială în procesul de acumulare și utilizare a mijloacelor publice la exercitarea atribuțiilor funcționale de către persoanele cu funcții de răspundere, precum și pentru neexecutarea hotărârilor Curții de Conturi	50,0%	75,0%	25,0%	75,0%
29.	Elaborarea unui proiect de hotărâre a Guvernului pentru aprobarea Regulamentului cu privire la cooperarea dintre asociațiile părintești și instituțiile de învățământ	25,0%	25,0%	25,0%	25,0%
30.	Reevaluarea sistemului de imunități pentru deputați și operarea modificărilor de rigoare în Legea nr. 797-XIII din 2 aprilie 1996 pentru adoptarea Regulamentului Parlamentului și în Legea nr. 39-XIII din 7 aprilie 1994 despre statutul deputatului în Parlament	25,0%	50,0%	25,0%	50,0%
31.	Implementarea planurilor de integritate instituțională, elaborate în conformitate cu Metodologia de evaluare a riscurilor de corupție în instituțiile publice, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 906 din 28 iulie 2008	52,6%	56,9%	47,4%	53,4%
32.	Instituirea Comisiei Naționale de Integritate conform prevederilor Legii nr. 180 din 19 decembrie 2011 cu privire la Comisia Națională de Integritate	75,0%	100,0%	75,0%	100,0%
33.	Elaborarea și aprobarea modelului declarației cu privire la venituri și proprietate și modelului declarației de interese personale, precum și a instrucțiunii privind regulile de completare a acestora	100,0%	100,0%	75,0%	100,0%
34.	Desemnarea în cadrul autorităților publice centrale și locale a persoanelor responsabile de colectarea declarațiilor cu privire la venituri și proprietate și a declarațiilor de interese personale	50,0%	75,0%	50,0%	75,0%
35.	Realizarea controlului integral al veridicității datelor expuse în declarațiile cu privire la venituri și proprietate ale actorilor din sectorul justiției	75,0%	100,0%	75,0%	75,0%
36.	Crearea paginii web oficiale a Comisiei Naționale de Integritate	100,0%	100,0%	75,0%	75,0%
37.	Revizuirea Hotărârii Guvernului nr. 906 din 28 iulie 2008 cu privire la aprobarea Metodologiei de evaluare a riscurilor de corupție în instituțiile publice, în vederea extinderii termenului și ariei de aplicare a acesteia	100,0%	100,0%	50,0%	50,0%
38.	Asigurarea respectării transparenței în procesul decizional în cadrul autorităților publice centrale și locale	69,8%	75,9%	68,1%	73,3%
39.	Implementarea acțiunilor de prevenire a corupției în procesul de recrutare, selectare, angajare și promovare a personalului în funcțiile publice	70,7%	79,3%	69,8%	75,0%
40.	Identificarea domeniilor în care pot fi instituite ghișee unice, în condițiile Legii nr. 161 din 22 iulie 2011 privind implementarea ghișeului unic în desfășurarea activității de întreprinzător	25,0%	50,0%	25,0%	50,0%
41.	Elaborarea și aprobarea regulamentelor de creare și funcționare a ghișeului unic pentru domenii specifice, în condițiile Legii nr. 161 din 22 iulie 2011 privind implementarea ghișeului unic în desfășurarea activității de întreprinzător	68,8%	75,0%	37,5%	43,8%

42.	Crearea de ghișee unice în domeniile specifice, identificate în condițiile Legii nr. 161 din 22 iulie 2011 privind implementarea ghișeului unic în desfășurarea activității de întreprinzător	0,0%	25,0%	0,0%	25,0%
43.	Implementarea sistemului automatizat de supraveghere a circulației rutiere, înzestrarea automobilelor speciale de patrulare rutieră cu camere de filmare digitale și cu dispozitive de măsurare a vitezei vehiculelor	75,0%	100,0%	75,0%	100,0%
44.	Organizarea și desfășurarea seminarelor de instruire pentru auditorii interni din sectorul public în vederea consolidării capacităților acestora	50,0%	75,0%	50,0%	75,0%
45.	Organizarea și desfășurarea seminarelor de instruire în domeniul managementului financiar și controlului pentru manageri din entitățile publice	62,5%	75,0%	25,0%	37,5%
46.	Realizarea activității-pilot privind identificarea riscurilor de corupție în trei comunități locale și elaborarea planurilor strategice de tratare și prevenire a acestor riscuri	25,0%	50,0%	25,0%	25,0%
47.	Instituirea unui sistem eficient de management al riscurilor în autoritățile publice centrale	60,7%	71,4%	52,7%	61,6%
48.	Elaborarea și aprobarea prin ordinul ministrului educației a formularului „Angajament de asigurare a securității examenelor”	75,0%	75,0%	50,0%	50,0%
49.	Elaborarea și aprobarea Codului de etică universitară și a Codului de etică a profesorului	50,0%	50,0%	50,0%	75,0%
50.	Instruirea judecătorilor, a procurorilor și a colaboratorilor organelor de drept în domeniul instrumentării și judecării cauzelor de corupție și a celor conexe	75,0%	62,5%	50,0%	50,0%
51.	Instituirea unui mecanism eficient de colaborare operativă a autorităților publice cu Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției în vederea prevenirii, descoperirii și sancționării faptelor de corupție săvârșite de colaboratorii acestor autorități	37,5%	50,0%	12,5%	25,0%
52.	Prezentarea de rapoarte Guvernului privind măsurile întreprinse de către executorii de buget în vederea înlăturării neregulilor constatate de Curtea de Conturi în cadrul auditurilor efectuate asupra executării bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale de stat și a fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală din exercițiul bugetar expirat	50,0%	75,0%	50,0%	75,0%
53.	Audierea în cadrul ședințelor Guvernului a executorilor de buget privind măsurile întreprinse de ei în vederea înlăturării neregulilor constatate de Curtea de Conturi în cadrul auditurilor efectuate asupra executării bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale de stat și a fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală din exercițiul bugetar expirat	62,5%	75,0%	37,5%	62,5%
54.	Monitorizarea procesului de admitere în instituțiile de învățământ superior	75,0%	100,0%	62,5%	87,5%
55.	Monitorizarea procesului de organizare și desfășurare a examenelor de finalizare a studiilor (de licență/de master) în învățământul superior	75,0%	87,5%	62,5%	87,5%
56.	Organizarea Conferinței naționale anticorupție	100,0%	100,0%	25,0%	25,0%
57.	Desfășurarea campaniilor de sensibilizare a populației asupra fenomenului corupției	75,0%	100,0%	50,0%	75,0%
58.	Instruirea angajaților din autoritățile și instituțiile publice pe teme anticorupție	62,5%	87,5%	50,0%	75,0%

59.	Includerea unui modul cu subiecte de prevenire și combatere a corupției în programele de instruire inițială a angajaților debutanți	100,0%	100,0%	62,5%	75,0%
60.	Elaborarea unui proiect de hotărîre de Guvern privind aprobarea Regulamentului de funcționare a liniilor fierbinți anticorupție ale autorităților publice	50,0%	75,0%	25,0%	50,0%
61.	Asigurarea funcționării liniilor fierbinți anticorupție guvernamentale și neguvernamentale	61,2%	67,2%	59,5%	97,4%
62.	Instruirea persoanelor responsabile de funcționarea liniilor fierbinți anticorupție ale autorităților publice	75,0%	50,0%	25,0%	25,0%
63.	Promovarea dreptului de acces la informație prin stabilirea și consolidarea parteneriatelor cu mass-media și cu societatea civilă	66,4%	74,1%	66,4%	73,3%
		62,9%	70,3%	56,4%	68,2%

PA 2014-2015

N/o	Denumirea acțiunii	Impact subiect 2015	Impact subiect 2018	Impact societate 2015	Impact societate 2018
1.	Efectuarea și publicarea rezultatelor unor sondaje privind cercetarea percepției și răspîndirii fenomenului corupției	25,0%	50,0%	25,0%	50,0%
2.	Efectuarea unei cercetări sociologice în vederea analizei sectoarelor vulnerabile la corupție, inclusiv a cazurilor de conflicte de interese, de incompatibilități, venituri și proprietăți nejustificate	75,0%	75,0%	50,0%	50,0%
3.	Efectuarea de analize, de cercetări și de studii tematice despre corupție	50,0%	62,5%	37,5%	50,0%
4.	Elaborarea unui studiu de expertiză a cadrului legislativ privind conflictul de interese	75,0%	100,0%	50,0%	75,0%
5.	Elaborarea unui studiu de expertiză a cadrului legislativ în domeniul declarării veniturilor și proprietății	75,0%	100,0%	100,0%	100,0%
6.	Elaborarea unui studiu privind funcționalitatea Legii nr. 180 din 19 decembrie 2011 cu privire la Comisia Națională de Integritate	50,0%	100,0%	50,0%	75,0%
7.	Revizuirea mecanismului de evidență comună a infracțiunilor, inclusiv a infracțiunilor de corupție și a celor conexe corupției, de la înregistrarea sesizării și pînă la adoptarea hotărîrii definitive de către procuror sau instanța de judecată	58,3%	66,7%	33,3%	50,0%
8.	Efectuarea studiului și sistematizării practicii de urmărire penală și a celei judiciare privind aplicarea mecanismelor punerii sub sechestru a bunurilor și confiscării speciale în cazul infracțiunilor de corupție, conexe corupției și al celor de spălare de bani	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
9.	Elaborarea studiului cu privire la nivelul de coroborare a Legii nr. 59 din 29 martie 2012 privind activitatea specială de investigații cu prevederile Codului de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122-XV din 14 martie 2003	50,0%	100,0%	50,0%	100,0%
10.	Elaborarea studiului cu privire la practicile internaționale și a jurisprudenței CEDO de admitere în calitate de probe a înregistrărilor efectuate de către persoanele care denunță actele de corupție și cele conexe corupției	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
11.	Generalizarea practicii judiciare la capitolul examinării cauzelor de corupție și aplicării pedepselor în aceste cauze	50,0%	75,0%	50,0%	75,0%

12.	Elaborarea studiului cu privire la aplicarea măsurilor de protecție în privința avertizorilor de integritate și a martorilor în cauzele de corupție și în cele conexe corupției	0,0%	25,0%	0,0%	25,0%
13.	Elaborarea și publicarea studiului analitic privind fenomenul corupției în administrația publică locală	50,0%	62,5%	25,0%	50,0%
14.	Elaborarea și publicarea studiului analitic privind fenomenul corupției în administrația publică centrală	25,0%	50,0%	0,0%	25,0%
15.	Elaborarea și publicarea studiului analitic privind fenomenul corupției în cadrul sistemului judecătoresc	12,5%	25%	12,5%	25,0%
16.	Întocmirea și publicarea de rapoarte ale organelor de drept, ale Procuraturii și ale justiției privind contracararea corupției	50,0%	62,5%	37,5%	50,0%
17.	Elaborarea și publicarea pe pagina web oficială a Ministerului Justiției a rapoartelor privind numărul de hotărâri judecătorești de condamnare sau de achitare în cauze de corupție sau conexe corupției, numărul de persoane condamnate sau achitate și pedepsele aplicate	0,0%	0,0%	75,0%	100%
18.	Elaborarea și publicarea rapoartelor de monitorizare a realizării Hotărârii Guvernului nr. 778 din 4 octombrie 2013 cu privire la unele măsuri de implementare a ghiseului unic în desfășurarea activității de întreprinzător	0,0%	25,0%	0,0%	25,0%
19.	Elaborarea și publicarea raportului de monitorizare a implementării Legii nr. 131 din 8 iunie 2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător	25,0%	25,0%	25,0%	25,0%
20.	Elaborarea și publicarea unui raport de evaluare complexă a modului de distribuire a dosarelor în instanțele judecătorești	75,0%	100,0%	62,5%	87,5%
21.	Întocmirea de rapoarte de expertiză anticorupție pe marginea proiectelor de acte normative	100,0%	100,0%	50,0%	75,0%
22.	Definitivarea, examinarea și aprobarea proiectului de lege privind modificarea și completarea cadrului legislativ național în vederea punerii în aplicare a recomandărilor GRECO la capitolul „Transparența în finanțarea partidelor politice”, adresate Republicii Moldova în urma runde a III-a de evaluare	43,8%	56,3%	50,0%	62,5%
23.	Ajustarea cadrului legislativ privind declararea veniturilor, proprietății și a intereselor personale, precum și a mecanismelor de verificare și control, inclusiv stabilirea sancțiunilor, la standardele anticorupție internaționale și bunele practici în domeniu	25,0%	87,5%	62,5%	75,0%
24.	Pregătirea către procedura de evaluare a Republicii Moldova în cadrul runde a IV-a de evaluare GRECO cu genericul „Prevenirea corupției în rîndul parlamentarilor, al judecătorilor și procurorilor”	50,0%	66,7%	25,0%	50,0%
25.	Aderarea Republicii Moldova la Inițiativa Organizației Tratatului Atlanticului de Nord de consolidare a integrității în sectorul de apărare și securitate	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
26.	Exercitarea controlului parlamentar asupra implementării legislației anticorupție	37,5%	50,0%	0,0%	37,5%
27.	Elaborarea proiectului de lege privind modificarea și completarea Legii nr. 271-XVI din 18 decembrie 2008 privind verificarea titularilor și a candidaților la funcții publice în vederea înlăturării deficiențelor constatate în procesul implementării acesteia	25,0%	50,0%	25,0%	50,0%
28.	Elaborarea și aprobarea codului de etică a cadrului didactic	50,0%	50,0%	50,0%	75,0%

29.	Examinarea oportunității de modificare și completare a Codului electoral în vederea oferirii posibilității accederii în Comisia Electorală Centrală a reprezentanților societății civile	0,0%	12,5%	0,0%	12,5%
30.	Elaborarea unui ghid privind modul de documentare a conflictelor de interese declarate și a deciziilor de soluționare a acestora	50,0%	75,0%	50,0%	75,0%
31.	Definitivarea și transmiterea spre aprobare în Parlament a proiectului de lege privind modificarea și completarea art. 55 din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002 în vederea limitării aplicabilității acestui articol cazurilor de cercetare judiciară a infracțiunilor de corupție și a celor conexe corupției	25,0%	25,0%	25,0%	25,0%
32.	Modificarea legislației în vederea tragerii la răspundere juridică a membrilor organelor colegiale de decizie pentru admiterea încălcărilor de lege în activitatea proprie	0,0%	12,5%	0,0%	0,0%
33.	Elaborarea unui proiect de lege privind modificarea și completarea Legii nr. 90-XVI din 25 aprilie 2008 cu privire la prevenirea și combaterea corupției, în vederea revizuirii criteriilor de calificare și delimitare a actelor de corupție și a celor conexe corupției	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
34.	Elaborarea unui proiect de lege privind modificarea și completarea Codului penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002 în vederea definirii noțiunilor de „interes public” și „infracțiuni de corupție”, precum și corelarea acestora cu alte articole ale Codului penal (art. 55, 79, 90 etc.)	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
35.	Elaborarea concepției privind prevenirea conflictelor de interese și a acumulării de averi nejustificate	50,0%	100,0%	50,0%	100,0%
36.	Elaborarea unui ghid de individualizare a pedepselor pe infracțiuni de corupție	50,0%	75,0%	25,0%	50,0%
37.	Examinarea și adoptarea unui proiect de lege pentru completarea Codului contravențional al Republicii Moldova nr. 218-XVI din 24 octombrie 2008 cu articole noi ce prevăd răspunderea pentru neexecutarea hotărârilor Curții de Conturi	50,0%	75,0%	25,0%	75,0%
38.	Elaborarea unui proiect de lege pentru modificarea și completarea Legii Curții de Conturi nr. 261-XVI din 5 decembrie 2008	25,0%	50,0%	0,0%	50,0%
39.	Elaborarea unui ghid al auditorului cu privire la rolul acestuia în cazul fraudei și corupției	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
40.	Elaborarea unui regulament de proceduri privind relațiile dintre Curtea de Conturi, Parlament și Guvern	25,0%	75,0%	25,0%	75,0%
41.	Implementarea planurilor de integritate instituțională, elaborate în conformitate cu Metodologia de evaluare a riscurilor de corupție în instituțiile publice, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 906 din 28 iulie 2008	52,6%	56,9%	47,4%	53,4%
42.	Organizarea și desfășurarea unui curs de instruire pentru managerii autorităților publice centrale cu genericul „Rolul managerului în evaluarea riscurilor de corupție”	25,0%	25,0%	25,0%	25,0%
43.	Organizarea și desfășurarea seminarelor de instruire pentru managerii/angajații din cadrul autorităților publice centrale privind managementul riscurilor	62,5%	75,0%	25,0%	37,5%
44.	Implementarea unui sistem eficient de gestiune a riscurilor și de control intern în autoritățile publice centrale	60,7%	71,4%	52,7%	61,6%

45.	Evaluarea riscurilor de corupție referitoare la plățile informale în cadrul sistemului de ocrotire a sănătății	37,5%	75,0%	50,0%	75,0%
46.	Organizarea și desfășurarea unui curs de instruire pentru membrii Consiliului pentru prevenirea corupției și diminuarea plăților neformale din sistemul de ocrotire a sănătății	25,0%	25,0%	0,0%	12,5%
47.	Evaluarea riscurilor de corupție în cadrul sistemului penitenciar	25,0%	87,5%	25,0%	62,5%
48.	Evaluarea riscurilor de corupție în cadrul Poliției de Frontieră	62,5%	75,0%	62,5%	75,0%
49.	Evaluarea riscurilor de corupție în cadrul Armatei Naționale	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
50.	Evaluarea riscurilor de corupție în cadrul Serviciului Vamal	12,5%	62,5%	0,0%	37,5%
51.	Evaluarea riscurilor de corupție în cadrul misiunilor diplomatice și în cadrul oficiilor consulare ale Republicii Moldova	25,0%	62,5%	37,5%	62,5%
52.	Elaborarea strategiei de dezvoltare instituțională a Comisiei Naționale de Integritate pentru anii 2015–2020 și a planului de acțiuni privind implementarea acesteia	75,0%	75,0%	50,0%	75,0%
53.	Asigurarea respectării transparenței în procesul decizional în cadrul autorităților publice centrale și locale	69,8%	75,9%	68,1%	73,3%
54.	Elaborarea proiectului de modificare și completare a Hotărârii Guvernului nr. 188 din 3 aprilie 2012 privind paginile oficiale ale autorităților administrației publice în rețeaua Internet	50,0%	50,0%	100,0%	100,0%
55.	Implementarea acțiunilor de prevenire a corupției în procesul de recrutare, selectare, angajare și promovare a funcționarilor publici	70,7%	79,3%	69,8%	75,0%
56.	Instituirea unui organism național independent cu atribuții de examinare și soluționare a contestațiilor înaintate în cadrul procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții publice	0,0%	25,0%	0,0%	25,0%
57.	Revizuirea Codului de conduită a colaboratorului vamal, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 456 din 27 iulie 2009, în vederea ajustării lui la cadrul legal privind serviciul în organele vamale și la standardele internaționale	0,0%	50,0%	0,0%	25,0%
58.	Revizuirea Codului cadru de etică (deontologic) al lucrătorului medical și farmaceutic	50,0%	75,0%	50,0%	75,0%
59.	Elaborarea și aprobarea, prin act departamental, a codului de etică a profesorului – antrenor de educație fizică și sport	50,0%	75,0%	50,0%	75,0%
60.	Elaborarea și aprobarea, prin act departamental, a codului de etică a sportivului	50,0%	75,0%	50,0%	75,0%
61.	Crearea ghișeelor unice - pilot pentru autorizarea activității din comerț				
62.	Implementarea procedurilor de vămuire electronică	100,0%	100,0%	75,0%	100,0%
63.	Elaborarea și aprobarea de către autoritățile publice a regulamentelor interne privind avertizorii de integritate	59,2%	69,2%	51,7%	62,5%
64.	Elaborarea, aprobarea și punerea în aplicare a mecanismelor eficiente de prevenire a corupției în cadrul sesiunii de examene în învățământul preuniversitar	75,0%	100,0%	75,0%	100,0%
65.	Elaborarea, aprobarea și punerea în aplicare a mecanismelor eficiente de prevenire a corupției în cadrul olimpiadelor școlare	75,0%	100,0%	75,0%	100,0%

66.	Instruirea judecătorilor, a procurorilor și a colaboratorilor organelor de drept în domeniul instrumentării și judecării cauzelor pe fapte de corupție și conexe corupției	75,0%	62,5%	50,0%	50,0%
67.	Asigurarea unor salarii decente pentru colaboratorii organelor de drept și ai justiției cu atribuții de prevenire și combatere a corupției, proporționale cu responsabilitățile și riscurile activității desfășurate	43,8%	56,3%	18,8%	37,5%
68.	Organizarea și desfășurarea unui curs de instruire a angajaților Direcției de justiție a Găgăuziei din cadrul Ministerului Justiției cu genericul „Norme metodologice și aspecte practice ale procesului de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte normative”	75,0%	100,0%	25,0%	25,0%
69.	Pregătirea și formarea profesională continuă a angajaților și membrilor Comisiei Naționale de Integritate	75,0%	100,0%	50,0%	75,0%
70.	Instituirea unui mecanism eficient de colaborare operativă a Ministerului Afacerilor Interne cu Centrul Național Anticorupție în vederea prevenirii, descoperirii și sancționării faptelor de corupție săvârșite de colaboratorii ministerului	37,5%	50,0%	12,5%	25,0%
71.	Verificarea locurilor de detenție prin efectuarea controalelor planificate/inopinate și realizarea unor operațiuni speciale de investigație	87,5%	87,5%	87,5%	87,5%
72.	Consolidarea capacităților tehnice ale Centrului de monitorizare video a Serviciului Vamal în vederea asigurării supravegherii integrale a posturilor vamale	50,0%	100,0%	25,0%	75,0%
73.	Crearea unei subdiviziuni de recuperare a activelor provenite din activitatea infracțională și a mecanismului respectiv de recuperare	12,5%	37,5%	0,0%	25,0%
74.	Eficientizarea mecanismului de repartizare aleatorie a dosarelor în instanțele de judecată prin implementarea versiunii a IV-a a Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor (PIGD)	75,0%	100,0%	75,0%	100,0%
75.	Examinarea oportunității privind crearea în instanțe a completelor specializate de judecatori în vederea judecării cauzelor pe infracțiuni de corupție sau, alternativ, prevederea expresă a obligativității examinării cauzelor de corupție în completele formate din 3 judecatori	25,0%	37,5%	25,0%	37,5%
76.	Crearea comisiei de stat pentru testări cu utilizarea poligrafului	6,3%	62,5%	12,5%	56,3%
77.	Prezentarea de rapoarte Guvernului privind măsurile întreprinse de către executorii de buget în vederea înlăturării neregulilor constatate de Curtea de Conturi în urma auditului efectuat asupra executării bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale de stat și a fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală din exercițiul bugetar expirat	50,0%	75,0%	50,0%	75,0%
78.	Dezvoltarea și consolidarea bazelor de date informaționale ale CNI privind subiecții declarării, colectorii, cauzele aflate pe rol în organe de urmărire penală, în organe fiscale și în instanțe de judecată	50,0%	100,0%	75,0%	100,0%
79.	Elaborarea și punerea în aplicare a sistemului informațional automatizat pentru depunerea în regim on-line a declarațiilor cu privire la venituri și proprietate și de interese personale	75,0%	100,0%	75,0%	100,0%
80.	Extinderea capacităților Sistemului informațional de management integrat al declarațiilor de proprietate și interese (SIMIDPI)	75,0%	100,0%	75,0%	100,0%

81.	Încheierea/semnarea acordurilor de cooperare și schimb de informații în materie de verificare a proprietăților din străinătate ale declaranților moldoveni	37,5%	37,5%	25,0%	25,0%
82.	Monitorizarea procesului de organizare și desfășurare a examenelor	75,0%	87,5%	62,5%	87,5%
83.	Monitorizarea procesului de admitere în instituțiile de învățământ superior	75,0%	100,0%	62,5%	87,5%
84.	Organizarea Conferinței Naționale Anticorupție	100,0%	100,0%	25,0%	25,0%
85.	Desfășurarea campaniilor de sensibilizare a populației asupra fenomenului corupției	75,0%	100,0%	50,0%	75,0%
86.	Instruirea angajaților din autoritățile și instituțiile publice pe teme anticorupție	62,5%	87,5%	50,0%	75,0%
87.	Elaborarea și implementarea cursului pentru formarea de formatori anticorupție în administrația publică centrală	0,0%	50,0%	0,0%	25,0%
88.	Instruirea persoanelor responsabile de colectarea declarațiilor cu privire la venituri și proprietate și de interese personale	75,0%	83,3%	66,7%	75,0%
89.	Instruirea continuă a subiecților declarării de venituri, proprietate și de interese personale	83,3%	83,3%	66,7%	83,3%
90.	Asigurarea funcționării sistemului de linii telefonice anticorupție	61,2%	67,2%	59,5%	97,4%
91.	Promovarea dreptului de acces la informație prin stabilirea și consolidarea parteneriatelor cu mass-media și cu societatea civilă	66,4%	74,1%	66,4%	73,3%
92.	Elaborarea strategiei de comunicare a Comisiei Naționale de Integritate	75,0%	75,0%	50,0%	75,0%
93.	Elaborarea unui regulament de comunicare al Curții de Conturi	0,0%	25,0%	0,0%	25,0%
		50,7%	62,5%	48,7%	60,3%
		56,1%	65,5%	51,8%	63,3%

d) Progresul cantitativ și calitativ, coeficienții de eficiență raportați de APC și APL

N/o	Denumirea APC implementatoare	Nr. acțiuni	Progres cantitativ	Scor eficiență financiară	Scor eficiență regulatorie	Scor eficiență administrativă
1	Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției/ Centrul Național Anticorupție	67	84,2%	0,81	0,85	0,93
2	Procuratura Generală	14	81,1%	0,54	0,62	0,62
3	Serviciul de Informație și Securitate	8	91,6%	1,00	0,96	0,92
4	Comisia Electorală Centrală	11	69,4%	0,68	0,69	0,69
5	Curtea de Conturi	13	59,7%	0,82	0,54	0,58
6	Consiliul Superior al Magistraturii	16	68,8%	0,79	0,89	0,82
7	Academia de Administrare Publică	4	100%	1,00	1,00	1,00
8	Ministerul Economiei	10	88,9	0,93	0,92	0,90
9	Ministerul Finanțelor	19	82,1%	0,78	0,90	0,88
10	Ministerul Justiției	16	77,1%	0,98	0,84	0,84
11	Ministerul Afacerilor Interne	18	68,7%	0,81	0,74	0,77
12	Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene	8	95,8%	0,90	1,00	1,00
13	Ministerul Apărării	11	98,4%	0,97	1,00	1,00
14	Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor	7	89,6%	0,96	0,98	0,98
15	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	7	89,6%	0,98	0,96	0,98
16	Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor	7	97,9%	0,94	1,00	0,63
17	Ministerul Mediului	7	14,6%	0,25	0,08	0,17
18	Ministerul Educației	14	77,3%	1,00	0,82	0,83
19	Ministerul Culturii	7	54,2%	0,92	0,67	0,71
20	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	8	66,7%	0,65	0,46	0,69
21	Ministerul Sănătății	10	79,2%	0,25	0,21	0,21
22	Ministerul Tineretului și Sportului	9	93,7%	0,92	0,92	0,92
23	Ministerul Tehnologiilor Informaționale și Comunicațiilor	8	97,9%	1,00	0,85	0,75
24	Biroul Național de Statistică	8	53,6%	1,00	0,50	0,50
25	Agenția Relații Funciare și Cadastru	7	50,0%	0,50	0,50	1,00
26	Biroul Relații Interetnice	8	100,0%	1,00	1,00	1,00
27	Institutul Național al Justiției	3	100,0%	1,00	1,00	1,00
28	Agenția "Moldsilva"	7	97,9%	1,00	1,00	1,00
29	Agenția Rezerve Materiale	7	68,7%	0,96	0,90	0,98
30	Agenția Turismului	7	79,2%	1,00	0,96	0,96
31	Comisia Națională de Integritate	29	94,3%	0,99	0,97	0,91
32	Cancelaria de Stat	2	100,0%	1,00	1,00	1,00
33	Inspectoratul Fiscal Principal de Stat	8	87,5%	0,88	0,96	0,95
34	Comisia parlamentară securitate națională	2	25,0%	0,50	0,38	0,50

N/o	Denumirea APL implementatoare	Nr. acțiuni	Progres cantitativ	Scor eficiență financiară	Scor eficiență regulatorie	Scor eficiență administrativă	Progres calitativ
1	Consiliul raional Anenii Noi	6	50.0%	0.83	0.83	0.83	28.94%
2	Consiliul raional Basarabasca	6	50.0%	0.38	0.50	0.46	4.30%
3	Consiliul raional Călărași	6	41.7%	0.83	0.88	0.83	25.32%
4	Consiliul raional Cimișlia	6	70.8%	0.75	0.92	0.96	46.67%
5	Consiliul raional Criuleni	6	29.2%	0.75	1.00	0.42	9.11%
6	Consiliul raional Dondușeni	6	54.17%	0.75	0.92	1.00	37.24%
7	Consiliul raional Dubăsari	6	25.00%	0.38	0.42	0.33	1.30%
8	Consiliul raional Fălești	6	50.00%	0.88	0.88	1.00	38.28%
9	Consiliul raional Florești	6	79.17%	0.92	0.83	1.00	60.47%
10	Consiliul raional Glodeni	6	33.33%	0.29	0.46	0.25	1.11%
11	Consiliul raional Hîncești	6	33.33%	0.71	0.58	0.67	9.18%
12	Consiliul raional Ialoveni	6	62.50%	0.67	0.67	0.67	18.52%
13	Consiliul raional Leova	6	66.67%	1.00	1.00	1.00	66.67%
14	Consiliul raional Ocnîța	6	50.00%	0.42	0.50	0.54	5.64%
15	Consiliul raional Rîșcani	6	50.00%	0.63	0.50	0.38	5.86%
16	Consiliul raional Singerei	6	58.33%	0.83	0.75	0.79	28.86%
17	Consiliul raional Strășeni	6	79.17%	1.00	1.00	1.00	79.17%
18	Consiliul raional Șoldănești	6	75.00%	0.96	1.00	0.96	68.88%
19	Consiliul raional Taraclia	6	54.17%	0.50	0.46	0.67	8.28%
20	Consiliul raional Ungheni	6	75.00%	0.92	0.92	1.00	63.02%
21	Consiliul municipal Bălți	6	4.17%	0.17	0.33	0.33	0.08%
22	Consiliul raional Briceni	6	45.83%	1.00	1.00	0.92	42.01%
23	Consiliul raional Cahul	6	50.00%	0.88	0.92	0.92	36.76%
24	Consiliul raional Cantemir	6	37.50%	1.00	1.00	0.88	32.81%
25	Consiliul raional Căușeni	6	66.67%	0.71	0.67	0.63	19.68%
26	Consiliul raional Drochia	6	62.50%	0.75	0.67	0.79	24.74%
27	Consiliul raional Edineț	6	58.33%	0.67	0.63	0.54	13.17%
28	Consiliul raional Nisporeni	6	62.50%	0.67	0.67	0.58	16.20%
29	Consiliul raional Orhei	6	58.33%	1.00	1.00	0.92	53.47%
30	Consiliul raional Rezina	6	79.17%	1.00	1.00	0.92	72.57%
31	Consiliul raional Soroca	6	62.50%	1.00	1.00	1.00	62.50%
32	Consiliul raional Ștefan Vodă	6	83.33%	0.88	0.67	0.71	34.43%
33	Consiliul raional Telenești	6	62.50%	1.00	1.00	0.67	41.67%
34	Adunarea Populară Comrat	6	54.17%	0.83	0.83	0.71	26.64%
35	Consiliul municipal Chișinău	6	100.00%	0.92	1.00	1.00	91.67%